

Dikashaneeri mas'magamashama alsaGumuz

Gad'aamb mashaamb'átsamá

Gumuz School Dictionary

Trial Edition

2013/2005 ዓ.ም.

Gumuz School Dictionary

Trial Edition

This dictionary is a product of the Benishangul-Gumuz Language Development Project, which is a joint project between:

**Education Bureau, Bureau of Culture & Tourism, Benishangul-Gumuz National Regional State, P.O. Box 64, Assosa, and
SIL Ethiopia, P.O. Box 2576, Addis Ababa**

Title:	Dikashaneeri mas'magamashama alsAGumuz
English title:	Gumuz School Dictionary
Language:	Gumuz, spoken in Ethiopia and Sudan
Type of book:	School Dictionary
Year of publication:	2013/2005 ዓ.ም.
Illustrations are copyrighted by	SIL Ethiopia
Number of copies:	2000

Table of Contents

Introduction	4
Rationale for Dictionary	4
Acknowledgements.....	5
How to use this dictionary	6
Alphabetical Order	6
Explanation of a Word Entry.....	8
Abbreviations	8
Vowel and Consonant Differences between Gumuz and English.....	9
Gumuz Spelling Rules.....	10
Punctuation in the Gumuz Language	14
Gumuz Tone	16
Dictionary:.....	19
English – Amharic – Gumuz	19

Introduction

Rationale for the Dictionary

This school dictionary was developed primarily to help Gumuz students better manage and understand instruction in English. In addition, this dictionary should provide a spelling reference for Gumuz students. As students are expected by grade five to be able to learn with English as the medium of instruction, research was done into what English words and language is expected from a grade five student. The results of this research created the foundation for the content of this book. The dictionary contains 4051 entries. While this is a substantial amount, it is not by any means an exhaustive list. Although this school dictionary should prove to be helpful for many people, the target audience in developing this book was for children in grade five.

There are two main parts to this book. The first half of the dictionary items are listed in the order English – Amharic – Gumuz. In this section the user of the dictionary must use the English term to conduct their search. This approach was taken because the target audience for this book is grade 5 children. Grade five instruction and textbooks are in English. As such, students will most likely encounter English words which they have learned in Gumuz classes but have not yet encountered in English. This dictionary is a key tool in providing students with the necessary information to fill this language gap. This section was placed first in this publication because it is anticipated that this will be the greater need for grade five children.

It is also recognized that language learning and transfer is a two way process. Students may also have the need to express a concept they know in Gumuz using the English language. When this occurs it is necessary for the student to have the ability to look the Gumuz term up in the dictionary to find the English equivalent. The second portion of the dictionary entitled ‘Gumuz – English Finders List’ is designed for this purpose. This list differs from the first section of the dictionary in that Amharic terms and pictures are not included in the list.

Following the dictionary and word finders list there is some additional information provided to give guidance on how to write the Gumuz language. These sections address spelling, grammar, punctuation and tone. These are included as a reference for beginning and emerging writers.

When compared to languages such as English or Amharic, Gumuz does not have a long written history. As a result, spellings and what word should be used for some terms may cause debate. As this school dictionary is considered a trial edition, debate over such points should be seen as a positive exercise in the further development of the Gumuz language. Although contents of the dictionary are the result of a collaborative effort and has been checked over by many people, a test or trial of the book must be done before it can become a first edition school dictionary. The test of this dictionary comes through use by the larger Gumuz community. Therefore, should there be a question as to the spelling or use of certain terms used, the reader should keep in mind that this is a trial and revision will need to take place.

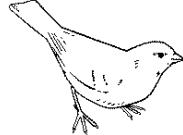
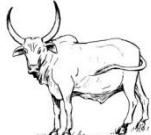
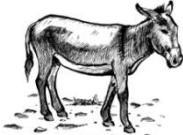
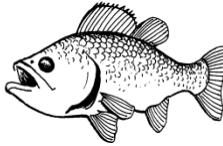
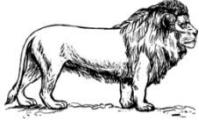
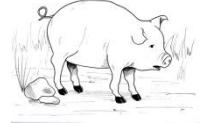
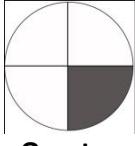
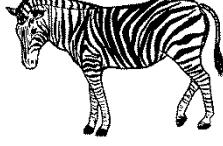
Acknowledgements

This school dictionary has been put together over a period of two and a half years. It has been made possible through the effort of many people. As the focus for this dictionary is to help grade five children, the initial data for the dictionary was acquired by examining grade five textbooks and syllabi (Art, English, Science, Social Studies, Mathematics, and Physical Education). This preliminary data was collected in English by Sherri Green. The Gumuz translation was initially conducted by a group of Gumuz mother tongue teachers and book writers through a number of workshops as well as through independent data collection. Those that contributed in this way are: Admasu Gutama, Alegawarsh Fawtene, Gurmesa Mengesha, Kommander Gahon, Shebo Mengesha, Temesgen Gichile, and Tolosa Ambisa. Following the initial data collection there was tremendous effort to edit and check through the gathered data. The Gumuz language editing process was conducted by Gurmesa Mengesha. Kommander Gahon, Shebo Mengesha and Simret Fekadu entered the Gumuz data into the computer. Those who collected the Gumuz data initially provided an Amharic gloss for many but not all of the terms. Since the dictionary contains many technical terms, an Amharic mother tongue speaker was engaged to provide and check the Amharic translation of all dictionary entries. This work was completed by Getanet Mamo. The illustrations included in the book are obtained from SIL international. The work of selecting and inserting relevant illustrations was done by Abdulnasir Ali and Mirjam Möller. The technical work of layout and finalizing the publication for print was completed by Andreas Neudorf, Martha Zewdie, Brook Kebede and Tewodros Moges. Finally this volume has been made possible because of the partnership of The Benishangul-Gumuz National Regional State Education Bureau and Culture Bureau with SIL Ethiopia. Without the support, interest and encouragement of these sectors, this dictionary could not be made possible. The completion of this school dictionary is a demonstration of the strength found in cooperative effort. Each contribution has been integral to reaching this achievement. As such, all of the above mentioned parties deserve thanks and credit.

How to use this Dictionary:

Alphabetical Order

The entries in the English – Amharic – Gumuz section of the dictionary are listed in the alphabetical order of the letter in the English Alphabet. Below is an English alphabet chart.

A Africa	a	B Bird	b	C Cow	c	D Donkey	d	E Elephant	e
F Fish	f	G Goat	g	H House	h	I Infant	i	J Jacket	j
K Knife	k	L Lion	l	M Monkey	m	N Nest	n	O Ox	o
P Pig	p	Q Quarter	q	R Rabbit	r	S Snake	s	T Tree	t
U Umbrella	u	V Vegetable	v	W Women	w	X axe	x	Y eye	y
Z Zebra	z								

The entries in the Gumuz – English Finders List are listed in the alphabetical order of the letters and sounds of the Gumuz alphabet. Below is a Gumuz alphabet chart.

A a andiña	B b badana	B' b' b'íja	C c caaga	C' c' c'ak'ós	Ç ç çálá	Ç' ç' ç'áb'a
D d daalé	D' d' d'iba	E e eba	F f fiñaazha	G g gomba	N n ŋga	H h holá
I i íca	J j jaja	K k kalala	L l lamana	K' k' k'awa	M m más'á	N n naané
Ñ ñ ñaawa	O o oká	P p patúa	P p p'áp'a	R r ráfa	S s súga	S' s' s'owa
Sh sh Shápa	T t tugwa	T' t' t'átá	Ts ts tsaka	U u uná	V v vah	W w wela
Y y yáuda	Z z zalaalá	Zh zh zhaana				

Explanation of a Word Entry

ask *mad.* መቁ; balok'ogátsa, daalok'ots.

ask

(in bold print)

verb in imperative form

mad.

(in italic) shows part of speech in Gumuz language, function in a sentence (see Abbreviations)

መቁ

(in bold print)

Amharic gloss

balok'ogátsa.

(in normal font) Gumuz gloss

daalok'ots.

(in normal font) Gumuz second gloss

Abbreviations

The only component of the dictionary that uses abbreviations is in the description of part of speech. The abbreviations that are used in this publication and their meanings are listed below according to language. The Gumuz parts of speech are written in full with the exception of. As this term is very long and any abbreviation of such a term would most likely be confusing, the abbreviation of *prep.* and *post.* has been chosen.

GUMUZ PARTS OF SPEECH		ENGLISH PARTS OF SPEECH		AMHARIC PARTS OF SPEECH	
abbreviation		abbreviation		abbreviation	
S'é garc'a	S'e.'ga	adjective	adj.	ቍል	ቃ.
Matab'anama	Matáb'	adverb	adv.	ተወካከለን	ተ.ቃ.
S'ééya	S'é.	noun	n.	ለም	ለ.
Etamaandágónáts çángashá	Etmaand.çá	preposition (there are no postpositions in the English language)	prep.	መስተዋጽሪ	መለ.
Gaanzhíl s'ééyá	Gaanzh.sé.	pronoun	pro.	ተወለበት ሌም	ተ.ለ.
Madámá	Mad.	verb	v.	ባን	ባ.

Vowel and Consonant Differences between Gumuz and English

*Vowels in English can represent many sounds while in Gumuz a vowel ONLY represents **one** sound.*

a like the *a* in avocado and Toyota (**not** like in cake)

i like *ee* in coffee and *ea* in tea or like *i* in sit, (**not** like in ride)

e like the *e* in net and bed (**not** like in me or region)

u like *oo* in boot and room (**not** like cut or cute)

o like the *o* in phone or like *o* in pot

The names of the vowels can cause confusion.

- In **Gumuz** the name of the letter **'e'** is the same as the sound it makes which is the same as the name of the letter **'a'** in **English**.
- In **Gumuz** the name of the letter **'i'** is the same as the sound it makes which is the same as the name of the letter **'e'** in **English**.

Gumuz Spelling

Spelling Rule 1:

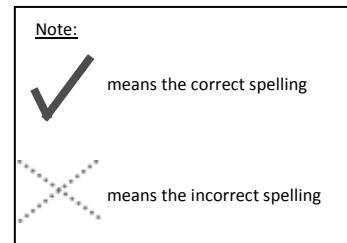
A word never starts or ends with double 'aa', even if the 'a' may sound long.

Spelling Rule 2:

When an 'u' or an 'o' sound is followed by an 'a' sound, the letter 'w' is inserted between the two vowels.

Spelling Examples

paatuwa	✓	dowa	✓
paatua	✗	doa	✗
buwa	✓	s'owa	✓
OR		s'oa	✗
bwa	✓		(vulture)
bua	✗		

Variety in Spellings:

It is possible to spell the word rat in two different ways. The reason for this is that the word is pronounced differently in different areas.

- It is more important to spell words according to the way they sound and not according to the way they are constructed.
- In cases where 'buwa' could mean rat or your rat, context is used to identify the intended meaning.

Example of Spelling Rule:

A. bwa	✓	(rat)
B. buwa	✓	(rat)

This difference does not affect the way 'your rat' is spelled.

A. buwa	✓	(your rat)	bwuwa	✗	(your rat)
B. buuwa	✓	(your rat)	buwuwa	✗	(your rat)

Spelling Rule 3:

If a word begins with a nasal sound and is followed by a consonant, the word is not written with the letter 'a' at the beginning. The letters *ŋ*, *ñ*, *n* or *m* represents nasal sounds.

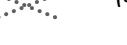
Spelling Examples

	ŋtá ✓ anjá 		ntá ✓ anta
	ñça ✓ añça 		mb'anya ✓ amb'anya

Spelling Rule 4:

When an 'e' or 'i' sound is followed by an 'a' sound the letter 'y' is inserted between the two vowels.

Spelling Examples

siya ✓ sia 	(rope)	seyá ✓ sea 	(sycamore tree)
tsiya ✓ tsia 	(tail)	s'éyá ✓ s'éá 	(ear)

Spelling Rule 5:

- Sometimes words end with a 'kw', 'k'w' or 'gw' sound. The 'w' sound is soft (not pronounced strongly). Words which end with this sound should not have a vowel at the end.
- Other words have a clearly pronounced vowel at end of the word. In these words, a vowel should be written at the end.
- One way to determine if a vowel is written is to count the number of syllables in the word. The word 'daatakw' has 2 syllables and not three - 'daa-takw'.

Spelling Examples

daatakw ✓	Meaning (he climbed)	etgalakwa ✓	Meaning (thief)
daatako 		etgalakw 	
daatakwo 		etgalaka 	
daataku 		etgalakua 	
daatakwu 			

Spelling Rule 6:

Every syllable has a vowel. The exceptions to this rule are the letters 'm' or 'n' at the beginning of a word if they are followed by a consonant. The first 'm' or 'n' functions as a vowel and therefore creates a separate syllable. An example of this can be found in the word 'mband' which is two syllables long - 'm-band'. In the word 'mmena' there are three syllables - 'm-me-na'.

It is necessary to count the number of syllables in the word to decide if double 'nn' or 'mm' should be written.

Spelling Examples

n	m	nn	mm
nzaaç	mband	nneya	mmena
4	2		

Incorrect spellings:

nnzaaç
mmband
neya
mena

Prepositions and other Prefixes

Spelling Rule 7:

Prepositions are connected directly to the next word if they end with the short vowel 'a'.

Spelling Examples

<u>The preposition ka</u>	<u>Meaning</u>	<u>The preposition na</u>	<u>Meaning</u>
kaBaadam	(with/and) with / and Baadam	nasúuga	(at) at market
ka Baadam		na súuga	
ka-Baadam		na-súuga	

Spelling Rule 8:

Prepositions are connected to the next word with a hyphen if the preposition ends with a vowel and if the next word begins with a vowel.

Spelling Examples

<u>The preposition ka-</u>	<u>Meaning</u>	<u>The preposition ee-</u>	<u>Meaning</u>
ka-aaya	(with / and) with water	ee-aaya	(like) aquatics (like water)
ka aya		ee-aya	
kaaya		eeaya	
ka-aaya		eeaaya	

Spelling Rule 9 - Exception to Rule 8:

Prepositions are separated from the next word by a space if they end with a long 'aa' sound. A hyphen is not used. The preposition is still spelled with a single 'a'.

Spelling Examples

	<u>Meaning</u>
The preposition ka	(into)
ka aya	✓
ka-aya	✗
kaaya	✗
ka-aaya	✗
kaa-aya	✗
kaa aya	✗

Spelling Rule 10:

Prepositions are separated from the next word by a space if they end with a consonant.

Spelling Examples

	<u>Meaning</u>
The preposition nil	(in)
nil giziya	✓
nil-giziya	✗
nilgiziya	✗

Spelling Rule 11:

- ‘Wo’ or ‘Ey’ are prefixes in front of a person’s name. They are always capitalized.
- The first letter of the person’s name is also always capitalized.
- The prefixes ‘Wo’ or ‘Ey’ are connected directly to the person’s name.

Spelling Examples

The prefix Wo	<u>Meaning</u>	The prefix Ey	<u>Meaning</u>
WoBaadem	✓	Baadem	(male name marker)
Wobaadem	✗	EyBiya	✓
woBaadem	✗	Eybiya	(female name marker)
wo baadem	✗	eyBiya	Biya
Wo Baadem	✗	ey Biya	ey biya
Wo-Baadem	✗	Ey-Biya	Ey Biya

Punctuation in the Gumuz Language

Punctuation rules for Gumuz closely follow the rules used for English punctuation.

1. Full Stop (.)

Example: *Ngfa dáts kil-manjá.* - CORRECT!!
Ngfa dáts kil-manjá - INCORRECT!!
(The woman is going to fetch wood.)

2. Question Mark (?)

Example: *Landa ama?* – CORRECT!!
Landa ama – INCORRECT!!
(Where are you?)

3. Exclamation Mark (!)

Example: *Yuwad'ee!* – CORRECT!!
Yuwad'ee – INCORRECT!!
(Oh!)

4. Capitalization

Used at the beginning of a sentence.

Example: *Landa ama?* – CORRECT!!
landa ama? – INCORRECT!!
(Where are you?)

Used for proper names:

Examples: **A**ssosa – CORRECT!!
assosa – INCORRECT!!
Yeshwas – CORRECT!!
yeshwas – INCORRECT!!
madana – CORRECT!!
Madana – INCORRECT!!
eemá – CORRECT!!
Eemá – INCORRECT!!

5. Comma (,)

Examples: *Idaí Badam Báke, Balibind, ka-abiá nil-mas'a.* – CORRECT!!
Idaí Badam Báke Balibind ka-abiá nil-mas'a. – INCORRECT!!
(The children of Idaí, Badam, Báke and Balibind are in the house.)

6. Hyphen (-)

Used for compound of noun and adjective

Examples:

awa + mpuma = awa-mpuma – CORRECT!!

(clothes) (white) (white clothes)

[noun] [adjective]

awa mpuma – INCORRECT!!

awampuma – INCORRECT!!

7. Quotation Marks (“ ” / «»)

Both types of quotation marks are possible. When they are used a comma separates the speaker and what the speaker says.

Example: *Bakalaga Balibind, “Ará kas’ara kasuuga.” - CORRECT!!*

Bakalaga Balibind, «Ará kas’ara kasuuga » - CORRECT!!

Bakalaga Balibind ará kas’ara kasuuga. – INCORRECT!!

(Balibind said, “I will go to the market.”)

8. Word Breaks

A word is not broken at the end of a line. This is different from Amharic.

Example:

*Bas'é dagwa. Datíí caga kaBádam. Dacakés Bádam **caga** kahomasama.
Dawe címa kama'írk'wa. **Dakeshak'w** mea kacima. Dátish caga dagashats
elamá. **Dakagatéç** Alím elamá kagadagana. - CORRECT!!*

*Bas'é dagwa. Datíí caga kaBádam. Dacakés Bádam **ca**
ga kahomasama. Dawe címa kama'írk'wa. **Dakesh**
ak'w mea kacima. Dátish caga dagashats elamá. **Dakaga**
téç Alím elamá kagadagana. – INCORRECT!!*

Gumuz Tone

Gumuz is a tonal language and has both high and low tones. Only the high tones are marked. It is important to mark tone because often the absence of a tone marking can change the meaning of a text. Below are some examples of this.

Words with tonal difference

kaca - basket

kácá - bee

b'iyá - puss from infection

b'íya - neck

isha - egg / father-in-law

ishá - tiger

t'iisa - fart

t'isa - king

çícá - new

çíiça - thorn

Dikashaneeri mas'magamashama
alsaGumuz

Gumuz School Dictionary

A - a

abbreviation *s'é. 1 • հԱՅՀԵՒ ՓԱ*; manç'arak'o çágashá.
 2 • ՊՐՍՎՀ ՓԱ (ՀՅՀ Թ/Ը: Գ.Պ.); maaç'arts mak'ota çangash káçasa.
 3 • ՊՐՍՎՀ ՓԱ (ՓԱ ՀՈՒԾ Ո.Գ ԱՄՊԱԼ ՔԻՒԾ - Ք.Ը.); maanc'arak'w cáñgashá.

abdomen *s'é. 1 • ՄՔ;* ílá.
 2 • ՄՔ; ílá, íl çáámbidádá.

abduction *s'é. ԹՂԻ;* mad'aak'omá kagirba.

ability *s'é. ՖԼՈՒ ԴՈՒԹՎ; lík'wá,* makaaláshamá., magamásh dá.

abnormal *s'e.'ga. ՔԱԴԱՄՋԻ ԴԱՐԵՎՔ ՔԱՄԻ;* gaméera.

about 1 • *etmaand.çá. ԴԼԵՔ ՔԱԺՄՈՒ ՀՄԱԿԻ:*
 ՈՓՏԸ ՀՅՀ ԱՄՆ ՆՈՅ ԲՊՋ. 2 • *matáb'. ՈԼԻ ՇՅՄ (ՈՊՄԴԻ): ՑՍԱ;* n.

absent *s'e.'ga. ՓԸ;* maaláná.

absorb *mad. ՄՊՈՒ ԴՓՈՒ:* Պո; mas'amamá, bafágá káb'agamá.

abstain *mad. ԴՎՈՒ (ՀՅՀ ԱՀՅՀ): ԴՔՈՒ;* daacááts, dííç'ark'w kámzééç b'agámáám.

abstract *s'e.'ga. ՀՓՓ: ՊՊԵԲԱՈՒԹ;* etaabas' maangámáiyil zanzéén, mb'ás'açamá.

abundant *s'e.'ga. 1 • ՈՒՂԴԻ: ՊՈՂԹԻ;* fagágák'w gashal.
 2 • *ՊՈՂԹԻ;* etamac'adá, etámfagaak'wa.

accelerate *mad. ԿԴԻՆԻ ԱԵՄՀԻ: ՀՃ.ԹԻ;* etaíígáátsa.

access *s'é. ՄՊՀՀԻ: ՄՊԴԻ;* ndowá.

accessible *s'e.'ga. ՈՓՈՂԻ ԲՊՋ.ԸԸՆԻ: ԲՊՋ.ԴԻ;* etaad'ábogw, naanjiña ná duduumá.

accident *s'é. ԽԶ.Չ: ՔԴԴԻ;* yedógwá.

accomplish *mad. ԱԵՀՈՒ: Ճ.ԹՄՈՒ: ՀԻԿՄՈՒ;* bakárgók'wá, daad.

according to *etmaand.çá. ՈՒ.Ս ՔԴԻՆԻ: ԻՒ.Ս ՀԵ.Ք;* nálá etáfárgásá / kábaané.

account *s'é. ՄՊԳԼԱԾԻ: ԴՓՊՊՔ ԿԴՈ (ԱՐՅԱՒՈ);* mangashátsama, Mat'ootsamá.

account for *mad. ԴՊՔՓ ՄՊՄԴԻ;* maalók'wáátsa {ká}.

accountability *mad. ԴՊՔՓԴԻ;* et maalók'ogáátsa.

accumulate *mad. ՈՈՈՈՒ: ՀՈՀՎՓՄՈՒ;* baahons'agók'wá.

achieve *mad. ՄԸ: Ճ.ԹՄՈՒ: ՀԻԿՄՈՒ;* badágá, daad.

achievement *s'é. 1 • ՊՐՄՀ ԻՆՄԴԻ: ԻԲԴԻ*
 Փ.Մ.ԴԻ; mand gaahá, çámadádá.
 2 • *ՊՐՄՀ ԻՆՄԴԻ: Փ.Մ.ԴԻ;* bán madádá.

acid rain *s'é. ՀՈ.ԶՊ ԱԲՈ;* dama etaafagááçán asíida.

acidic *s'e.'ga. ՀՈ.ԶՊ;* et asíídíyá.

across *etmaand.çá. ԻԶԸ ՀՈՒ ԶԸ;* maaç'árílamá.

acrylic *s'é. ՊՓԱԸԸԸ ՎԵՐՄ ՓԼՄՊ ԱՄՈՒԾ.ԴԻ*
ԲՊԼՈՒԾՊ ԻՊՀԻԱ; dágósh a.

active *s'e.'ga. ՓՃՄԴԻ ՅՓԻ: ԴԴՎ;* mazhigilçá.

activity *s'é. ՀՆԳՈՒՓԸ;* mandátsa.

acute *s'e.'ga. ԿՅԼԻ: ՀՈՒԾԱ;* girba.

adapt *mad. ԻՍԿԵՎՄԸ ՋԸ ԴՈՄՊԴԻ;* mañgámáák'wa kamoota.

adaptation *s'é. ՄՊՀԱ: ՄՊՓՓՄԸ: ՈՊՄՊԴԻ;* makaaláshamá, mañgámáák'wa.

add *mad. ԱԵՄՀԻ: ԲՊՀ;* baanjogáçá, daatáb'án, daadamakán.

addend *s'é. ԴՔՊԿԲԹԻ;* dabaahogááça.

addict *s'e.'ga. Ո.ՈՒ;* etamafágwá maddugók.

addiction *s'é. Ո.Ո;* mafágwá maddugók.

addictive *s'e.'ga. Ո.Ո ԲՊ.ՅՈ.ՈՒ;* etámafágwá.

2 + 3 = 5

addition *s'é. ՄՊՀՄԸ: ՄՊԱԵՄԸ;* maanjóçámá, matab'ama.

additional *s'e.'ga. ԴԱ.ՊԿՀ: ԻԱ.Ս ԱԱ;* matab'ak'onamá, matáb'án jandá.

adequate *s'e.'ga. ՈՓ;* minzamá, matitamá.

adjacent *s'e.'ga. ՓԴԼՐ ՔԱՎ;* nááj janádá etíígá, mangaahatseema.

adjective *s'é. ՔԸԱ;* s'é garc'a.

administration *s'é. ՀՈՒԴՔԸ;* madugúk'ómá, makodamá, mad'aak'oma.

administrative *s'e.'ga. ԻՀՈՒԴՔԸ;* Etámadak'o eba, etámadugok'w eba.

admission *s'é. ՄՊԳՈ.Ք;* loorág makúnjá.

adrenaline *s'é. ՈՀՀ.ՀՆԱ ՀՈ. ԲՊՀՄԿՎԲ ՄԸԸՆԴ;* adréénaalína.

adult *s'é. ԽՊՓ;* garaamba, dúmázhágaçamá.

advanced *s'e.'ga. ՈԻԲԴԻ ԶՀՔ ԴԵ ՔՆ;* babok'omá, etáawot nábaabok'w dá.

- advantage** s'é. 1 • ተቁም; magánjámá, nádá batáb'agáts b'aga.
2 • ተቁም; magánjámá, nádá batáb'gáts b'aga.
- adverb** s'é. ተወዳለ ጥስ;
- advertisement** s'é. ማስታውቂያ; maŋgashats ንጋሽአ; kaloorága, maŋgashatsamá.
- advertising** s'é. ማስታውቂያ; máŋgásháts zhábáha kaloorága.
- advisable** s'e.'ga. የሚመከር የተቻለ (በደረሰት ጥሩ ወጪ የሚያስተና); etámkozjúts, etamáŋgashúgá.
- aerate** mad. ማጥረስ ጉዲት አገልግሎት ማድረግ; mat'oomá kad'ábaán zubá.
- aerobic** s'e.'ga. በመዘዴ የተቻለ የሰውነት ማንሳሙሽ አገልግሎት; mandáts b'agáb'etíkaayíragá kámísás moziik'á.
- aeroplane** s'é. አውርጥነት; t'eyáára, loob'íyáániyá.

- aesthetic** s'é. 1 • ስነ-ጥብብ; esteetíkasa, magamééla.
2 • አይስቴትክስ (ሸነ ወ-ብት); esteetíkasa, magamééla.
- affair** s'é. 1 • ጥያቄ; etákayíraga, K'onjíshamá, dááŋkwá, taasamá.
2 • ጥያቄ; etákayíd'agá, k'onjíshamá.
- affect** 1 • mad. ካላ; dashanjáts.
2 • አጠቃቅ(ለጠቃቅ); bashaŋgátsa.
3 • አቃዣ; daat'aç.

- affection** s'é. ቅዱር መውቃሪ; maahéésha, maangácá.
- affix** s'é. ቅጥያ; makotánamá.
- afforestation** s'é. አካባቢ በደን ማልበስ; makokw já.

- afraid** s'e.'ga. የሚፈጸም ስጥ; et gat'eeeyá.
- Africa** s'é. አፍሪካ; Afríiká.

- African** s'e.'ga. አፍሪካዊ; dá Afríiká.
- after** etmaand.ቁ. በ.....በኩል; kabongwa, nábonjwa, náccacá.
- again** matáb'. አንደንድ; akolíl janda.
- agency** s'é. ወከል; íjansíyá.
- aggravate** mad. አበበ አበበ; daadásh, daat'o kámítuwáán.
- agility** s'é. ቀልጣኑ ገዢ; mazhigilcámá.
- ago** matáb'. ይ...በኢት; nálá nágasífk'wá.
- agreement** s'é. ስምምነት; maŋgasílama.
- agriculture** s'é. ግብርና አርጥ; nné galeeya.

- aim** s'é. 1. ዘላማ; dibáána
2. mad. ማኅማበር; dibáána.
- air** s'é. አየር; zaba.
          አየር; zuba.
- air passage** s'é. የአየር መተሳለፈ; ndó maash zuba.
- aircraft** s'é. አውርጥነት; Loop'yáána, loop'íyáánniyá.
-
- airtight** s'e.'ga. አየር የሚይዘልዋው; ndó makóh zuba.
- alive** s'e.'ga. በህይወት የለ ገዢ; maíya kakaasha.
- alkaline** s'é. አልካልይዝ; alakaalyína.
- algebraic** s'e.'ga. አልጀብራዊ (ከከልጀብራ ወር የተገኘነ); gaind gáshaç'a.
- alligator** s'é. አርጀጥ; አዘ; b'aangá, k'ahá/ k'anya.
-

- alloy** s'é. ከበረት ወር የተዋህድ የተቀባዩ; maaweláláma.
- aluminum** s'é. 1 • አልሙኒየም; almuuniyééma.
2 • አልሙኒየም; almuuniyééma.
- along** etmaand.ቁ. በ...ለይ; mátazamá.

alphabet s'ē. ፳፻፻; çasa.

alter mad. ፳፻፻; anzhíl.

alternate mad. 1 • ፳፻፻; maanzhílamá.

s'ē. 2 • ፳፻፻(አማርኛ); mánzhíl ኢግሽá.

alternative s'ē. አማርኛ; maceetsanamá.

altitude s'ē. ካፍት ቤታ; maambas'il nneya.

alveoli s'ē. የሰንበ ጥቁቅን ካፍለው (የ0² ፍ c0² መቀያረያ ቤታ; የአርር ክረመት; sí fateeyá.

always matáb'. አዎችር/ሁልነብ; maddúgòkw.

amateur s'e.'ga. በሙያዎ ያልለው (ለምሳሌ በእኔድ የእራሱት ዓይነት); etabaako mac' daagomá.

ambition s'ē. የሚት፣ ፍላጥት; maa'ájabamá, mapajamá.

ambulance s'ē. አምስተንስ; Ambuláánsa.

amount s'ē. 1 • መጠን; míícamá.

2 • ቅጂ; mííç banamá.

amphibian s'e.'ga. በሙያ በየበት የሚኖር ፍጠር; gazaza Musá dabaaísh níl aya , naçanneya kwa.

an s'e.'ga. ተለይቶ ያልታውችን አመልካች፣ በቀጥር እንደ ለህን ነገር የሚገባ; et.

analogue s'ē. ቁጥርን ወይም የሚከተሉትን መወካል; anaaloga.

ancient 1 • s'e.'ga. ጥንቃዊ፣ አርን; Alootsagada, arágas'aaha.

2 • s'ē. ዘር፣ ጥንት; gas'anya.

and etmaakosma. እና; ka.

angle s'ē. ማሳዣ; gaakosa, aŋgila.

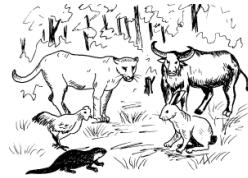

angry s'e.'ga. ቁጥ; mamaçá, matuwa.

angular s'e.'ga. ማእዘዣዊ; tajínámá.

animal s'ē. አንበሳ; çáámbídadá.

animation s'ē. የጋለ ስሚት; máángasátsa zanzéén.

ankle s'ē. ቁርጥምጥሮት; k'úlááñzhá cogwa.

announce mad. አስታውቁ፣ አውቃ; mangáshatsama, daangasháts , baŋgashagátsa.

answer s'ē. መልክ; makolk'oma.

ant s'ē. ጥንግጋ; taha.

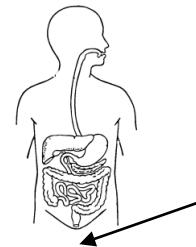

antennae s'ē. አንተና; jak'wá.

antiquity s'ē. የጥንት የሀገር መሳሪያ፣ ቤት፣ ህወሓት፣ እዋት; Mazazak'oda emas' gíshá, k'odaamashá.

antonym s'ē. የቁል ተቁል፣ ፍቃድ; maacálá, maacárr çángashá.

anus s'ē. ፍንጠጣሚ; yet'art'ara, k'ót'eet'á, hoonza.

any s'e.'ga. የሚገኘ፣ የሚገኘ; kakowomá.

anybody s'ē. የሚገኘውም ስወ; b'aga koowoma.

anything s'ē. የሚገኘ ነገር; awotanaango da.

apart matáb'. መራቅ፣ መለያት; maahatak'ómá.

apologise mad. ይቁርቁ፣ መየቁ; daalok'ots maambas'ashama.

apology s'ē. ይቁርቁ; mábas'ásh ganas ኢግሽá.

apostrophe s'ē. ከቁል ወሰት ፍእልት መቁረታቸውን የሚያመለከት ነጥበት፣ (ለምሳሌ he's); a "'" shanjatá.

appear mad. 1 • ተያ፣ በቁ እና; daangamaats.

2 • የሚታይ፣ etábígamats b'agamá.

3 • ተያ፣ ቁረቡ፣ በቁ እና; daaŋgamaats, daad'ícaak'o, daapeek'o.

appearance s'ē. መልክ; maík'osma, mootatsma.

appendix s'ē. በሙያና መጠሪያ ተጨማሪ

መግለጫ/ማብራሪያ የሚሰጥበት ካፍል; nawobats loraga kagomaç'arshamá etík'ota mak'ota.

appetite *s'ē. ፩ንት (የምግብ ፩ንት)*; mapanj masagwa.

application₂ *s'ē. ማቅረብ፡ ማመልከት;* mangashatsmá.

application₁ *s'ē. ማመልከቻ;* malak'wyílama.

apply *mad. 1 • መቁ፡ አመለካት;* lak'ots.

2 • ስራ ላይ አዋላ፡ ተበረ; mat'onamá.

appropriate *s'e.'ga. ተዘዴ፡ የሚገባ;* etamoota, etamada.

approximate value *s'ē. በማጠናቸው የተገኘ ጥር;* macadak'oma, ban gasaanza etíid'ab kamshidok'omá.

April *s'ē. ጥርሃን;* k'ohojít.

aquarium *s'ē. ስዕስ ስራ የአሳ ማጠናቸው ገንዘብ;* zhumpa etabígagahats kagosha.

aquatic *s'e.'ga. ወጥጥ;* díyla aya.

aquatics *s'ē. ወጥጥ፡ ወጥጥ;* yílaya.

arable *s'e.'ga. ለእርጥ ተሰማሚ መሬት;* nneemítsa.

arc *s'ē. አርክ;* manç'aráhats makotsá.

archaeological *s'e.'ga. ከጥንት ቅርቡት ጽር የተዘመድ;* kasíla kaladotsagada etabaanzaha.

archaeologist *s'ē. የጥንት ቅርቡት ጽልጋ ባለሙያ;* damapanj síla aladotsagada.

archery *s'ē. ቅዱት የመወርመር ስንጋት;* damatí d'agwa.

architecture *s'ē. የሀገሪቱ ጥቦብ;* damazaza çal gísha.

are *mad. ፍቃው/የመሆኑ ግኩ;* tso.

area *s'ē. ስፏት;* gomáísha.

arena *s'ē. ስፏት የሁኔታ የስፖርት መሬቶ;* baabil sisá ala spoort.

aren't *mad. አይደለም;* enaango.

arid *1 • s'ē. በረሱ;* maacea'.

2 • s'e.'ga. የፊረዥ; maacea'má.

arise *mad. ተነስ;* mafarak'omá.

arm *s'ē. ክንፈ;* ja ela.

arm(weapons) *s'ē. መሳይኝ ቅመቁ;* aŋkaahámúnjá, libínda.

army *s'ē . የጤር መራዊት;* Lagaawuda, dámaash múhá.

arrange *mad. አዘጋጅ;* maŋgahatsmá.

arrive *mad. ያረሰ፡ ተቀባዩ;* mád'abagwa.

art *s'ē. ስነ-ጥበብ፡ በልግኑ፡ ዘመን;* magaméela.

article (writing) *s'ē. መማጥፍ (ጽሁፍ);* mak'óta.

artifact *mad. የቅርቡ ደቁምቶ፡ የመሆኑ ደቁምቶ;* k'aac'ak'ac' gee'á dotsagada ,Sílā.

artificial *s'e.'ga. ስዕስ ስራ;* Dá etadága b'aga.

artist *s'ē. አርተስት (የከተማበብ ስዕስ፡ መዓላ);* etamakáálsh madok'w makotsa.

ascend *mad. ወደ ላይ መጣ;* daatokw kámowá.

ascending *mad. ወደ ላይ መውጣት;* matab'amá.

ask *mad. መቁ;* balok'ogátsa,daalok'ots.

aspect *s'ē. ጥንበ፡ አቅማዣ፡ ሆኔታ;* madamá, moota.

assistance *s'ē. አርቶታ;* matab'atsama.

association *s'ē. ማሻበር;* Maafúnc'atsama, kogo metaaggwá.

associative property *s'ē. የተመሳሳይት ባህሪ;* mootá al maahoçamá.

assume *mad. ገዢት;* mawíríílama, saanzats.

asteroid *s'ē. አስተርይድ;* did palaaneeta.

asteroid belt *s'ē. አስተርይድ፡ ቅዱት (ስቃ);* seer palaaneeta.

astronomy *s'ē. አስተርይኖሊ (የጤር ቅናት);* etamáíírí líguuza.

asymmetrical *s'e.'ga. 1 • አከላል ያልሆነ (ተመሳማሚ/ተመሳሳይ ያልሆነ);* etakoogá maanzaŋjááç.

2 • አከላል ተመሳሳይነት የሌሎው፡ etáábas' maakwá.

asymmetry *s'ē. የሚይመጣበት፡ ተመሳሳይነት የሌሎችው፡ (ለምሳሌ ስእሎች);* etáábas' maakwá.

at *etmaand.ቁ. በ...; na', níl.*

athlete *s'é. ለተለያየ የስርርት ብሔን ብቻ*
ተመክሮ የሆነ ስወ; damdágwa, damaanzahá
cogwa, damaat'o cogwa.

athletic *mad. የሰውነት አቅሙ ስርርት እንደሚሰራ*
ሰወ የሆነ; sportá alamadugwa.

athletics *1 • s'é. ፍጤት፡ ወርመራንና ብሔን*
መጥላለ ስርርት; shook madugw spoortá,
atleetíyá.

2 • s'e.'ga. አትሌቴክስ(ፍጤት፡ ወርመራና
በሔን የሚያጠቷል); atleetíkasa
(madugwa, mashímbamá, maampahwa).

atmosphere *s'é. 1 • ሂኑታ፡ ህዋ (ከምድር ክበብ,*
ወጥ፡ የለ); zub k'owe eba.
2 • ክበብ. አዋር; zuba k'owe ebá.

atmospheric *s'e.'ga. የክበብ. አዋር; maasha zubá*
alak'owe ebá.

atom *s'é. አቶም; atama.*

attachment *s'é. አያዝ፡ አበር; maad'aak'ooshama.*

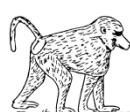
attack *mad. አጠቃ፡ ያበረበ; daamucak'w, daab'ac.*

attend *mad. ተገዛበበ፡ ተከታተለ፡ አሳይ፡ ተገኘ;*
díýaakakash, díyhúlash, díýaatishak'w,
díid'ab.

attractive *s'e.'ga. ማረከ፡ ስበ; mmeenatsama,*
maandogonamá.

attraction *s'é. መሰዕበ፡ የሚማርክ; etámjírámá.*

attractive *s'e.'ga. ወብ፡ ማረከ፡ ስበ;*
maandagonamá.

baboon *s'é. ገንዘር; daayía.*

baby *s'é. ባቢት; dída, yida.*

audience *s'é. አድማዋብ (የፋይም); ተመሳካት*
(የተለከኝነት፡ የድጋማ); damgask'oma,
damaat'owíl s'eeya.

August *s'é. ነገስ; eb'íja.*

aunt *s'é. አክሳት; cíyá.*

author *s'é. ወረጃ (ጋብሩ); etamk'otama.*

authority *s'é. ስልጣን; t'isa.*

auxiliary verb *s'é. ለችት ግለ; etamtáb'ats*
madamá.

availability *s'é. መግጥት; mab'aangamá.*

available *s'e.'ga. 1 • የሚገኘ፡ የለ; mad'abama.*

2 • የተገኘ፡ የሚኖር; etabíid'abáá.

average *1 • s'é. አማካይ; aváréejá.*

2 • s'e.'ga. አስተዳደሪ (መከከለኛ); avreejá.

avoid *mad. 1 • አስወጥለ; mápk'oma kácnneya.*

2 • አስጥ; mab'as'ak'oma.

award *s'é. ጥልጣን; damaçá.*

aware *s'e.'ga. የሚያውቀ፡ የተጠነቀቀ፡ የተገኘበ;*
masaanatzsama.

away (take) *mad. መወሰኑ፡ መወሰኑ;*
maa'ábushamá, mataa'ama.

axe *s'é. መጥረበያ; d'alá.*

axis *s'é. 1 • ሲንግ፡ አንበርት; çabala.*

2 • ክበብ; çabala.

axle *s'é. ተሽከረከረ ነገር የሚያገኘ የተገኘመ በረት;*
maanجادíl soha.

B - b

baboon *s'é. ገንዘር; daayía.*

back *s'é. ጂርባ; bañgwam, cícá.*

baby *s'é. ባቢት; dída, yida.*

backboard *s'é. ለጅር ድርጅ የሚያገለግል መውሳ;* ji
maanجاد'áratsa.

backdrop *s'é. መጥረሻ; gaashiygwa,*
gaashiyáágwá.

background 1 • s'é. መንጥ፡ ላምምድ; Gomaat'oosh mañkulílamá.

2 • s'e.'ga. መንጥ፡ መደብ፡ ከደቅ በለተቻርባ የለ(ተራራ፡ ቤት፡ ወዘተ); gomfád'átsamá.

backwardness s'é. እለቀርነት; makolçá káñç'a.

bacterium s'é. የከተሪየም; Bakteeríya.

badminton s'é. የለበ ካስ መዋጅ; gaasí yaakut.

bag s'é. ባርሳ; zhígída.

bake mad. ጽጋፍ፡ መሰሰት; madámá, maínzatsamá.

bakery s'é. ይበ መጋገፍ ቤት; mas' p'aans'a (b'aas'ás'a).

balance 1 • s'é. ማረጋገጫ; zooda.

2 • mad. ልከመጣ፡ ቅመጣዎች; maanzááhak'w zooda.

3. mad. አመጣዎች፡ አስተካክለ; maanzááhatsmá, mangahatsma.

balanced s'e.'ga. የተመሃዱ፡ የተመጣዎች; daanzááhaak'w.

bald s'é. መለጥ; matísíhílk'omá, gwááha.

ball s'é. ካል; yáákuta.

ban s'é. እንዳ; magarázaçama.

banana s'é. መብዝ; lamóóza.

bangle s'é. አምበር; miínzá.

bank s'é. ባንክ; mas' lamana.

bank teller s'é. ገንዘብ ክፍያ (ባንክ ቤት ወሰኑ); Etam çít /lamaana.

bank (river) s'é. የወንበ ዘርፍ; sa aya.

bar s'é. ባር; mas' ayégoocká (masagwa).

bar graph s'é. ባር ግራፍ; baar gárafa.

barley s'é. ጥበስ; gabasa (çaméérá).

barrel s'é. ባርማል፡ አፈመ፡; k'ósamá.

base s'é. 1 • መሰረት; maat'oshama.

2 • በለላ ቁጥር የሚሰው ተሬቢ. የወን ቁጥር (ለምሳሌ በ52 አምስት ተሬቢ. ነው); shamá.

basic s'e.'ga. 1 • መሰረታዊ; baapangaatsa.

2 • ባር; maat'oshama.

basis s'é. 1 • መሰረት; maat'oshama.

2 • መሰረት; maat'oshama.

basket s'é. ቴርሙት; kaca.

basketball s'é. የቀርሙት ካል; yáákut kaca.

bat s'é. የንና መመዕች ሆንግ; maatí yaanjará.

bathroom s'é. መታበለም ክፍል; mas' meeftsa.

battle s'é. መርነት፡ መረጃ፡ ተዋጽኦ; maatiya.

beach s'é. የባህር ዘርፍ; seeya aya.

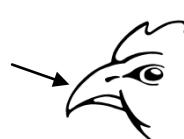

bead s'é. ዘቃ፡ መለያ፡ ንጂብጣዎች; míínza.

beadwork s'e.'ga. ዘቃ ሲሆ፡ የመለያ ሲሆ; damanzháts míínza.

beak s'é. የጠቅር፡ የወቅ አፍ; k'os mata.

beaker *s'ē. በ.ከር(በለተመኩራ. የሚገኘ መርመራ);*
lagazaaza.

bean *s'ē. ብቃለ; antoora.*

beat *mad. ቅዱቅዻ; etámb'acama.*

beautiful *s'e.'ga. የሚያምር; ወጪ; ፍንቂ;*
maadagona.

beauty *s'ē. ወጪ ያለው; ፍንቂ; dágónámá.*

because *etmá.çá. የዚህንያቸው; ስለ; kas'e bakdaga.*

bed *s'ē. አልጋ; ntala, damizhíga.*

bedroom *s'ē. መጽሕታ ቤት; mas' mazhiga.*

bee *s'ē. ጽብ; kácá.*

bee keeping *s'ē. የንብ እርባታ; maambízíç kacá.*

beef *s'ē. የበድ ስጋ; bac' wodahosa.*

beetroot *s'ē. ቅይ ስር; k'aay síra, meeçtahá.*

before *matáb'. ክ...በፊት; Naguúlça.*

begin *mad. ይመራ; Maat'óóshamá.*

behave *mad. ጥሩ ተግባር አሳየ; ይደረን አሳመራ;*
moota.

behaviour *s'ē. 1 • ይበደብ; ሁኔታ; moota.*

2 • ይበደብ; mootá.

behind *etmáand.çá. በስተካከለ; ስር; kogw boñgwa.*

belief *s'ē. አዋጅነት; Mageemíila.*

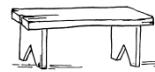
bell *s'ē. ደዎል; ቅዱል; dawílía.*

belt *s'ē. ቅዱቶ; seera.*

bench *s'ē. አግዳሚ መንበር; maangidíl tugwa.*

bend *mad. ቅመግዝዝ; አዘነበ; ንበ; maak'úlamá.*

beneficial *s'e.'ga. መቁማዊ; magahamá.*

benefit *1 • s'ē. ጥቁም; Magaaha.*

2 • mad. መቁሙ; magahadá.

benzene *s'ē. በንዘን; bíinzína.*

best *s'e.'ga. ካሁኑ የሚመራጥ; ካሁኑ የበለመ;*
etíiceegílana.

better *s'e.'ga. የተሻለ; mashab'tsamá.*

between *etmaand.çá. መከተላለሁ; Niláángomá.*

bicarbonate *s'ē. የሮ ካርቦንክተት; baay kaaraboonetá.*

bicycle *s'ē. በስከላለት; bísklíta.*

big *s'e.'ga. ትልቅ; babok'oma.*

big-headed *s'e.'ga. ባለትልቅ ሲሳ; eta baabok'w ilk'wá.*

billion *s'ē. በ.አ.የን; bílliyyíoóniyá.*

1,000,000,000.00

bind *mad. አስረ; መረዘ; ይኖ (በያዙው እቁም);*
daafúnc'.

binomial *s'ē. በይኖሚያል (በመደመር ወይም በመቀነስ
የተሰራተኞች ሁሉት ቁጥርችን ወይም አገልግሎ
ያያዥ) (2² + a); baayinomya.*

biogas *s'ē. የሮ ዝብ; baayo gaas.*

biological *s'e.'ga. ሆኖወቻ ካላቻው ነገርች ጽር
የተያያዥ (በየለጀክሳል); maíí kaasha.*

bird *s'ē. ወቅ; matíl gáziyá.*

birth *s'ē. መውለድ; mapak'wa.*

biscuit *s'ē. በስከተት; Bískuta.*

bisect *mad. በስለት ክፏል; maab'ushíflama
woogombaand.*

bisector *s'ē. ለስለት የሚከፍል; maab'ushílamá
kámbáánd.*

bite *mad.* ՚ከሰ; mak'anjamá.

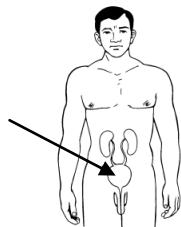

black *s'e.'ga.* ቴዕር; mahímam.

blackboard *s'é.* ቴዕር ስለያ; mahayí zhumpa.

bladder *s'é.* እጥ; yek'ofága.

blade *s'é.* የጠናዬ; lamúúsa/sahada/.

blanket *s'é.* ቀርድ ሂሳብ; ajo gadida.

bleachers *s'é.* ጥረም በልላው የሰንጻት ማረዳ የሚገኘ መቀመጣ; tugwa alasis yaakutá.

blend *mad.* ቅዢ; maawélaláma/mabálamá.

blood *s'é.* ደም; mahá.

blot *s'é.* ቅለም አነበበ(ነጠበባ) አደረገ; ቅለም ተኩ; mant'owíl matágúsmá.

blow *mad.* ነጥ; አረገ; Níltsma.

blue *s'e.'ga.* ስማያዊ; yeg goza.

boat *s'é.* ፕሮስ; lamaadíya, lamaadíya.

body *s'é.* አዎችት; b'agab'aga.

boil *mad.* አራላ; ቁቀል; mac'jama.

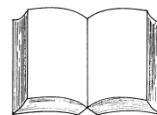

bone *s'é.* አጥንት; zákwa.

bony *s'é.* አጥንታም; zhakwá.

book *s'é.* መስጥፍ; looraga.

boring *s'e.'ga.* የሚያስለጥ; Mak'anatsa.

born *mad.* ተወላደ; mpak'wa.

borrow *mad.* ተብረራ; ተዋስ; maagushtsma.

borrowing *mad.* መብራር; mágúshamá, magordama.

both ቦለቱም; kambaandámá.

bottle *s'é.* መጠሙኑ; lagazaza.

bottom *s'é.* የሚገኘውም ነገር ስር(ታት); nágaca.

bounce *mad.* አነጻ (ለምሳሌ ካሳ); moo'ocil yaakutá nánneya.

boundary *s'é.* ድንብር (ወሰን); gaat'owá.

bowl *s'é.* ተደግሞዣ ስህን; maykudíl.

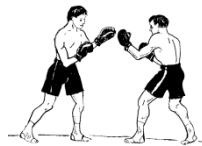

bowling *s'é.* የቦወለንግ መወቻ; gaasí boolíngiyá.

box *s'é.* አጥን; saanduk'a.

boxing s'é. ፩ብሙ ስምርት; maakusak'w ela, boksiyá.

boy s'é. ወንድ አቶ; gunz duwa.

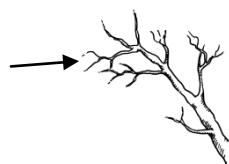
bracket s'é. ቅናፍ; bráákééta.

brain s'é. አንተል; maat'ara, saab'árk'wá.

brainstorm s'é. ከዕጥጥር ወጪ የሚፈጸም;

mad ስለ አንድን ጉዳይ ማስቀመጥ; masaanzatsmá.

branch s'é. ቁርንጧፍ; k'oweelma.

branch (not tree) s'é. ክፍል; Mab'ushíl mas'á.

brave s'e.'ga. ፖግና፡ ደኔር; et gafaleeyá.

bray mad. ማናኑት፡

s'é. የአሁያ ዳምዬ; más naanawa.

bread s'é. የበ; p'aans'a.

break mad. መሰበር፡ መበመስ; maas'ítsama, daat'óh.

breakfast s'é. ቁርቡ; mac'k'os çígída.

breathe mad. ተነሱ; dááshakw.

breathing s'é. አተናኑፈል; mashakwá.

breeding 1 • mad. እረሻ; Mabizaçama.

2 • s'é. መራብት፡ መብዛት; mabízaçamá.

bright s'e.'ga. በሩህ፡ ደማቅ፡ በግ የሉ; etabaayízhagwá.

brilliant s'e.'ga. ደንቅ፡ ክብዝ፡ ደማቅ፡ እንዱባቸው; mazhígílíçámá.

bring mad. አመማ፡ አመማ፡ ዝጠመማ; cé, pók'w daañaaréék'w daagowé.

brittle s'e.'ga. በቃለለ፡ የሚሰበር ዕቃ፡ ተረጋዘኝ; malééc dá.

broad, s'e.'ga. ስራ፡ ለጥያለ; baabílama.

broad, s'é. የእናደና ነገር ሲሆ ክፍል; baabílda.

bronchiole s'é. የእናር ቂንደ ቁርንጧፍ፡ sí gashakwa.

bronchitis s'é. የእናር ቂንደ ቁስለት; mad'ú gorgora.

bronchus s'é. የመጀመሪያው የእናር ቂንደ ቁርንጧፍ; etámaatashik' zuba kafteeyá.

bronze s'é. ካሳ; fáda.

broom s'é. መጥረገፍ; salkááta.

brother s'é. ወንድም; duweeba.

brown s'e.'ga. በኋማ; maasíndama.

brush mad. በረሽ፡ ፍቅ፡ መረግ፡ እረገል; macakçma.

brush s'é. በኋሽ; macakáçamá.

bucket s'é. ባልጋ; b'íts soha.

bud s'é. አምቦጥ; matíshak'w já.

build mad. ጭብ፡ መሬ፡ መሰረት; badogok'wa.

builder s'é. ጭብ; etámadak'ómá.

bulky s'e.'ga. በጣም ጽዜና፡ በጣም ተልቅ; gashar babílama.

bull *s'é. ክርማ;* wodamá.

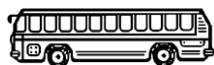
bundle *s'é. ቴዋል;* manjokutak'oma, mant'ilama.

burn *mad. አዎቻለ፡ አያያዝ፡ አበረ፡ (ለምሳሌ ተብ፡ መብራት፡);* magisak'oma, gisák'w.

bury *mad. ቅበረ;* dáhaanzhak'w.

bus *s'é. አዎቻቻኩ;* baasa (t'araambína etaamb'or b'aga).

bus driver *s'é. የአዎቻቻኩ ስራር;* etámdásh arabíya.

bush *s'é. ቁጥቷው (ለምሳሌ የግራር)፡ ይን፡;* mtísh já, macák'w já.

cabbage *s'é. ካሙን;* túba ,baaga.

cake *s'é. ካክ;* kkéekiyá.

calabash *s'é. ቴል;* shápá, puula.

calculate *mad. አስላ;* daakaalkuléét, makaalkuléét çáganza(ja(4+2=6 4 2=2).

calculation *s'é. ስሌት (ሂሳብ የመስራት ስራ);* matígatsama ndó gasáánzá, kaalkulééshániyá.

calculator *s'é. ካልተብተር(መስራያ/ሂሳብ መስራያ)*; kaaluleetera.

busy *s'e.'ga. ኮራ የበሸቻት;* etgíigaç mdada.

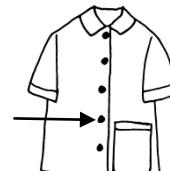
but *etmá.ቃ;* ንገ ጥን፡ kaadanaakwa, nadan çán.

butcher *s'é. ስጋ ታዋ;* etamkadokw bac'a.

butter *s'é. ቅበ;* ç'áb'a.

button *mad. ቅለ;* manc'ama, manfunc'amá.

buy *mad. ጥ፡ ሽማት;* makodáma, kód.

by *etmaand.ቃ. በ.....የር፤ በ.....በከል፤ በ....መስራት፤* ka.

C - c

cabbage *s'é. ካሙን;* túba ,baaga.

cake *s'é. ካክ;* kkéekiyá.

calabash *s'é. ቴል;* shápá, puula.

calculate *mad. አስላ;* daakaalkuléét, makaalkuléét çáganza(ja(4+2=6 4 2=2).

calculation *s'é. ስሌት (ሂሳብ የመስራት ስራ);* matígatsama ndó gasáánzá, kaalkulééshániyá.

calculator *s'é. ካልተብተር(መስራያ/ሂሳብ መስራያ)*; kaaluleetera.

calendar *s'é. የቀን መቆጣሪያ;* kaalándará, alamanzanjáç anjaah, b'lja, gizhá.

መስከላም						
ሰ	ጠ	ሪ	እ	ቅ	ካ	እ
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

calisthenics *mad. ለሰወነት ጥንካራፍ ለጥሩ ቁመና የሚሰራ ሲሆኖት;* mad sportá kámanzhígáátsa.

call *mad. መሬ;* ba'ögá, daahád, maa'ówa.

calligraphy *s'é. የኢትዮጵያ ፖስታ ጥብብ (አግባብ);* etámák'otáma kámaandogonamá.

camel *s'é. ጥመላ;* kaambala.

campaign *s'é. ኮሙና;* maç'árak'w jala,

can *mad. ታሳ;* bafálgá, daakaal.

canal s'é. ቴብ ወይም ፣ንዳ; maabóyílmá, tubowá.

cancer s'é. ካንክ; káánsééríyá, mad'úts fateya.

candle s'é. ጥማ; sháámá.

candy s'é. ክረማል; haaléewa.

can't *mad.* አይቻም; káfalashače, makaalaangó.

cap s'é. የአንድ ነገር ክኝነት ተብ(ከፍያ); gaangúndas dá.

capacity 1 • s'é. አቅም፡ አንድ ነገር የሚይዘው መጠን, , mafalashamá, mac'ilk'w`á.

2 • s'e.'ga. ታለታ; makaalámá.

capillary s'é. ቅምን የደም ፣ንዳ; síí mahá.

capital s'é. የፌ ከተማ፡ ትልቅ ልደል፡ የፌ ጽዜበ(ለመስራት); babók'w eba, babak'w lamaana babíl eba, baabók'w çasa.

capital (letter) s'e.'ga. 1 • የእንግሊዝ ልደሎች በተልቅ ሌላት (A,B,C,); babok çása.

capitalization s'é. በተልቅ ልደል መግኞች(ለምሳሌ A,B,C); baabak'w çasa.

captain s'é. አምባል (የአንድ በድንጂ); maahóns'tsa metáám.

car s'é. መከና; t'raambína cirájña, larbiya.

carbohydrate s'é. አይልና መቀት ለጠል የማብ (ከለዕዋት የሚገኘ); kaarbóhaayidrééta(et maç gírba kamaa'ókógwá).

carbon dioxide s'é. ክርቦን አካኑይድ; (CO₂); kaarbón daayóksaayíd(gook zubá).

carbonate s'é. ክርቦንት; kaarboonééta.

cardinal s'é. የበተ-ከአነት መሪ; t'is mas' gadeera.

careful s'e.'ga. በጥንቃቁ፡ ጥንቃቁ (መንቃቁ); et mazééc ílk'umá.

carpentry s'é. የእናጂነት መሸጪ; etamab'ák já.

carrot s'é. ክርቶት; kaarotá.

carry *mad.* 1 • ተሽከዣ; bab'oorigá, babuñárágá.
2 • የዘዣ ;daad'aak'osh.

cart s'é. ጽዣ፡ ተሰቢ; mmaacácéets t'araambina.

cartilage s'é. ለለላነ አጥንት (ከርተለይ); yéék'árk'áashuwa,marrééts zhókwá.

cartoon s'é. አስቀኔ ስልል; makotsa etadagá b'aga kágaalowa.

carve *mad.* ተቀ፡ ተረዣ; máñgaaháts makotsa náb'agádá(nájá, nábáás'ásá, nádá).

cash crop s'é. 1 • ለገዢ የሚቀርብ ምርጥ; káásh krópa(çádámsá etíita kásúúga).

2 • የገዢ ምርጥ/ለገዢ የሚቀርብ ምርጥ; çádámsá dámasá.

cast *mad.* ጥለ፡ ወረዣ; daambush, daaçátk'wa.

castle s'é. በምሽግ የተከበበ የጥንት በተመንግስት; mas'dago tisa gas'aama.

cat s'é. ደመት; nááwa.

catch *mad.* የዘዣ፡ ተሰቢ; bad'aak'ogásha, dad'aak'osh.

categorize *mad.* ክፍናለው መቆጣ; mabuushílama mat'uukóoma.

cattle s'é. የወንድ ክብት; hosa.

causative s'e.'ga. ፩ዕናያት፡ መነሻ; maanj nts,jalaats.

cause s'é. 1 • ፩ዕናያት፡ መንሰሳ፡ ስበብ፡ መነሻ; jalámá, maanjama.

2 • ስበብ፡ ፩ዕናያት፡ maanjántse.

cave s'é. ቅጥ; ambuuk'a.

cave s'é. ቅጥ; Buuk'a.

cavity s'é. 1 • ከፍት፡ /ለምሳሌ የእናገጭ፡ የእና ከፍት ባቻምች/; maambahowyí sífateyá.

2 • የሰራተኞች ከፍት ባቻ(ለምሳሌ የእናገጭ፡ የእና); jíítá.

CD s'é. ስ.ሪ; sídíya.

celestial bodies s'e.'ga. የሰማይ አካላት; alagoza.

cell s'é. ሚዋስ; mahá.

cells s'é. ሚዋስት; mahamá.

cemetery s'é. መከን መቁብር; k'odaaamashá.

centime s'é. ጥትታም; saant'íma.

centimetre s'é. ስንት፡ መትር; santímetíra.

central s'e.'ga. ማእከላዊ፡ የፏ; Ilaangwa.

centre s'é. መከከል፡ እምበርት; iláángwá.

cereal s'é. እሁል; gatíga.

ceremony s'é. ስነሰርአት፡ አከባበር; deewáána.

certain የተመለከት፡
s'e.'ga እርግማቶች; kotakoçámá.

chair s'é. ወንበር; labaambara.

chalk s'é. መመጀ; cóóka.

challenge s'é. ለማጥሚያ መጋቢት ወይም መጠራት
(ለኋማ ወድድር); maat'aahaas'ak'wa.

chamber s'é. የልብ ከፍል; mambushíl k'ob'ítsa.

champion s'é. ተጋዳይ፡ ተፋለማ፡ ለቻ (ለስፖርት); maangozhak'oma, baangozhagila.

championship s'é. እሽናውን ለመለያት የሙኬቸው-የስፖርት ወድድር; etamamacak'oma.

chance s'é. እድል፡ ተሰሩ; rízííga.

change mad. 1 • መለወጥ; maanzhílamá.

s'é 2 • ለወጥ፡ ነርክስ፡ መልስ; manzarílama, makolak'oma.

chapter s'é. የእኑራፍ/ከፍለ ትምህርት (በመዕሱዎች ወስጥ); maab'ashíl gomagamashamá.

character s'é. ግዢ ባህሪ; gomat'ok'sa moota.

characteristic s'é. ባህሪ; maímá, mootamá.

characteristic s'e.'ga መለያ፡ ባህሪ; etabígagama, mootama.

charcoal s'é. ካሳል; aŋk'aháshasha.

chart s'é. ቅርቡ; caarta.

charter s'é. መጠገኗር ቅጽና የሚሰጥ መንግባሮች
ስነድ; mand t'isa.

cheap s'e.'ga. ፊነሻ; maleéémá.

check s'é. መረመረ፡ አጠራ (የሰራተኞች የሚገባበት ስራ)፡ አመሰግሬ; míratsamá.

checklist s'é. እንደንገኝ ነገር ለመቀመጥ የሚያገለግል
ነርክስ; moo'ós'eema, mangashítsama.

cheeky s'e.'ga . ብያዊ; kohosa.

cheer mad. አደንቃ፡ በደሰታ አጠቃላይ (ለበድኑ
ውይም ለተጨማሪ); maangááháyilá, baangángááyila.

cheese s'é. እይብ; maçeek'w kuhosa.

chemical s'é. 1 • ከሚካል; kamíkaala.

2 • ከሚካል; kámíkaalá.

chemist s'é. ከሚሰጥ (የከሚሰጥ ባለመያዥ); Mataak'wa.

chest s'é. ዘረት; k'unza.

chew mad. አጥከ፡ አገመዣ; masak'omá.

chicken s'é. የእር መጠቀት፡ የእር ስጋ; dídamata.

children s'é. ልደት; dída, babáç dída, yída.

chilli s'é. መጥሚጣ; farinzha, fahaanzhá.

chlorine s'é. ክልሬን; kiloríniya.

chop mad. ፍለበ፡ ቅረመ፡ ከተራ; mb'akámá, baç'aragá.

chord s'é. የርድ; korda, abgaaç'aríl maláñhak'omá.

chore s'é. የዕለት ተግባራት; ሚራ; mada dá
alffooka.

church s'é. በተክርስቲያን; mas'-Músá/ mas'
gadeera.

cigarette s'é. አጋሪ ተምህሮ; sijaara.

cinema s'é. አጋማ; mas' sínima.

circle s'é. ካብ; gaandíñja.

circulate mad. ተዘዋወጭ; ተሰራመ; ነጋሽ;
maandañja.

circulation s'é. ገዢው-ረዳም / የደም ገዢው-ር;
gaanadíñjá, mand'mahá.

circumference s'é. ኮርሬ; gaandíñjama.

citation s'é. ጥቂነ; mad'aak'ok'w mak'otá, ኃgash
b'aga.

citizen s'é. ኔጋ; Ñagoobiipak'wa.

citizenship s'é. ኔግነት; etadaara.

city s'é. ክተማ; wobats eba.

civilization s'é. ስልም; mad'aak'w tísa.

clamp s'é. የበረት ማማቁቅ; matakotsamá.

clap mad. አጠቃላይ; mb'acíl ela.

classical s'é. የጥንት (ለምሳሌ መሸፈት; ይህና);
mámb'ashílamá.

classified mad. ክፍል; ለየት; መደብ; mamb'ashílamá.

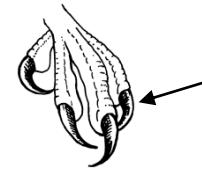
classify 1 • mad. ለያየ; masaçama.

2 • mad. መደብ; mamb'ashílamá.

classroom s'é. መማሪያ ክፍል; mas'a
magamashamá.

claw s'é. ጥቂር; k'ombará.

clay s'é. ጥክክ; ምቃቃ; bás'ás'á.

clean 1 • s'e.'ga. ጽዕሁ; mayízhtsamá.

2 • mad. አወጣ; ma'efilmá.

cleanser s'é. የሚያወጥ; ማዕቅ; tsajwá.

clear 1 • s'e.'ga. የወጣ; ጽዕሁ; ጥሩ; mayízhatsmá.

2 • mad. ወጣ; ሚራ; etíivohyíla / etíc'acíl
neya.

cleats s'é. ቅኬ (ለምሳሌ የድንጋጌ); ለሰጠር ማማቃቅ የሚያገልግል ነገር; matook'oma.

clever s'e.'ga. ትብዝ; በልጥ; መልአ; mazhíjálaç
b'aga.

climate s'é. 1 • የእየር ጽበት; Zub k'we-eba.

2 • የእየር ጽበት; zabá.

climatic s'e.'ga. የእየር ጽበት ሆኖ; Zíiba
alak'eeba, zabá.

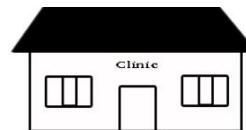
climatic changes s'é. የእየር ጽበት መቀናድ; ለወጥ;
maanzhíl zabá.

climb mad. መጥ; matakawá nájá.

cling mad. ተመመመመ; አጥብቅ ወዘዣ; daahokots
daad'aak'osh.

clinic s'é. ክላክኒክ; mas' lahakíima/mas' biiya.

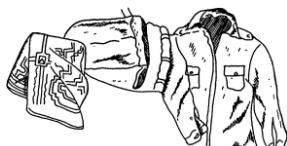
clock s'é. ስዓት; saata.

clock face s'é. ፳፻፭ በቁጥር የሚያሳይ የሰነት ወጪዎች ካናል; çaganzaj saata.

close mad. ዘዴ፡ መረጃ፡ ድመፍመ(መረጃ); máhañç'asama.

clothes s'é. አብስ፡ ahwa.

cloud s'é. የመኅ; jíhaamba.

coach s'é. አስላማኑ; etamças ndowa, et matígatsma.

coal s'é. ካናል፡ የድንጋጌ ካናል; aŋk'ahashísha.

coarse s'e.'ga. ጽካራ፡ ካርክር; makarapapatsamá.

coarsen mad. ማጥከር; mákárapápáma.

coast s'é. የባህር ዘርቶ፡ sa aya.

coastal s'é. በየባህር ዘርቶ የሚገኘት; k'osaya.

coat s'é. ካት፡ kwóót.

cock s'é. አውራ- ዝርዝር; woda mata.

cocoa s'é. ካኩም (ቃኩለት ለመስራም የሚያገለዋል); aleewa/haleewa/.

coffee s'é. በኋና; labána.

coin s'é. ማንተም፡ saant'íma.

cold s'é. በርሃ፡ ቅዱዎች; gádáda.

cold blooded s'e.'ga. መክና፡ እረመኑ፡ የሰውነት መ-ቀቅ የሚፈጥር; máb'íñ mahá.

collage s'é. ወረቀት፡ መርቁ፡ ፍቶ፡ በረት፡ ወዘተ በመተዋወ የሚገልጻ ሰዕላ; makotsa etíjkotan bemá.

collect mad. 1 • ስበሰበ፡ አጠራቁሙ; maahwaans'ak'wa.

2 • ተጠራቁሙ፡ ተሰበሰበ; mahwans'ak'wá.

3 • ስበሰበ፡ máhons'ák'omá, hons'ák'w.

collide mad. ተጋጭ፡ matarakwá.

colon s'é. ይርጉም ስረዝ፡ ተልዕ አንጀት; maatab'íla maanjadil matugúsamá.

colonial s'é. ቅና ማት ጽር የተደግኝ; etílkodaga.

colonialism s'é. ቅና ማት; makoodma.

colonialist s'é. ቅና ማት አስተዳደር; makoodaaak'wa.

colonizer s'é. ቅና ገዢ; Damkodama.

colony s'é. በቅና አገዝ ስር ሙሉ ሆኖ ሚካኤል maakodatsá.

colour s'é. ቀለም; dabóosha.

colour wheel s'é. የቀለም ዓይነትና ቁይጥ; shook dáboósha.

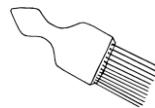
colourful s'e.'ga. የሚያዋወር፡ የሚያስደንቅ፡ ቁለማማ; etábíkots kadágoshá, dagonámá.

colourless s'e.'ga. ቀለም የለም; etázhíga dagoshá.

colour s'é. ቀለምኑ; janás dagóósha.

column s'é. ለጽጥ፡ አጥም; mámab'áshílamá, yegometaaam.

comb s'é. ማብጠራያ; jíbeek'wa.

combat s'é. ተግል፡ ወ-ገ-ል; Matiuya.

combination s'é. 1 • ማቀለቀል (ማገኘች)፡ ተምረት; Mahaćeema, matuuguubema.

2 • ተምረት; mancaçada.

3 • ቁይጥ፡ ድጋጌዎች፡ ሆኖ (የተለያዩ ነገዎች); kakoomá?, kamaahoçamá, kamaajoçamá.

combine mad. ቀለቀል፡ አጥመራ; maamans'atsamá.

combustion s'é. በእነት የመንፈጸም፡ ሂደት mancaçamá.

come mad. ተ፡ መጣ፡ ደረሰ፡; we.

comedy s'é. ካኩዳ (የድራማ ዓይነት አስቀና የሆነ); Alabaaguy.

comet s'é. ደራታም ካብ-ብ; bízhá etamac'a tsíima.

comma s'é. ካጠል ስረዝ; koma / manzaríla matugúsamá.

command s'é. ተስማዘ; mazhíg, gataja.

commercial s'e.'ga. የገንዘብ; al zabaha.

commodity s'é. እቁ፡ የገቢ ምንም፡ etigataa'e k'ac'ká'a.

common <i>s'e.'ga.</i> 1 • ፩፻፻፣ የተለመደ;	
Maahos'ak'wa.	
2 • ፩፻፻; maad'aak'otsa, alguyé.	
3 • የሚታውቃ፣ የተለመደ፣ አንድ፣ ብይንት;	
janasamá meeta.	
common denominator <i>s'é.</i> የ፻፻ አካራይ;	
maab'ashílama al mmabaand.	
common noun <i>s'é.</i> የወል (የጥቅል) ስም; maakw s'eya.	
communal <i>s'e.'ga.</i> የ፻፻; Araguua /áleeguun/.	
communication <i>s'é.</i> ግኔናት; magamatseema.	
community <i>s'é.</i> ህዝብ; waraamba.	
commutative property <i>s'e.'ga.</i> የወይይር ማርያ (ለምሳሌ ለመደመርና በማብት የሚታይ 3 X = 5X3); máánzhíl gómaísha.	
compact <i>s'e.'ga.</i> የተጠቀውቃ፣ የጠበረ፣ ጥብቅ ያለ;	
Maat'anísilama.	
compact <i>mad.</i> መቀመቃ፣ አመዋ;	
manataguk' onama.	
compare <i>mad.</i> አውዳደር; maanzaázahatsamá.	
compass <i>s'é.</i> ክምጥል; kompaasiya.	
compete <i>mad.</i> ተውዳደሩ፣ ተከኑይ ሆነ;	
báát'ogacogwa.	
competitor <i>s'é.</i> ተይካሬ፣ ተውዳደር(ለምሳሌ በንግድ/በስፖርት); mat'o cagaw Nízíbha.	
complementary colours <i>s'e.'ga.</i> የሚዋኑያ የወለም ዘይታች; wobáç dagoshá.	
complete <i>mad.</i> መረጃ፣ ፈዕሙ፣ አማላ; makd'ak'omá.	
complex sentence <i>s'é.</i> ወ-ሰብሰብ ዓ.ነገር; mancáç mañkos / ñgashá.	
complexity <i>s'é.</i> ዓ. አጋቢ፣ ወ-ሰብሰብ; dá etaako maangamaatsá.	
complicated <i>s'e.'ga.</i> የተወሰነበት; maafanc'atsma.	
comparison <i>s'é.</i> ወ-ደ-ደር; mazezaatsama.	
component <i>s'é.</i> አይነት፣ አካል; shookamá.	
compose <i>mad.</i> ደረሰ (፩፻); አጠፍረ (፩፻፻ት); አረጋጋ; damak'otama, mazhoshma, mashaaq ñaçama.	
composition <i>s'é.</i> 1 • አይነት፣ ኢር; macacamá.	
2 • ደርሰት፣ ደ-ብአዊ; mak'ota.	
3 • ወ-ሂድ (ደ-ብአዊ); ደርሰት (ክሂ-ፍ); mañhoç geá.	
compost <i>s'é.</i> በሰባሽ፣ ፍጋ; magneak'omá / hacajá /wíç'a.	
compound <i>s'é.</i> ወ-ደ-ደር፣ ደ-ብአዊ፣ ጥምር; gancá.	
comprehension <i>s'é.</i> የመረዳት/የማስታ-ወሻ ታላቸ፣ makaalash / mafaalash matab'atsmá.	

compress <i>mad.</i> ተጨና፣ አመዋ፣ በጨርቃ አስረ;	
maanzaazahatsmá.	
comprisable <i>s'e.'ga.</i> የሚታውቃ; etmaanzaazahatsmá.	
comprise <i>mad.</i> ማካተት፣ ማቅድ; mahakook'ooma.	
compute <i>mad.</i> አስቦ ደረሰበት(ለምሳሌ ያውጠኛ ወጪ); masadatsama kampak'w baná.	
concentrated <i>mad.</i> 1 • ተሰበሰበ፣ በትኩረት ተመለከት; zeen mawífreema.	
2 • ተሰበሰበ፣ ተከማጥቶ; womaçamá / mab'ashamá.	
concentration <i>s'é.</i> ክምጥት፣ ተከረት; manzhigatsa.	
concept <i>s'é.</i> ይጋለኝብ; k'ofakw ñgasha.	
concern <i>s'é.</i> ተፈ የሚይሱ ጥናይ፣ ወ-ገቅት;	
daetaapŋaatsa, masaandatsma.	
concerned <i>s'e.'ga.</i> ግድ፣ የሚለው; etamasaanzatsma.	
concise <i>s'é.</i> እጥር የሚገኘው ያለ; mac'ama.	
conclude <i>mad.</i> ደመደመ; makarak'omá.	
conclusion <i>s'é.</i> 1 • መደምና ደሚያ፣ መብረሪያ፣ ወ-ሳለ;	
maç'arashamá, makád'ashamá.	
2 • መብረሪያ/ መደምና ደሚያ፣ ወ-ሳለ;	
maç'arashamá.	
condemn <i>mad.</i> አውጠክ; maç'arak'w ñgísha.	
condensation <i>s'é.</i> 1 • የወ-ሂ መጠብ (ጥዘት); míía'á.	
2 • መቀበቀበ፣ ጥዘት(መጠብ);	
maalaantaçamá.	
condense <i>mad.</i> መከራ፣ ወራ፣ ሌጋ; mazhígatsma.	
condition <i>s'é.</i> 1 • ቤኬታ፣	
2 • ቤኬታ፣ ግደልታ; maíimá.	
condition (living) <i>s'é.</i> 1 • የተር ቤኬታ; Mootá maíifyá.	
conduct <i>mad.</i> አካይ፣ አስተበት; mat'ooshama.	
conduction <i>s'é.</i> አስተሳለሁት; maatashak'omá.	
conductor <i>s'é.</i> አስተሳለሁ; etámaatashak'w maanja.	
cone <i>s'é.</i> ክለይ መብ በለይ ክታች ሲሄ ያለ;	
mawaiitilak'oma.	
conference <i>s'é.</i> ሰብሰብ; Mamama.	
confident <i>s'é.</i> አርጋጠና፣ በረሰ፣ የሚተማመን;	
maflash ilk'wa.	
conflict <i>s'é.</i> ግምት፣ መብ; mak'oosha, matuutsa.	
connect <i>mad.</i> ማገኘት፣ ማያዝ፣ ማቅመበል፣	
አገኘት፣ ቁጠል; maakosama,	
maad'aak'oshamá.	
conscious <i>s'e.'ga.</i> የነው፣ ሌ.የሰብ የሚችል;	
eyaatseela, gaahat, kamammá.	
consciousness <i>s'é..</i> ጽቃት ህለፍ; kák'wínzámá.	

consequence <i>s'é. 1 • የማረስሰከተለው ወጪት፡</i>	
ወጪት፡ Maanjama, jal mateetsamá.	
2 • የማረስመጥው ቅጋር፡ የማረስሰከተለው ወጪት፡ maanjánts /jaalants.	
3 • የማረስሰከተለው ወጪት (ተዢኑም)؛ mad'abamá.	
conservation <i>s'é. 1 • አያያዝ፡</i> mad'aak'ooshama'.	
2 • አንቀሳቀቢ፡; maakakííshama.	
3 • ጥብቃ፡ mazeeçamá.	
conserve <i>mad. 1 • መብቱ፡ ተንከባከበ፡</i> zeeç.	
2 • አንቀይመሩ መብቱ፡ ቁጠብ፡ mazeeçma.	
consider <i>mad. 1 • አሳቦ፡ አመካዣ፡ ቁጠረ (ለጥናይ)； Masaanzetseema.</i>	
2 • አሳቦ፡ አመካዣ፡ ቁጠረ； baasaanzagats.	
consideration <i>s'é. ማሰብ፡</i> masaanzatsama.	
consist <i>mad. መሰራት፡/ተሰራ፡</i> Madamá.	
constant <i>s'e.'ga. አንድ ወጥ፡ የማይችልዋር፡</i>	
የማይችልዋር፡ አንድ ዓይነት፡ etabíkoshá, etábaako macéeyasha.	
constituent <i>s'e.'ga. ክፍል፡ አባል፡</i> mad'aak'shama.	
construct <i>1 • mad. ውሬ፡</i> mazazeema, madáma.	
2 • <i>mad. ገብ፡</i> madak'omá.	
construction <i>s'é. 1 • ግንባታ፡ ምራ፡ ሆንባ፡</i>	
etóózazeega.	
2 • አስራር፡; mad'ak'wmá.	
consult <i>mad. አማካይ፡ ምክር መጥ፡</i> mañgasháts.	
consume <i>mad. መረጃ፡ መጥ፡ አዋላ፡</i> masamá.	
consumer <i>s'é. ተጠቁሚ (የፋይታ እቃወቻን /አሁለቻን)； etamsaama.</i>	
consumption <i>s'é. 1 • ፍቃታ፡</i> masama.	
2 • መብል፡; maash zabá.	
contact <i>s'é. ጥንቃነት፡</i> Mac'ama.	
contagious <i>s'e.'ga. ተተክ፡</i> etatíshaga.	
contain <i>mad. 1 • አለ(በት)፡ ገታ፡ (እቅዱ)；</i>	
bad'aak'ogosha,dad,aak'osh.	
2 • የዘ፡; mac'amá.	
container <i>s'é. 1 • ማሰቀመጣዊ፡ ማጠራቀሚያ፡</i>	
gobít'ogats da.	
2 • ካንቴኬር (ማሰቀመጣዊ፡ ማጠራቀሚያ)；	
contínaará.	
contaminate <i>mad. በከላል፡ መረዘ፡</i> etámác'eehaç/ etagac'eehá.	
contemporary <i>ዘመናዊ፡ የጊዜው፡</i> nametáç gázha etábaaish.	
contender <i>s'é. ተፈተከር፡</i> etámaat'ocágwa.	
content <i>s'é. ይዘት፡ ፍራ የነር፡</i> Taasama.	

contest <i>s'é. ወጪናር፡ ግጥሚያ (የእግዚ ኔሳ)；</i>	
maak'úsák'w ንጉሻا.	
context <i>s'é. አውጪ፡ አገባበያ(የቁል በእ/ነገር ወሰኑ የሚኖረው ቅጽ)；</i> emusa.	
continent <i>s'é. አህንጻ；</i> A yigura.	
continent relief <i>s'é. የአህንጻ መለያየት፡</i> B'ag ayigura.	
continuous <i>s'e.'ga. የሚቀጥል፡ የሚያቀርብ፡</i>	
mahúlashamá .	
contour <i>s'é. ቅርዬ፡ መልክ፡</i> íláma / motatsa.	
contract <i>mad. ተጨማሪው፡ አሳጠ፡ የዘ፡</i> madámá.	
contraction <i>s'é. አሳጥር መግኘ፡</i> map'alatsma / mab'alatsma mak'otamá.	
contrast <i>1 • s'é. ሌያንት፡</i> maahacamá.	
2 • <i>mad. ማንዛዕር፡</i> maanzazahatsmá/manzaza njatsá .	
contribute <i>mad. አዋጅ፡</i> madamá.	
contribution <i>s'é. መዋጭ፡ አስተዋዕክ፡</i> fak'a.	
contributor <i>s'é. 1 • ለጋሽ፡ አስተዋዕክ አደራጊ፡</i>	
አዋጭ፡ mat'oomátab'atsa.	
2 • አዋጭ፡ etámadamá.	
control <i>mad. 1 • ተቆጣጠር፡</i> Mazeeçma.	
2 • ተቆጣጠር፡ በእቻ የዘ፡ Maad'abaçama , mat'otsamá nil cogwa.	
convection <i>1 • s'é. የሙቀት በከባቢ አያር ወሰኑ</i>	
መግኘቀበ፡ Maatísh maa'okogwá, názub k'owééba.	
2 • ለጋሽ፡ ተፈከሳከት (የጥልበት በተሽከመው ልማሽ መንበብ)； maatash gookadá ka aya.	
convenience <i>s'é. ምቃት፡</i> magaahama.	
convenient <i>s'e.'ga. ምቃቱ፡ ተሰማሚ፡</i> magaahagawa.	
converge <i>s'é. መግኘት፡ ከየበታው ትረጋ፡</i> Maad'aba.	
conversation <i>s'é. የውጭውት፡ ውሬ፡</i> makolk'w ñgasha kasa, maasí gaasíyá.	
conversion <i>s'é. መለወጥ፡ መመንዘር፡</i> manzhílamá, maanzhaçamá.	
conversion table <i>s'é. ለዋጭ ለንጠረዥ፡</i> dá abígaínda nílasaandúk'á.	
convert <i>1 • s'é. የተቀኞች፡ የተለወጪ፡</i> maanzhaçama, baanzhagíla.	
2 • <i>mad. ለወጪ፡ ቅጽ፡</i> maanzhílama.	

cook *mad.* አበሳ; maínzáma, bat'ooga káinzáán.

cooked *s'e.'ga.* የበሳ; etínzaga.

colour *s'é.* ቅለም; máb'añ dágosha.

cool *mad.* ቅዢዢ; mab'añak'omá.

cooperate *mad.* የሚተባበር; የሚግበብ; maatab'atsa.

cooperation *s'é.* መተባበር(ትብብር); maafunc'atsa namadádá.

cooperative *s'e.'ga.* የህበረት ሥራ መሆኖች: ገዢ; damaatab'tsa námadáda.

coordinate *mad.* አስተባበር: አቀኝ: አስተካክለ; Maatuguwíl sa.

coordination *s'é.* መተባበር (አንድ መሆን); maatab'atsa.

copper *s'é.* መያብ; kopeeriyá.

corn *s'é.* ቤቶሁ; gas ዘaba.

cost *s'é* ወጪ; gas ዘaba.

corner *s'é.* ማከተት; tajanamá.

corruption *s'é.* መሰኞ: እምነት መገደል; Mazazama.

cottage industry *s'é.* የንቅ አንዳስተር; industríyá al gofa algabába.

cotton *s'é.* ጥጥ; gabába.

cough *s'é.* ካል (የተኩረት የተበ---); mamb'ahwá.

counselling *s'é.* የከናዣ; mad'aambama.

count *mad.* ቁጥር; babzajgaça.

counter balance *s'é.* መሰራር መሰራር; zoda.

country *s'é.* አገር; babok'eba.

court *s'é.* ፕሮ፲ ቤት: የእንዲያደርግ የሰንቀቻ ዓይነቶች

crude oil ስሙዎች ስፍራ የሚጠራበት (ለምሳሌ ተኩስ); mas' maç'ark'w ኃASHA.

cousin *s'é.* የእኑት ላይ/የእኑበት ላይ; dideeba, dwweeba.

cover *mad.* 1 • ክደን: ሂደን: አለበት; maahanç'sama, magatok'omá, miisatsamá.

2 • አጠናቀቀ (ስራውን); daahoos.

cow *s'é.* አም; éhosa.

crab *s'é.* ሰርማን (በዘመኑ አገር የለው የበኩር ነፍሳት); da etíisagaenga.

cradle *s'é.* የአየት አልጋ; nteer dida (yida), ntal dida

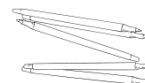
craft *s'é.* የእና መያዥ; dámácaca da.

craftsman *s'é.* የእና መያዥተኛ (በለ እና); Etac'á gaha (gaaha).

crane *s'é.* ከዚያ ዕቃዋኑ መዋረጃ መሳሪያ; da etígafarak'w k'aac'ak'aac'a.

crawl *mad.* የጥና: ተሳቢ; manjkunáhwá.

crayon *s'é.* የመሸፈያ ቅለም (ከለር); ayajálorágá.

create *mad.* ፍጋዬ: ቅሰቀሰ: አስከተላ; gazaz-Musá.

creative *s'e.'ga.* የፍጋዬ ቅለም የለው; etafatagash mandeela, etámkaalash dá meetaam.

creativity *s'é.* ፍጋዬ; márjáhats ኃASHA.

creepy *s'e.'ga.* አስደንጋዊ; gatamza.

criminal *s'é.* መንፈለጥ; etamashanátsama.

crisis *s'é.* ቅግር: አስተ ህኔታ; Madíaabema, masheenma.

croak *mad.* ወጪዕስ; mahab'agwá.

crocodile *s'é.* አብ; k'aha.

crop *s'é.* መሰራት: ስብል; çámá.

cross *mad.* መሰራት; gaant'oosa.

cross (v) leg *mad.* እንደ እገር በለለው አጥምር የመቀመጥ ህኔታ; maanjatil/ maat'ok'w cogwa.

cross off (zeros) *mad.* መግኑት; zéráwá.

crude oil *s'é.* የፍቅር ስፍት (የፍቅር ነዕስ); aye gááziyá.

crust *s'ē. አይታው፡ የመሬት ክፍል;* Maahaayinneya, al k'omá.

cry *mad. አለቁስ፡ ምዕስ፡;* maísá.

cube *s'ē. ስጽሰት ጽን ያለው፡ ነገር;* maçírk'oma.

cubed *s'ē. አንድ ቅጥር እርስ በርሃ ሆነት ጽጻ ሰብ ዓብ(43 =4x4x4);* kaatsalaçamá.

cubic centimeter *s'ē. ከደበት ስንተምሬትር;* kíuba sántí metárá.

cubic meter *s'ē. ከደበት ማቻትር;* kíúb metárá.

cubist *s'ē. ቅበ፡ የሚቀባ ስወ፡;* manjk'ulats makotsa.

cue *s'ē. ፍንም(ምልከት፡);* shanṭa /cé.

cultivate *mad. አለማ፡ እረሰ;* maleemá.

cultivation *s'ē. 1 • ማረሰ፡; malé nneya.*

2 • ማረሰ፡ ማምረት፡; mab'ak'chaneyá.

cultural *1 • s'e.'ga. ባህላዊ;* Gadeesa.

2 • s'ē. ባህላዊ; wotságadá.

culture *s'ē. ባህል;* gadeesa.

cup *s'ē. ስራ;* lakoobaaya.

cupboard *s'ē. 1 • ቅምሳጥን፡ የዕቅ መጽእሮች ስጥን፡;* dá abík'ak'as'an kaac'ac'aac'á.

2 • ቅም ስጥን፡; saanduk'a.

curly *s'e.'ga. የተመቀለለ ወጥር;* mant'il beek'wa.

D - d

dagger *s'ē. መቢ፡;* caaga.

daily *matáb'. በየቀኑ;* maddugóók.

dairy *s'ē. የወተት ወጪቶች መዝሙ፡ የወተት ማቀነባበሪያ;* čeema ala ayakuuwa.

dam *s'ē. ግድብ፡;* maad'ahasáma.

damage *mad. 1 • አበላሽ፡;* bansaga, bantságátsa.

2 • ታክ፡ አበላሽ፡; mátémá.

damaged *s'e.'ga. የተበላሽ፡;* etabantsagá.

damp *s'e.'ga. አርጥብ፡;* maanzíima.

currency *s'ē. ጥንዘብ፡;* Lámáána.

current *1 • s'ē የአለተኛው ቁስት/ቁረት፡;* maatish kooreenta/káránt.

2 • s'e.'ga. ቅርቡ ቤት፡ ስምኑን፡ የሁኔ፡ lázíya.

current *s'ē. የወጪ፡ የአለከተኛው ወይም የአየር ቁስት፡ ማሻበል;* zub aya.

cursive *s'ē. 1 • የተቀማበለ ሰህኔ፡;* manjkos/ mantátás mak'ota.

2 • የተቀማበለ (ለምሳሌ ሰህኔ); manjkosamá.

curve *mad. መጠዋዝ፡;* Maak'ulatsama, maakudilama.

custom *s'ē. ልማድ፡;* mandádá, magat'óócéáma.

customer *s'ē. ይጋበች፡;* Nane.

cut *mad. ቅረበ፡ አጠቃ፡;* maaç'arak'omá.

cutter *s'ē. መቆረቤ፡;* dá etabígañç'ar looragá.

cycle *s'ē. 1 • አዲት፡;* malañhá.

2 • በስከላቻት፡; gaandinja, saayiklýá.

cyclist *s'ē. በስከላቻች (በስከላቻ የሚጠል፡);* Etamdash Beskelita.

cylinder *s'ē. ቅበ መሳሪያ ቅርቡ ያለው፡ ነገር/ እቅ፡* sílíndera.

dam *s'ē. ግድብ፡;* masheeç aya.

dance *mad. መረጃ፡ ይንሰ፡;* mb'anja, badaanasagá.

danger *s'ē. አደንች፡ አስረ፡;* manasak'odá.

dangerous *s'e.'ga. አደንች፡ አስረ፡;* et homa.

dark *s'e.'ga. መለማ፡;* maahígowá, manjíigwá.

dash *s'ē. ተፈተለሁ፡ ተጠፊሩ(ለምሳሌ በስከላቻ);* masítsama, masiyaatsa.

data *s'ē. መረጃ፡;* mahwááns'ak'w da, njasha.

daughter *s'ē. ስት ልጅ፡;* diud dogona.

day *s'ē. ቅን፡;* maaka.

dazzling *s'ē. አንበሳቷ፡ አስደኞቷ፡;* míflaçama.

deal with *mad.* ተቋቋመ፡ መረመራ; mak'amak'oma.
dear *s'é.* ተወቃቃ ስወ፡; maangahaçá.
decantation *s'é..* ማጥላል፡ቍረር; maas'ihak'oma.
decay *s'é.* 1 • በሰባሽ፡; mañaea'má.
 2 • መብለበስ፡ መብለሽ፡; mazhagoshamá.

December *s'é.* ታህሳስ; yabool gundá.

descend *mad.* በቁ፡ ተገቢ፡ መልካም; etabaabat kagáca.

descending *s'é.* ከከተኝው (ቅጥር) መደ ተቃቃው

በቅድም ተከተል መውረዳ; çaganzaña maahulush kagaca.

decimal *s'é.* ይስማል (አስርያን); dísímaala.

decimal point *s'é.* ይስማል ነጥበ (የአስርያን ነጥበ); matgus dísímaal.

decimeter *s'é.* ይስል. ማትር; daase metará.

decisive *s'e.'ga.* ወሳኔ፡ ቁርጥ የለ; etaapangaátsa.

deciton *s'é.* ይስማል (አስርያን); dsítóná.

declarative sentence *s'é.* ተዕዛዝ እረፍት ነገ; gataja almijokos / almago ከgashá.

decline *mad.* አነስ፡ ቁነስ; mahalashamá/maleeya namazhgá.

decode *mad.* የምልክት መልዕክትን ተረጋሙ; mac'ak'as gataj gatajngasha.

decompose *mad.* 1 • ሌያ; maahacañama / maawíç'amá.

2 • መብለበስ፡ ዘረሰ; mas'ihamá.

decorate *mad.* አስመራ፡ አስንበ; maandágonátsma kádagoshá.

decrease 1 • *s'é.* ቅናሽ; mábaták'omá.

2 • *mad.* መቀነስ; mataak'onamá.

deep *s'e.'ga.* ጥልቅ፡ ጥብቅ; mafagíl sa.

deer *s'é.* አጋጣን; kóónjá.

defeat *mad.* አጻና፡ ድል እደረገ; mamucak'omá.

defecation *s'é.* ስንጂ መውጥት (መወዳደት); maçalak'oma.

defence *s'é.* መከተል; Magarzaçáma.

defend *mad.* ተከለከለ፡ አስከበ; Magarzaçamá, daagarzaç, daab'aandagok'wa.

defense *s'é.* መከተል; magarzéçama, mab'aandák'omá.

deficiency *s'é.* አጥረት፡ ጥድለት; zhíiga damásá.

definition *s'é.* ፍቃ፡; mac'ak'asama/.

deforestation *s'é.* ደንብ መሙናመፍ; maç'ar ja.

deformed *s'e.'ga.* የተበለሽ፡ የሚያምር፡ ቁርቆ የለሽ፡ manásama.

degradation *s'é.* ወርዳት፡ የመሬት ለምነት መቀነስ; makahátatsmá.

degree *s'é.* የተምህርት ማስረጃ፡ ደረጃ; digiriyá.

deliberate *s'e.'ga.* ሆነ በስ፡ የተደረገት; mañgashats ከgashá.

delicious *s'e.'ga.* ማኅያም; mmeenama.

delightful *s'e.'ga.* ለማድረግ የሚያስደስት፡ maañgaaahayila kámdámá.

demand *s'é.* ቅለት፡; maaheesha aleema.

democracy *s'é.* ወጥኑኬነ; díimooskraasa.

democratic *s'e.'ga.* ወጥኑኬነያዊ; díimoo kraasiyá.

demonstrate *mad.* 1 • ማሳየት; maatagatsma.

2 • አኩያ፡ አስረዳ (በስኬል፡ በቁሳቁስ ገይ); kámmtgátsmá.

denial *s'é.* አስመቀበል፡ መከናድ; mab'ísama / map'ísamá.

denominator *s'é.* ተህት አካራ (ለምሳሌ 2/5 አምስት ተህት አካራ ይበላል); almoá.

dense *s'e.'ga.* ጥቅጥቅ የለ; Maad'aak'uwilama.

density 1 • *s'é.* መቁጥጥት (ለጽን፡ ለተም፡ ለሀገር፡ በዘላት); maskíic'a.

2 • *s'e.'ga.* ካብረት፡ እናጋት; dénsítí.

deoxygenated *s'e.'ga.* ያልተጣረ ይም (የአክስኞን መጠኑ አነስተኛ የሆኑ); mansaq mahá/mab'ñiik'w zuba.

depend *mad.* 1 • ተማሙ; makotatsmá,maat'owiila.

dependency *s'é.* ጥገናነት; etabaahalash b'agama.

dependent *s'e.'ga.* ጥገና; etamaahalash maísha kabíima.

deplete *mad.* መረሰ/ቁነስ; mafalashmá.

depletion *s'é.* 1 • መሙጥጥ (የከርስ ጥናር ወጥ); mahaalats eek'uubíítsee ma mabuts mada.

2 • መምጥጥ; mafatsamá.

deposit *mad.* አከማት; mohoos'ee k'ooma.

depression *s'é.* ስርጋድ ስፍራ፡ በዘቅተኛ የእርጥ ገራት የሚከሰት ነፃነ; Malima.

depth s'é. **ጥልቅት**; maahatílamá.
derive *mad.* **ማጥናት**; macea'má.
dermis s'é. **የወሰን የሰውነት ቁጽ**; beya alílamá.
describe *mad.* 1 • **ገለበ**: **አስረዳ**; mangíshtsma.
     2 • **አስረዳ**: **ገለበ**; manjashatsmá.
desert 1 • s'é. **ምድር በሕብ**: **በረሃ**; k'orakwá /
                   k'aak'oratá.
     2 • *mad.* **ከሕብ**; mabíísamá.
desertification s'é. **የመራት መራፍት**; k'waanj'ortá.
design 1 *mad.* **ቍርማ ቁርዬ አዎማ**: **ነጋሩ**: **አዋጅ**;
                   mat'eehak'oma,daac'ak'w.
     2 • s'é. **የዘመን (ቍርማ ገደብ**: **አስረዳ**);
                   manjaháts mác'ak'awá mat'eehak'wa.
desk s'é. **ፊልክ**; tugmak'ota.
destroy *mad.* **አጠቃ**: **አበላሽ**; matiya, mateetsama.
destruction s'é. **ጥፏት**; Mateetsama.
detach *mad.* **አለያዊ**: **ገነባለ**: **መደብ**;
                   Maasaahaçama, daasáhaç.
detail 1 • *mad.* **ማብራሪት**: **መዘርዘር**; mákohwílamá.
     2 • s'é. **ዘርዘር**: **ማብራሪያ**; kílama.
detect *mad.* **ለየ**: **አገኘ**; maangamílamá.
detergent s'é. **የማግኝ ከሚካል**; janasa saabúná.
determine *mad.* **ወሰን**: **የተረጋግጧ ቁረጩ**;
                   mambashílamá.
determination s'é. **ቁረጥነት**; etaangashagatsa.
develop 1 • *mad.* **አደገ**; bafagagaak'wa.
     2 • **አሳይ**; bafagagaiila.
development s'é. **እድገት**: **ልማት**; mafaafalk'wá.
device s'é. **መሳሪያ**: **ዘዴ**; k'aac'ak'aac'a.
diagram s'é. **ስሌሌ**; makootsa.
diameter s'é. **ከቦንን ለሁሉት የሚከናወል መሰመር**;
                   etamaab'ushil maliigok'omá.
diamond s'é. **አልማዝ**; díyamenda.
diaphragm s'é. **በሆናና በሰንጻ መከከል ያለ ተንቃ**;
                   díyaafaraam.
diary s'é. **የዕለት ማስታወሻ(እንደ ስው የከናወነውን**:
                   የጊዜውን); almaakan mad'aak'osha
                   njashá.
dictatorship s'é. **አምባንንነት**; etamakeera atsaaya.
dictionary s'é. **መዝገበ ቁጥት**; loorág çása, loorág çása.
diesel (naphtha) s'é. **ናፍታ (ናፍጣ)**; jaaza.
diet s'é. 1 • **ዘዴትር የሚበለ የሚብ**; shoka masagwa /
                   damasá etis ziizi
     2 • **በሀብ ተዕዛዝ ወይም ክብረት ለመቀነስ**
                   የሚበለ የሚብ; damasá etaangashats
                   adamas' biya.

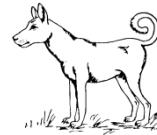
differ *mad.* **ተለያየ**: **አልተሰማም**; maahacamá.
difference 1 • s'é. **አያነት**; maahácámá.
     2 • **አለመማባቸት**; maas'iijilamá.
     3 • **አያነት (ሁለት ቁጥር ቁጥርንሰው**:
                   የሚገኘ); maahácáma.
different s'e.'ga. **የተለያየ**; tar tar.
differentiate *mad.* **መለየት**; maahácáma.
differentiation s'é. **አያነትን ማሳየት**;
                   masankáháleema.
difficult s'e.'ga. **ከበድ**: **አስተዋዬ**; mazhígámá.
diffuse *mad.* **ተሰራሙ**; mañhoçamá.
diffusion s'é. **መፍጥት**; daazabago amaçanjamá/
                   daad'ak'w.
dig *mad.* **ቆረሩ**; k'ósh, mak'óshamá.
digestion s'é. **በሆናና ወሰን የምግባብ**
                   መፈጸመት(መንገዶች); magaas'ak'omá.
digestive system s'é. **የምግባብ መንገዶች ስርአት**;
                   da etaaléak'w masagwá níla.
digit s'é. **ቁጥር (ከከር አስከ ስዕት የለ ቁጥር)**;
                   k'omas'ámá.
digital s'e.'ga. **ዲጀትል (በቀጥር የሚሰራ)**; dájítál.
dilute *mad.* 1 • **ወሂን በመጨመር ማቅበን**;
                   daac'ac'awaac/daashaçayá.
     2 • **ወሂን አቀበነት**: **ወሂን በረሃ**; etáfagaaçan
                   aya.
dimension s'é. 1 • **አቅጣጫ**; gomçákwá.
     2 • **ወርዳና ሲቀት (ለምሳሌ የበት)**;
                   mamb'ashílamá.
dinner s'é. **እረት**; ng shímgazíga.
dip *mad.* **የከራ**: **አጠቀስ (ለምሳሌ ቁጥጥል)**;
                   máçalak'omá.
diplomat s'é. **ዘዴና ሰወቃ**: **ወሂጥ አገር አገኔን**
                   የወከል; diplomaat.
direct *mad.* **አቅጣጫ ማሳየት ቁጥጥር ማደራግ**;
                   magagats gomáçak'wá, etamazeeçamá.
direction s'é. **አቅጣጫ**: **መመራያ**; gomáçak'wá.
directly *matáb'*. **በቀጥታ**; mazhoshama.
director s'é. **ርእስመምህር (ዲራክተር)**; t'is
                   mas'magamášhamá, daare kateeriyyá.
dirty s'e.'ga. **የቆሽ**; gantsadá.
disadvantage s'é. **ጥያት**; manasama, shagaawa.
disaster s'é. **ጥፏት**: **አደጋ**: **መቅበፍት**; maahaatsa.
disastrous s'e.'ga. **አጥፊ**: **አደገኘ**: **አስቀቪ**; ahaats.
disc s'é. **ፊልክ**; malagúlahok'oda.
discharge *mad.* **አስወጣ**: **አደገራ**; matsetsama.
discovery s'é. **ገኘት**; Gab'aañga.

discuss *mad.* ከወያየ; Maygashjlama.
discussion *s'é.* ወይሬት; maanjáshílama.
disease *s'é.* ባኩታ; gantsá mad'úútsa.
disgusting *s'e.'ga.* አሰቦያራ፡ የሚያስጠል; ettga
gac'eekaça.
disinfectant *s'é.* ተረተባይ መድግኒት; etábas'aga
mada.
display *mad.* አብያ; dátágáts.
disposable *s'e.'ga.* ከተማመብት በንገት የሚጥለት
ነበር; ytsbíp'na.
dissolve *mad.* አማማ; masomak'omá.
distance *s'é.* ፍቃት; máhatak'wá.
distill *mad.* አውጥ፡ አጠራ; maas'ihámá.
distilled *s'e.'ga.* የተሞራ; maas'ihámá.
distillation *s'é.* ማጣራት፡ አረቁ የሚውጥት ሆኖት
(ንጥረት); abíaas'ihá.
distinct *s'e.'ga.* ሌያ፡ በተላሱ የሚችል;
máácalamá/dabaahacá.
distinguish *mad.* ሌያ አውጥ፡ ሌያነትን አብያ;
mamb'ashíl da.
distinguished *s'e.'ga.* ታዋቅ፡ ገነሻ; mangamílamá.
distribution *s'é.* 1 • ድልድል; mab'ushamá.
2 • ስርዕት; Mazaalaçamá.
distributive property *s'é.* የስርዕት ስርጓይ;
mád'ák'ots mazáálaçámá.
disturbance *s'é.* ሪፖር፡ ሁከት; mazhaosh da.
ditch *s'é.* ጥናጥዋድ; shumpa.
dive *mad.* ወሂጥ ወሰጥ በአኅት መልቀ መማግበት;
mak'ola kil aya.
diver *s'é.* መልቀ ወፍተኝ; etámaak'ola kil aya.
diversity *s'é.* ሌያ ሌያ ዓይነት (የሂሳብ፡ የስወጥ ወደም
የተለያየ ነገሮች); Maaháácá.
divide by *mad.* ሌክልል; maab'ushílmá ká.
divided *s'e.'ga.* ተክልል; etíyabáushírgíila.
dividend *s'é.* ተክፋይ; mamb'áshlámá.
diving *s'é.* ወሂጥ ወሰጥ መልቀ የመማግበት እንቅስቻል;
majk'ola kil aya.
divisible *s'e.'ga.* የለቀር የሚከልል (ለምሳሌ 6 ÷ 2 =
3); dámamb'ashílmá, bala
bakamaayaashán.
division *s'é.* ማክልል; maab'ashílamá.

$$9 \quad \div \quad 4 \quad =$$

divisor *s'é.* አክፋይ; etámaab'ashílamá.
Djibouti *s'é.* ፌጊዜ; Jibúútí.

do *mad.* አዲገት፡ መራ፡ ሆነ; dá, madámá.
doctor *s'é.* የከተማ(አከማም); dokteeríya.
does *mad.* የ"do" ሆነተኝ መደብ ነውን ቁጥር;
badaga.
dog *s'é.* ወጪ; k'awá.

domestic 1 • *s'é.* የበት ስራተኞች; maduuus mas'a.
2 • *s'e.'ga.* የማርመራ ወሰጥ; madúkomá
/madagúk'omá.

domesticate *mad.* አለመያ; Maduguk'omá,
domestication *s'é.* ማለመያ (ለምሳሌ የበት
እንሰሳት); Maduguk'oma.

dominate *s'é.* በበላይነት ተመሳ፡ ጥብ;
mad'aak'okomá.

donate *mad.* ሌያ፡ ስጠ; macçama.

donkey *s'é.* አሁያ; Nanuwa.

don't *mad.* የ"do" አፍጋጥ; ካጋ, çé.

door *s'é.* ቦር; jísama.

dot *s'é.* ነጥቢ; matugasa.

double₁ *s'e.'ga.* እጥፍ; maalac'açamá.

double₂ *mad.* እጥፍ መሆኑ የሚጠና; maatab'açama /
maakwaandashama.

double negative *s'é.* በለት አፍጋጥ የያዘ ሆኖም
ነበር; negetive mbaand.

down *matáb'.* ክታች፡ ክሙር; kagaca.

downward *matáb'.* ወጪ ታች፡ ቁልቻል; kagaca.

Dr. *s'é.* "Doctor" በምህንጻ ቁ ሌጥፍ; doktera.

draft *s'é.* እቅዴ (ለቆሁና); mad'áambamá.

drain *mad.* ቁጥሽ ማሰወገድ; maksçaya.

drainage *s'é.* ወሂጥ መመረጃ; ndó madugw aya.

drama *s'é.* ተወሬት (ዶራማ); daraamá /mandats
ñgasha.

draw *mad.* ክለ(ከዳል)፡ መዝዴ (ነራይ); makot
mak'otsa.

drawing *s'é.* ስሳል; makotsámá.

dream *mad.* ՍՃՐՈ; misamazhíga.

dress *s'ē.* ՓՊՂՆ; ԱՌՈ; bakura.

dribble *mad.* ԿԾՈ ՄՇԽՈՂԱ; makadugua ka ya1a1kuta.

drink *mad.* ԹՊ; fa, ffámá.

drive *mad.* ԴՔ; madashamá.

drop out *mad.* ԴՄՍԸՆ ՄՊՀԸՐ; Maaç'arak'omá.

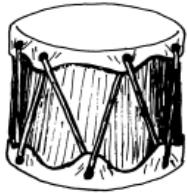
drought *s'ē.* 1 • ՀԵՎՈ; k'ob'a.

2 • ՀԵՎԻ; maçéegwá.

drug *s'ē.* ԹՊԸԺԵՒ; bíya, dowa.

drug-trafficking *s'ē.* ՀԵՎ ՀԵՎ ԹՊՌՈՒ; mad'aak'w bíya.

drum *s'ē.* ԻՈԸ: ՊԵԸ ԺՊՈԸ; andíja.

each *s'e.'ga.* ՀՅՇՅՇՅ; metmeth.

eagle *s'ē.* ՅՈԸ ՀՊԸ; yegaaya.

ear *s'ē.* ՔԸ; s'ea.

early *matáb'.* ՈՊՂԱՔ(ՈՄ-ՓՒ): ՓՔԹ ՈՒ; Naç matuk'w.

earn *mad.* ՀԵՐ: ՀՈՒՇՆԴ; Mad'amama.

dry *s'e.'ga.* ՔՀՎ; maçeeémá.

dt. / qu *s'ē.* ԿԻՎՈՒ ton.

duck *s'ē.* ՔԻՔ; bokwaa kweeya.

ductile *s'ē.* ԻՄՊՈՄՊԻՐ; etaatáshagá.

dull *s'e.'ga..* ՔՈՎՈՒ; mashalaç dagoshá.

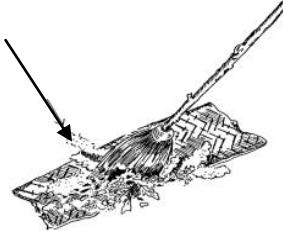
Ք.ՌՈ; gat'át'á.

Ք.ՆՈՒ; mat'eesama.

dump *mad.* ԶԳԻ: ԱՀՐԱՀԻ: ՀՀԸՆ.

dung *s'ē.* ՀՈՒԴԻ: ԲՊ; anz hosa.

dust *s'ē.* ՀՋԵ; d'íd'a/ mapúl nneya.

duster *s'ē.* ՄՊԱԼՔ(ՔՀՋԵ: ԲՔԻ); etíkashagáça.

dwarf planet *s'ē.* ԹՄՍՎՀԱ-ԴՎԱՅԻ ՔԱԾՈ ԴԱՆԵՔ (ՈՊՈՒՏ ԴԱՆԵՔ); ndo palaaneta etakogá maanjamilia da baad'acaak'w koká.

dweller *s'ē.* ԴՊԸ; Eteeba.

dye *s'ē.* ՊԳՎԱԾ; makotsamá kadagosha.

dying *s'e.'ga.* ԲԱԼՔՊԱՐԸ; Etífigasha gi'ízha babeeseema.

dynamic *s'e.'ga.* ԴՔ: ՍԸԸ ՔԼՄԻ: ՀՆՔՈՒՔՆ ԲԱԼՔՊԱՐԸ; dayínamíká.

E - e

each *s'e.'ga.* ՀՅՇՅՇՅ; metmeth.

eagle *s'ē.* ՅՈԸ ՀՊԸ; yegaaya.

ear *s'ē.* ՔԸ; s'ea.

earring *s'ē.* ԴԴՔ; shíd'a, yíra.

earth *s'ē.* ԹՊԸ; nneya.

earth's crust *s'ē.* ԴԵՐՄՈՒ ԲԹԸՆԴԻ ԻՒԸ; k'oneyá.

earthworm s'é. ታል; íca, jimaahá nneya.

east s'é. የሰራው; péeyá.

easterly matáb'. ካወደ የሰራው; námpooka.

Eastern s'é. የዚያ መወሮን (የሰራውዎ); mpóóká.

eastward s'é. ወደ የሰራው; kogw mpóóká.

easy s'e.'ga. ቅላል; malee'émá.

eat mad. በል; sám / masamá.

ecdysis s'é. የቆኑ መለጥ፣ መገልፏ፣ mamb'áb'aak'atsa , mantíshatsa.

echo s'é. የገዢ ማማቂ; manjílas b'aga.

eclipse s'é. የወይይ ገርጻና; jahaamba.

economic s'é. እነዚህ የወቅ (የሚከራከሩ ማስታወሻ); íkonomiiya damac'á.

economical s'e.'ga. ቅማበ; mandílama, damac'á.

economically matáb'. በቅማበ; íkonomiýá.

economy s'é. የሚከራከሩ (እነዚህ); mac'adá.

edge s'é. መርጥ፣ ዘርቶ; k'osamá.

edible s'e.'ga. የሚሰበ; dá etísagá.

edit mad. ተሁጥ ማስተካከል (ቁጥት፣ አረፍተ ነገድ፣ ወዘተ); magájats/ mañgahats mak'otá.

educational s'e.'ga. ትምህርታዊ; magamáçá.

effect 1 • mad. ወጪት ማምጣት; mateetsma, çamá, máshanáma.

2 • s'é. ወጪት; çama .

3 • s'é. ተዳት; mashanjátsama.

4 • s'é. ጥሩት; mashaja.

effective s'e.'ga. ፍቃድ፣ ወጪታዊ; mad'ab çámá, etadagá çámá.

maanjahatsmá, maaçtsmá.

efficient s'e.'ga. በቁ ተሳታ ያለው፣ በቁ; daatit, dáádaal.

effort s'é. ጥሩት፣ ትግል፣ ይከናዣ; mandátsa, maak'orá, gadahatá, mamaawa.

egestion s'é. መወቅናት; maa'anza.

egg s'é. እንቀሳል; ísh mata.

eight s'é. ስምንት; sanáákw.

eighteen s'é. አስራ ስምንት; Atseer nak'oma sanáákw.

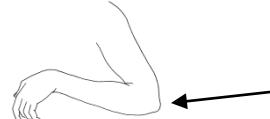
eighth s'e.'ga. ስምንትና; bíl sanáákw.

eighty s'é. ስምንጻያ; sána.

elastic s'e.'ga. የሚለመጥ; maacaceetsmá.

elasticity s'é. ተለዋዕ; maanzamat'ama.

elbow s'é. ክርን; shaçaahá ela.

elder s'é. አረጋዊያን; dáámfaga, magaanza.

election s'é. የሚጠቅ; maceelinamá.

electric 1 • s'e.'ga. በኢትዮጵያ የሚሰራ; eleektríka.

2 • s'é. እለክትሪክ; eleektríka.

electrical s'e.'ga. እለክትሪክ ወር የተያያዘ; elektríka.

electrician s'é. የኢትዮጵያ ባለሙያትና(ወራተኞች); damdaak'o jaaha.

electromagnetic s'e.'ga. እለክትሪክ ማጣሪቱ የኤሌክትሮማaganítika.

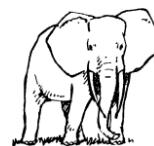
electronic s'é. እለክትሪክ; eleektroníka.

element s'é. 1 • ጥሩ ነገድ (አይዋጅ፣ በጀመሩ የሚገኘ ሆኖ ተከራክር የሚያስፈልጉትን ተከራክር የሚያስፈልጉትን); did da.

2 • ጥሩ ነገድ; elámeent.

elements of design s'é. የንድና ስራ ለመሰራት የሚያስፈልጉትን ተከራክር የሚያስፈልጉትን; dá etaapanjaats kamakots makotsá.

elephant s'é. ኮሮን; zhana.

elevation s'é. ክፍታ፣ ተብታ; Máík'wá.

eleven s'é. አስራ አንድ; atseer nak'omá metaam.

eleventh s'e.'ga. አስራ አንድና; bíl atseer nak'oma meta.

eliminate mad. አስወገድ፣ አጠቅ፣ አስወጣ; daa'ambush, daateets.

elongate mad. ማሰራዘም፣ ማሳደግ; daagoots, daatazats, daafagók'w.

embellishment s'é. ማረጥ፣ ማሰጥባ; maandognátsamá.

emblem s'é. እርማ (የንገድ፣ የቦታን); dá abígagam dá metaam.

embrace *mad.* የዘ፡ አዋል፡ ተቀበለ; dad'aak'w, baahaakogátsa ,bataagá.
baahaakogótsa.

embroider *mad.* ጥልና መላራ; macim sígaaba nab'ag ahowa.

emerge *mad.* በቅ አለ፡ ቁረቡ፡ ተገለጻ; daapéets, boogeya.

emergence *s'é.* ድንገተኛ፡ አስቃክጭ; yedogwá, Maatámzáák'wá, kámsí.

emphasis *s'é.* አዕንትት; zanzéén.

employment *s'é.* ቅጥር; Makodátsáma.

empty *s'e.'ga.* ባሪ፡ ምርመራ ሙሉ; kíflááná.

enable *mad.* አስቃክለ; baagáfalash, baagakaalash.

encircle *mad.* ሆኖ፡ ክበበ; dáandíya.

encyclopaedia *s'é.* አንዳይከለምታደያ (አንዳ ዘዴትና መረጃ የሚሰጥ); ínsaayakalo pídiya.

end point *s'é.* መጽሑፍ ነጥበ; máç'arash matugúsamá.

endanger *mad.* አደጋ ስይ ሆነ፡ አደጋ ስይ ማለ; Maanasámaá.

endemic *s.e.'ga.* ባርቃው፡ ባቃቃ; etaawot nák'oweebá tááŋgalé.

ending *s'é.* ቅማዊ; makárk'omá.

endurance *s'é.* ጥንካራ፡ ተናት (ለምሳሌ በወጪዎች መቁት); gaasiyá kamazhigilcá.

endure *mad.* መከራን መቁቃም፡ መታገበ; mafaláshamá.

enemy *s'é.* መተት; bíta.

energetic *s.e.'ga.* ፈይለኛ መሆኑ፡ ቤቶሽ; et girba.

energy *s'é.* ጥብበት፡ ፈይፈ; girba, mazhígá.

engage *mad.* ተስማራ (ለሥራ፡ ለወርነት)፡ ቅጠረ(ለሥራ); míratsamá, maiína nada.

engineer *s'é.* አንድነር (መሃንዲስ); ínjíneeríyá.

English *s'é.* አንግላዝ; inglíiza/ŋglíiziyá.

enhance *mad.* አጥቃለ; daatáb'án, daaçááts, daaŋgaahááts.

enjoy *mad.* ያስ አለዎ፡ ተደስተ; maanjgájááyíl.

enjoyable *s.e.'ga.* ያስ የሚያስች; et mataa'é gaanjaahááyílá.

enormous *s.e.'ga.* በጣም ጥብቅ፡ ከፍያለ; ኔj/haayí baabokómá, matázák'omá.

enrich *mad.* አነመራ፡ አበለበ፡ አዲበ; bat'oogá káták'a.

ensure *mad.* አረጋጋጂ፡ የስተኞች ስጠ; daaç waada.

entirely *matáb'.* በሙሉ; Kaguñéémá.

envelope *s'é.* አንስሳም(የደብዳቤ ማስቀመጣው መረጃት ማይዘን በፈት); gomaahos'ak'w Loorágá.

environment *s'é.* አካባቢ; K'owééba.

environmental science *s'é.* አካባቢ, ማይዘን; saayíns k'owééba.

enzyme *s'é.* አ.ንዘምም; ínzaayemá, inzaayemíyá.

epidemic *s'é.* ተለለለ በሽታ፡ መረጃነት; maatish mad'uútsa kab'agab'aga.

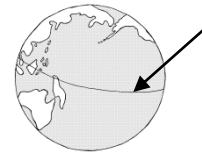
epidermis *s'é.* የለይቃው የሰውነት ቅጽ; b'agáb'aga al çánneya.

epiglottis *s'é.* ጥማግብ መደ ስምባ አንዳይይገባ የአየር ባንቃን መዘገበ; c'aac'alíta, k'omas'aambíl hob'íyá.

equal *s'e.'ga.* አካላ (=)፡ ተመሳሳይ; maazaak'omá.

equation *s'é.* በይሆናል ምልከት (=) የሚጠለው አካላ ጥሩ የለቃው ሆኖት አገልግሎት (ለምሳሌ 7 + 5 = 12); maanzáhaçamá, ikweeshaníyá.

equator *s'é.* የምድር መገበ; shíl nnyea, íkwaatara.

equatorial *s'e.'ga.* ከምድር መገበ ጽር የተያያዘ; etaad'áák'wááts ka b'ag shínneya.

equilateral *s'é.* ጽሑ አካላ የሆነ; maanzá tiganamá.

equipment *s'é.* መሳሪያ (ዶቃ)፡ ትጥቅ; k'aac'ak'aac'a.

equivalent *mad.* አካላ የሆነ፡ የተመመጠኑ; baanzángáák'wa.

equivalent fraction *s'é.* የተመመጠኑ ከፍልፋይ; maanzázánatsamá, maamb'ashílámá.

eraser *s'é.* አፊስ (ማጥረም); pensíila, etíígashagaça mak'óta.

Eritrea *s'é.* አርትራ; ertárá eb b'aga.

erosion *s'é.* የመሬት መሻርሻር; Makaahaat boŋgw nneya ka aye dama,kazubá.

escape *mad.* አመለመ፡ ሚያ; mab'as'atsá, daat'am.

essay *s'é.* ይርሱት; çámak'ota.

essential *s.e.'ga.* በጣም አስፈላጊ፡ ተፈተት; Maapanjaatsa.

establish *mad.* መከራተ፡ ገበ፡ አቆሙ; madak'omá.

establishment *s'é.* መቁቃም፡ መቆርቆር; mak'amak'omá, ma'faláshamá.

estimate *mad.* ፩፻፭፻ ፦፻፻ ፭፻፻; baasanzats kamawoótáána.

estimation *s'é.* ፭፻፭; saandatsána.

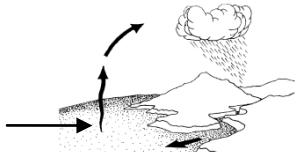
Ethiopia *s'é.* ከትዮጵያ; ítoopíya.

ethnic *s'e.'ga.* የዢር; shooka.

ethnically *matáb'.* በዢር; Kashooka.

evaporate *mad.* አጥነት; mapala.

evaporation *s'é.* ተነት; mapulama.

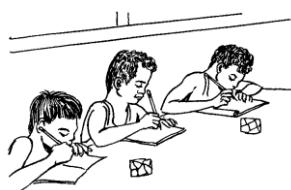

evening *s'é.* ፭፻፭; ማታ; shímagaaazhíga.

every *matáb'.* እያንዳንዱ; metmeta.

every day *s'e.'ga.* የሁሉንብ: የዘመት; maddugók.

everybody *Gaanzh.sé.* ሁሉም (ማንም) ስዕድ; awotaanango b'aga.

everything *Gaanzh.sé.* ሁሉም ካር: ማንኛውም; ካገሻaha kowmá.

evidence *s'é.* መረጃ; mashílak'w ካገሻha / mahwaans'ak'w ካገሻha.

exact *mad.* የፈለጋኝ በሆኑ በማስረጃ አጥቃ; etamat'aats b'aga.

exactly *matáb'.* ቅል በቁል: እንዲለ: በተከከል; kotákoçama.

exact value *s'é.* ተከከለኛ ጥር; kotako bana.

exam *s'é.* ፊተና; gad'aamba.

examine *mad. 1 •* መረመረ; Maírlílema, Mewírlílamá.

2 • ፊተና; bad'aambágá.

example *s'é.* የሚለ; maanzaahatsmá, maakotsamá.

excess *s'é.* በዘዴ: ተርፍ; wobaçámá, mapasamá.

excessive *s'e.'ga.* ካመጣን በዘዴ; baabaçamá. wobáçamá (etáad náb'agamá kámb'á).

exchange *mad.* ተለዋወጪ: ለወጪ; manzhíilama, maanzhílámá.

excretion *s'é.* መወሪያት; maa'anza.

excretory system *s'é.* ቅናሽ የሚሰጣቸው ስርዓት; lafááñ makaaták'w sub'ára.

excuse me *mad.* ይቅር በለጀ; bac'sh káára/ káád'a.

exercise *s'é.* የሰዕሳዊ እንቅስቃሴ: ለምምድ; mandáts b'ag b'agá, mand'aámbamá.

exercise book *s'é.* ይብተር; loorág mak'ota.

exert *mad. 1* በ----ቻውሙ: ስራ ለይ እዋለ; dáákandáts, daagawot námand gahá.

exertion *s'é.* ይካም: ለተት: ተወስኗ ማደረግ; maabashama.

exhaust *s'é.* ለፍቶ (ምክር) እበች: ይከመ; malee'á.

exhaustion *s'é.* ይካም; malee'ák'wa.

exhibit *mad.* አሳያ; matígatsmá kawobaç b'agá.

exist *mad.* የረዳ: አሳ; bíigasha, bíigana.

existence *s'é.* መኖር: ለያወጥ; maímá / mootá, kaasha.

existing *s'e.'ga.* ነበዋዊ: የአሁን; Da etíigaan.

exit *s'é.* መውጫዣ; ndo gomapatsa.

expand *mad.* አስተካክ: ተስተካክ: ተወጪ; etáfagagilá.

expansion *s'é.* ማስተካክት; mafagílamá.

expel *mad.* አስወጣ; baapók'w.

expense *s'é.* መጠሪ; mpok'w bara.

expensive *s'e.'ga.* ወጪ; mazhiígama.

experience *s'é.* የስራ ለምድ; etamat'oçamá.

experiment *s'é.* መተካሬ; gad'aamba.

expired air *s'é.* ወይ ወጪ የምናስወጣው አየር; manasá zubá / gook zuba.

explanation *s'é.* ማብራሪያ/ መግለጫ; maŋgashatsmá.

exploite *mad.* በዘዴ፡ አገልግሎት ለይ ወለ; dááb'ák'.

exploration *s'é.* ፊለታዊ: አሳያ; mpanjámá, maakaacíma.

explore *mad.* አየተዘወጪ ፊለት: አመና: መረመረ; mápajamá.

exponent *s'é.* አርቢ; etábík'ot nílak'w çáganzája.

export *mad.* ወይ ወጪ ስለ: ወይ ወጪ አስተላለፈ (አስፈላጊ); etííçagush kaçánneya.

exportable *s'e.'ga.* ወይ ወጪ የሚለ; etabíçsh kaçannya.

expose *mad.* አጋለበ: ማለ; buŋgashats.

express *mad.* ገለበ: ተናገድ: አመለከት; máŋgashatsmá.

expression *s'é.* ስሚትን/ሸሳብን በቁል/ቦድርሱት መግለጫ; etábíígangashatsá.

extend *mad.* ቅዜለ: ስጠ: ፊለታዊ: አራሱመ; Mazamaatseema.

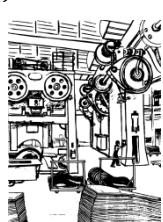
extensive *s'e.'ga.* ስራ: ሌጅም; babíílámá, matazamá.

extinction *s'ē. ማጥፋት/መጥፋት;* mateetsamá.
extinguish *mad. አጠቃ;* mamb'ashílamá.
extract *mad. አውጥ፣ ካዋል;* bapágok'wá.
extraction *s'ē. ማውጥት(ለማክዳን)፣ መንቀል;* maceeshama, maceekóma.
extreme *s'e.'ga. ፈይለኝ፣ ይነ;* majímá.

front *s'ē. ፊት;* nágw ílcá.
fable *s'ē. ተረት፣ አራታዬ;* yedáágizhá.
face *s'ē. ፊት;* taasámá.

facial expression *s'ē. ፊትን ተጠቃሚ እንደንግድ ማስታ;* (ለምሳሌ ቅዱን) **መማለዥ;** mañás'ilcá / madílcá.
facilitate *mad. 1 • አቻለለ፣ አመታቸ;* dagaahats.
2 • አኩብነ; daasisiciç.
facility *s'ē. አስራገን. መሰራያ፣ አገልግሎት ስም ደርጅት፣ ቁልጥፍ;* aŋkaahá etáapángáátsa, mazhígílcá.
factor *s'ē. 1 • ሚከንያት; maanjamá.
 2 • አካሄይ (ለምሳሌ 2:4 እና 8 የ16 የለ ቁጽ ተከተሮች ዓቃዣ);* damááb'ushílamá.
factory *s'ē. ፍብርክ;* faafaríká.

faecal borne *s'e.'ga. ክስንጂ የሚውጣ ጂርም;* baams'gaandá /íc anza.
faeces *s'ē. ስንጂ፣ ክ-ስ; anza, anz matá.*
fail *mad. ወደቀ፣ አቻተው፣ አላተባከለትም;* dafaat.
failure *s'ē. 1 • ወደቀት፣ መውደቀ፣ መቻወከ;* mabeya, mafaata.
2 • ወደቀ/በቻት የለለው; mbeeyá.
fairy tale *s'ē. ተረት;* yedáágizhá.
faithful *s'e.'ga. ቅማኝ የታመነ;* mafeeshama.
fall *mad. ወደቀ፣ ሌጋ(ናራ ክዘኑ ለይ)፣ ማለ;* dáfaat.
false *s'ē. አስተ;* pútá.

eye *s'ē. ዓይን;* ílcá.

eye glass *s'ē. መነስር (የዓይን);* manas'áára, gaanjundasááca.

F - f

fame *s'ē. ጭና;* mac' magaáh s'eeyá.

family *s'ē. ቤተሰቦ;* dílmas'a.

family tree *s'ē. የዘር ጽረግ;* eyé já.

famine *s'ē. ሌያብ፣ ድጋዊ;* yedeebaná, k'ob'a.

fan *s'ē. አድጋቃ፣ ደጋፊ;* gaasíyá.

fantasy *s'ē. ከእውነት የራቀ ሆኔታ/ቅዴት;* nakotakoçaŋgasha etaahataak'wá.

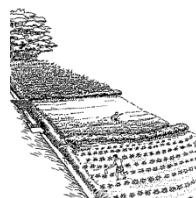
far *s'ē. ፍቅ;* mahaták'omá.

farm *s'ē. አርጥ;* maleeyá.

farmer *s'ē. ገብ;* etámleeyá.

farmland *s'ē. የአርጥ መሬት;* bac' nneyá, saagonneyá.

fast *s'e.'ga. ፊጥ;* masítsamá.

fat *s'e.'ga. ወቻለም፣ ምዕባ;* mak'ocámá, saagwá.

fatal *s'e.'ga. አይነት፣ ለሞት የሚኖርበት ወሰኑ;* Mashaŋjamá, etaŋaarék'w mashá.

father *s'ē. አባት;* baabá.

fault *s'ē. 1 • የእለት ወላል መሰንጠቃ፣ ስልተት፣ ፍቻት;* k'ónneyá.

2 • mad. ስልተትንና ፍቻትን ስለለው ለይ አለብ; et gant'óosa.

favourable s'e.'ga. የማቻ፡ የማረሰማማ፡

Maahééshamá.

favourite s'e.'ga. ተወካይ፡ mahééshamá.

fear s'é. ፍጋጥት፡ gat'éeyá.

feat s'é. ጥንከራጊ፡ አውጥኑን የሚጠይቅ አስተኛው ስራምናዎን፡ madádá mazhigatsama.

feather s'é. ፩ • አበ፡ b'áb'a/p'áp'a, be matá.

feature s'é. ፩ • ሁኔታ፡ መልከ፡ የኩ መለያ ገዢ፡ mootatsmá, maímá.

2 • መለያ ይበደ፡ mootáts b'agamá.

features s'é. የሸት ቅርጋ፡ mootátsa.

February s'é. የከተት፡ yilááhá

feed mad. የበ፡ በአ፡ daas.

feel mad. ተሰጣጥ-(ሁዝ)፡ የኩ፡ ይሰሳ፡ managask'wa.

feet s'é. አገር፡ cogwa.

female s'é. አንስተ፡ ሲት፡ ኧŋafa.

female genital mutilation s'é. የበቶት በልተ ማረብ፡ mashats/ maç'aríl gaafa.

fertile 1 • s'e.'ga. ሽዋ፡ saagw nneya.

2 • መለያ፡ saagw nneya/ wíç'a.

fertility s'é. መወሰዳድ፡ መቻል፡ mpok'wa.

fertilizer s'é. ማክበረፍ፡ saagw nneya.

fever s'é. ታከሳተ፡ gooka.

fibre s'é. የድግ፡ ሲጋጥ፡ ቁሙ፡ çaañjah mahá.

fiction s'é. ፍጤት/ ልብወለድ፡ ኧŋasha etaapok'w ák'wááb'ítsa.

field s'é. ማረዳ፡ ማሳ፡ sísa, mítsa.

fifteen s'é. አስራ አምስተ፡ Atser nak'omá maak'us.

fifth s'e.'ga. አምስተኛ፡ bíl maak'us.

fifty s'é. ቦወሳ፡ maak', yeemaak'.

fight mad. ተጠላ፡ ተዋጋ፡ daatuuts.

figure s'é. ስዕል፡ makotsa.

film s'é. ፍልም፡ filma.

filter mad. አመለለ፡ አማራ፡ maas'ihak'omá.

filtration s'é. ማማሪት፡ maas'ihamá, maas'iíjamá.

find mad. አጥና፡ አውቆ (ለምሳሌ የቃገኑን ቅጽ)፡ bad'abagá, mab'aangamá.

finding s'é. ባኅት (የግማርመራ ወጪት)፡ mad'ábamá.

fine s'e.'ga. ይቻቷ፡ ቁጥር፡ ስለ፡ maléek'ómá, mahaalátsma, masasahamá.

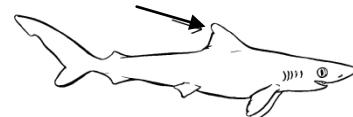
fine (work) s'é. የቃገርመ፡ ጥሩ(ለስራ)፡ gashaamá, magaahamá.

finest s'e.'ga. በማዋም ጥሩ፡ ከዚያ የሚበልጥ፡ etáápás nájanda.

finger s'é. ቀጥ፡ k'útsításá.

finish mad. መረጃ፡ daakád'k'o.

fin s'é. የዓሳ ክንፈ፡ b'áb' gosha / uña.

fire s'é. አሳተ፡ maanja.

fire wood s'é. የማገሻ ክንጨት፡ gún maanja.

fireman s'é. የእሳት ዓይታ ተከተከው ወታደር፡ et masháç manja.

firm s'e.'ga. ይት(ለየዘዴው አቅም)፡ የማይመለው፡ etaabs' maanzhíl k'óbítsámá.

first name s'é. የመጀመራዊ ስም፡ s'ééya al gasífk'wá.

first person s'é. አንድኛ መደብ፡ b'aga meta.

fish s'é. የሳ፡ uwa, gosha, unja.

fish farming s'é. የዓሳ እርባታ፡ maambízaç uwa.

fisherman s'é. የሳ አጥማጅ፡ dám d'aak'w gosha.

fishing town s'é. የሳ የመጫጥበት ክተማ; súúg makodok'w gosha.

fit mad. መሰማማት; ተሰማማ; daaŋáaháts.

five s'é. አምስት; mak'ús.

fix s'e.'ga. መደብና፡ የተወስኑ; édulá, edí, édflá, dúúdumá.

flag s'é. ባንዲራ; Baandíra.

flap mad. አሂዢ/አራገበ; gaangündas dá.

flash light s'é. ብታ; Lamt'aaríya.

flat s'é. ሌጥ የለ; manzááhááyílmá.

flesh s'é. ስጋ፡ አካል; bac'a, b'ag dá.

flexibility s'é. መለመጥ፡ መለዋወጥ (ለምሳሌ ስወነት); kamalee'etsá, manzhaayílá.

flexible s'e.'ga. ተለዋወቃ፡ ተለማው፡ ተቀያዩ; manzhílamá..

flood s'é. ንርፍ; yéémlááñjasa, madug aye dama.

flooding s'é. በነርፍ መጥለዋወቅ; yéémláájasa, madug aye dama.

floor s'é. መላል፡ ፈቃ; madugíl más'á.

flourish mad. ተስፋፋ፡ በለወጥ; daafágáák'w.

flow mad. ወረዳ; mbuta.

flower s'é. አበባ; bool já.

fluctuation s'é. መለዋወጥ፡ መቆየያ; manzhááyíla.

fluent s'e.'ga. አቅላጥር የሚጥገር/ የሚወፍ; etamaflashama gashal.

fluid s'é. ፊሳሽ; maand'ík dá.

fly mad. በረሪ፡ ፈጠ; bapúrrágá.

fly s'é. ባንብ; mbééya.

focal point s'é. የትክኖሎጂ ነጥቦ; máát'owíl mataúgúsamá.

focus mad. መተለለ በመለ አተከረ; maaúrama(zeenats).

fog s'é. ጽም፡ ቅጹሳ; wáápulá, báápulá.

foggy s'e.'ga. ቅጹሳዊ; mpúlámá.

fold mad. አጠጠ; ballác'agá.

foliage s'é. የዘጋጅ መይም የተከለ ቅጠል; s'éés'ija.

folktale s'é. ተረት; yádáágizhá.

food s'é. ጽማብ; dámsá.

foot s'é. አካል; cogwa.

foot (on) s'é. በእካል; ka cogwa.

football s'é. 1 • የእካል ኔሳ; yáákúta al cogwa.

2 • ኔሳ; yáákút .

foothill s'é. ክተራራ ጥርጋ የለ ክረበታማ ስናራ; dú ç'irzha etáawot násh dóólá.

footwork s'e.'ga. የእካል እንቅስቻለ(ለጽንሰ ለስጠርት); mandátsa kacogwa.

force₂ s'é. ጥልቦት; mazhigá, gírba.

force₁ s'é. ጥያቄ (የእለትርከኩ/የሰበት); girba.

forecast s'é. ታንቢት; magamágá, miírágwá.

foreground s'é. ለተመልከተ ቅርቡ የሆነ; maaricák'omá.

foreign s'e.'ga. የወጪ; al çánneya.

foreign exchange s'é. ክወጥ ማር ጥር የንግድ ልወጥ; maanzhíl dá kadáçánneya eyáál zabaña.

forest s'é. ደን፡ መከ; gasowa, gasohowa.

forest fire s'é. የሰይድ እሳት; maambo maanja, maanj gasohowa.

fork s'é. ቅኩ; yék'sa okááñg etíegas páástá.

form₂ s'é. መልክ፡ ቅርቡ ማወጣ ነገር; kajanasáma/kashokámá maawíd'úga.

form₁ mad. ቅረቡ; mootátsa.

formation s'é. 1 • እራምጠር; mazazmá.
2 • አስፈላጊ; Madamá.

forty s'é. አርባ; yaánz.

fossil s'é. ቅርት አካል; zhakw mash dá,

foul *mad.* ፻፻፻ (በኩርርት ማኅ ወ-ስጥ የሚሰራ); manas gaasíyá, faawol.

founder *s'é.* መሰራቸት አነጻ; madák'omá, makóshamá.

founding *s'é.* መሰራቸት; mandamá.

four *s'é.* አራት; nzaaç.

fourteen *s'é.* አስራ አራት; Atseer nak'oma nzaaç.

fourth *s'e.'ga.* አራተኛ; bíl nzaaç.

fox *s'é.* ቍዢ; wojaawíya, yambuza.

fraction *s'é.* ክፍልኩ (መ-ለ-ቁጥር የልማን ለምሳሌ 1/5: 0.63); damaab'ashílama.

fragment *s'é.* ስብድ: ግማድ; mbíshílamá.

fray *mad.* ንተብ (ለምሳሌ ለጠ-ብብ); májákaasá/mámaçá.

free hand *s'é.* የለ አንድ: መሰራያ በእቅ ባቸ; Keeláaná.

freedom *s'é.* ንትት: መብት; maac'eegaasa.

frequently *matáb'.* በተደረጋመለ፤ እዘው-ትሬ፤ በዘ-ረዘ; kamankuulílama.

fresh *s'e.'ga.* 1 • ታክሱ፤ ተከና (ገዢ ወ-ሂ); míízhaç aya.

2 • የአዲራ፤ የዘራ; gookámá.

Friday *s'é.* አርብ; kookowa.

friend *s'é.* ዘደኛ; naané, mazha.

fringe *s'é.* 1 • ጥለት፤ ኮርፍ፤ መርብ; K'osama, samá.
2 • ኮርፍ ወራ; gaahá, madadá.

frog *s'é.* አንቀራራት; yáágodá.

gain *mad.* መመራ፤ አገኛ; batáb'gá, bad'ábaga.

game *s'é.* መዋታ፤ ግጥሚያ; gaasíyá, maatí yáákúta.

gap *s'é.* ክፍተት (ባይ በታ)፤ ለፍነት; maat'óoyílámá, kíláaná.

garden *s'é.* የአተከላት በታ; gobíigá gohob'a.

from *etmaand.* በ...ምኑንያት፤ በ...በከል፤ ከ...ርቃ;

Ná..

fruit *s'é.* ፍሩኔሩ; gad'ahá já.

fry *mad.* መብት; daaínz.

fuel 1 • *mad.* ካይኝ መመተት; mííc'ak'w jaaza.

2 • *s'é.* ካይኝ; jaaza (gáázíyá).

fulcrum *s'é.* መረንቃል፤ እርከብ፤ ድጋፍ; matagúshama.

fulfil *mad.* ፍሙ፤ አማካ፤ መብት; daayíc'ák'ow.

fulfilment *s'é.* ቁልን መመብት (መማለት); mazééç cágashá.

full *s'e.'ga.* መ-ለ; etááyíc'ak'wá.

fumble *s'é.* በረበረ (ለምሳሌ ከ.ሳ?); mííratsamá.

function *s'é.* ተግባር፤ ስራ፤ ዓለማ; madámá.

functional *s'e.'ga.* የሚሰራ; etamda.

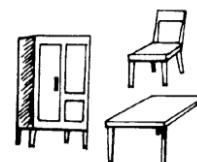
fungi *s'é.* ፍንጻይ; waagá.

fungus *s'é.* ፍንጻይ (ቅጠል ወይም አበባ የለለው እንተዳደሪ መሰላ ተከል); fangásíyá/ shook mpáç já etazhiig s'éémá kaboola.

funnel *s'é.* የፈተሽ ማጥለያ; k'aac'k'aac'a etíikaas'iíngá ayé gizk'wa.

furniture *s'é.* የበት እቅ; k'aac'k'aac' más'á.

G - g

gas *s'é.* ጽብ (አየር); gaaziyá, zubá.

gaseous *s'e.'ga.* ጽብ የሚመሰሳ; etáákogá kagáázíyá.

gather *mad.* ለቀመ፤ ስበሰበ; máhwans'ak'omá/mashílmá.

gauge *mad.* ለክ፤ ገመተ (ዘይት፤ መመንን); baíndagá/daasáándats.

gear s'é. ማርኩል: መሳሪያ (ለማንኛውም ነገር የሚያገለዋ); ankaahá, aho/jw yáákúta.

generalize mad. አጠቃላለ; baafúnc'agátsa.

generally matáb. በእጠቃላይ: በስራው: እብዛዕዱን
ለህ; kamaafúnc'atsamá.

generator s'é. ፌሮታት; janareetéríyá.

genre s'é. አይነት/ ክፍተት(ለምሳሌ የድራማ፡
የሰነዱሁፍ); jínsamá.

geographic s'e.'ga. መአከላ ጥፊተካዊ; moot /maísh nneya.

geographical s'e.'ga. ካኝአግራፊ ጽር የተዘመድ፡
የተገኘት፡ የሚመለን; mootáts nneya.

geography s'é. ስለመረጃ የሚያጠና; joográafíyá/ joográáfa etákaayíd'gá kannéya.

geometric s'é. ፌሳሽተሪያዊ; jíoméétira.

geostationary s'é. የሚደንቀበቅ; etáábas' mandátsa.

germinate mad. አበቃለ; bapágá.

germ s'é. በሽታ የሚያመጣ ጥቁቃን ነገሮች; íca, jarma.

gesture mad. በስውነት እንቅስቃሴ መግለፅ;

manjasháts dá kamziç'áts b'agáb'aga.

get mad. አጥቃ: የሆ; bad'ábagá dad'aak'ósh.

get (to) mad. ወደ እንደ በታ መፈረሰ; mad'ábogwá/madáásha kogw metáám.

get (up) mad. ተናገሩ (በደግኝ አለ); báfád'ágátsa.

get dress mad. ለበስት; baíságátsa.

get well soon mad. ወደደዱት ተፈዱ; babidagá kaats ziyaalá/ziba.

gill s'é. የእኑ መተኞች አካላ/ረዳ (ስንጥብ); shakóós uwa méétsamá.

giraffe s'é. ቀባል; zaraafa.

girl s'é. ላይ ገዢ; dúdogoná, dogoná.

give mad. ስጠ: አቅረብ; baçágá, daataa'é.

given number s'é. የተስጠት ቁጥር; ganzaña etíçágá.

gland s'é. አጠቃላለ; gláandíyá/ gobóogé gaat'ak'ówá.

glass s'é. ቀርቡቂ; zalaalá.

glassware s'é. ክብርቂዎች የተስጠት የበት ቁስ; K'aac'kaac'a etíñgañgáts názalaalá.

global warming s'é. የእለም መቀቻ; gookógw ebánneya.

globe s'é. ስል ክፍታ የታሳቢነት ክብ ነገር;
ebanneya/nneeya.

glossary s'é. ግሎሰር (እውጊ የቃላት መጽሕፍ); gloosééríyá/mac'gas mamb'áb'al çáñgashá.

glossy s'é. ልስልሳለ: እንበሳቂ የሆ; /maléé'etsamá/etábáándáç bárbár.

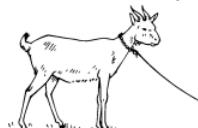
glucose s'é. ጥልከስ/ክንክ; ayé saja / galúukosa.

go mad. ይደር; d'á, tsá, bad'ágá, dááts.

goal s'é. ግብ: ዓለማ; maaçámá, maaçátsamá, dibáána.

goalie s'é. ተል መብቂ (ለምሳሌ በእግዚ ክሳ); etámzeeçámá.

goat s'é. ፍጥል; me'a/meya.

gold s'é. መርቂ; aç'iíya.

gold metal s'é. በረታዊ መርቂ; makóts sóy aç'iíya.

good afternoon s'é. እንደምን ወልደ?; éyáába báátishagók'w mbééç oká?

good evening s'é. እንደምን እመኅሁ?; éyáába báátishagók'w malíím oká?

good morning s'é. እንደምን እደርሱ?; éyáába báázhígagá?

good night s'é. ደህን እደር!; zhigé kagashalmá.

goodbye s'é. ክህና ሂን; woté/íyé kagashalmá.

gorge s'é. ተአዋቸ የለው ገዢ; Maahatíl
haanzhowa, buuk'a.

government s'é. መንግስት; t'is maaç'árk'w nnéya
meta.

grade s'é. ክፍል: ወጪ ትርፍ (በረታና); ban madádá al
damagamáshamá.

gradual s'e.'ga . ቅዱ በቀሰ; magáj kamd'aambamá.

grain s'é. ጥሩጥራ; Çágaatiga,maamidámá.

gram s'é. ግራም/የክቡደት መለከያ; grááma.

grammar s'é. ስምላዊ; mazhoosh ኧንጻሕሳ.

grandchild s'é. የልጫ ለልጫ; dú duumá.

grandchildren s'é. የልጫ ለልጫዎች; díd didamá.

granddaughter s'é. ሲት የልጫ ለልጫ; did didamá
dú dogoná.

grandfather s'é. መንድ አያት; ampá.

grandmother s'é. የልት አያት; epééya.

grandparent s'é. አያቶች (መንድና ሲት); ampééya,
epééya.

grandson s'é. መንድ የልጫ ለልጫ; did dumá duá
gunza.

graph s'é. ግራፍ; graaf.

graphic s'é. ስእጣዊ ገዢ; mañgashaatshma
kamakotsa.

graphic artist s'é. በተምተዋኑ የሃይን የሚያወጣ;
etamanjahats kompiteera.

grass s'é. አር; gáziyá.

grasshopper s'é. ፊጋማ; yáawuda.

grassland s'é. በኩር የተሽሬነ ስራ መረት; nneya
etasoongats ágaziyá.

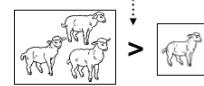
grazing 1 • *mad.* አስማራ: አጋጠ(ከብቶችን); daadásh
hosa kíl sísa.

2 • *s'é. የግዢና መረት;* mc'íntok'w nnéya.

great s'e.'ga. ታልቅ; babák'ómá, mpásamá.

greater s'e.'ga. የቦለዣ; babák'ómá ná, mápásamá ná.

3 > 1

green s'e.'ga. አረንጻዣ; maanzítsamá.

greeting s'é. ስለምታ: አቅባቢል; daanjaná,
mataa'ámá.

grey s'e.'ga. ግራሙ; madisaráátsa, maasíndatsamá.

grind *mad.* ፊጠዣ: ወቃዣ; daagaahash, daatóh.

groin s'é. በሽኑት; shaçárá, shaçád'á.

groove s'é. ስንጥቅ: በርሃብር; mb'ák'amá,
mak'oshiilama.

ground s'é. መረት: የምር የለ ሲት (በሀገሪቱ);
nneya.

ground cover s'é. በኩር የተሽሬነ መረት;
magwaandok'w nneyá kagaziyá.

ground water s'é. የመረት ወሰኑ ወሣ; aya alíl
nnéya.

groundnut s'é. ለወሣ (አቶመን); lufúreeya.

group s'é. ወገን: በድን; dalééba, maahóns'ak'wá.

group discussion s'é. የቦድን ወይይት; maanjashil
ñgasha kamaahoans'ak'wá.

grouping *mad.* የወገን; máháns'atsa kógw metaam.

grow *mad.* አደገት: በቀሰ; daafagáák'w, bápágééyá.

growth s'é. አደገት; mafagáák'wá.

guest s'é. አንቀጽ; kodóñwá, kodohá.

guest of honour s'é. ፩ከብር እንግዲ;

babák'w/mashič' kodóŋwá.

guitar s'é. ክሩር መስላ የሙ-ዘ.ቁ መስራያ; aŋkaahá
mozílk'á/geetáárá.

gulf s'é. ባህረ ስለመ (ሽጠጥ በለው ወደ መሬት የገባ
ባህር); aya etáákoh kíl nnéya.

habitat s'é. ፩•የተረጋጥሪ መኖሪያ (የእንሰሳትና
የፊዕዋት); gomaish čaambida da.

habit s'é. ሌማይ; mandámá.

hair s'é. ይንር; béék'wá.

hairdresser s'é. ይንር አስተካክሬ; etamnç'rak'w
béék'wá.

half s'é. ግማሽ; gaab'áshilamá, gaas'iilámá.

half past s'é. ኮንቀሽ; dáá/badágá
kagaab'áshílámá.

hammer s'é. መጋጥ; sibilýa.

hand s'é. እቅ; ela/era.

handbag s'é. የእቅ ጽጻማ; zhigadá etíib'boor
ka'ela.

gun s'é. መመንሻ; libínda.

gut s'é. እንቅት; číílá.

gym mad. ስጽርት የሚለማውሬበት ቤታ (አዲራን);
sís yáákúta gobíínd'aámbagá ispoórta.

gymnasium s'é. አዲራን (የሰውነት እንቅስቃሴ
ማድረጋዥ); jimnaaziyemá.

gymnast s'é. የሰውነት እንቅስከል ባለሙያ;
jamanáásta, ispoórtiyá etaanzhígats
b'aga.

H - h

habitat s'é. ፩•የተረጋጥሪ መኖሪያ (የእንሰሳትና
የፊዕዋት); gomaish čaambida da.

habit s'é. ሌማይ; mandámá.

hair s'é. ይንር; béék'wá.

hairdresser s'é. ይንር አስተካክሬ; etamnç'rak'w
béék'wá.

half s'é. ግማሽ; gaab'áshilamá, gaas'iilámá.

half past s'é. ኮንቀሽ; dáá/badágá
kagaab'áshílámá.

hammer s'é. መጋጥ; sibilýa.

hand s'é. እቅ; ela/era.

handbag s'é. የእቅ ጽጻማ; zhigadá etíib'boor
ka'ela.

handball s'é. የእቅ ካሳ; yáákút elá.

handle s'é. እቅታዊ መንጠረዥ; jík'ómá/jík'w
caaga.

hand-woven s'é. ገመና; macúm jíba/awa keera.

hang your head in shame እራር (ዓይንሁን ስበር
አድርግ); míís'áák'wa.

happen mad. ሆነ፣ ደረሰ፣ ተከሰተ(ነገሩ፣ ጉዳይ);
yéédogwá.

happy s'e.'ga. ደስተኛ; et gaan̄gaaháyílá.

harbour s'é. ወደብ (የመርከብ፣ የእሳብ መቆጣሪያ
በታ); gomíík'w lamaadíya.

hard s'e.'ga. መንከራ፣ ካኔ፣ ካኝ; mazhígatsamá, manasámá, mashič'amá.

harden mad. ደንደገኑ፣ መንከራ፣ ካኔ; dázhígááts.

ecological harm s'e.'ga. በእለም እኋ የእ
ቻጋርቻ/ሁንታዊ; manasa etíigá néebannéya.

harmful s'e.'ga. መጥሪ፣ ካኔ፣ መንቀሻ; manasámá/gantsámá.

harmony s'é. ስምምነት፣ መሞኑና; maahócámá, mancácámá.

harsh s'e.'ga. መጥሪ፣ ካኔ፣ ሽይለጥ; gantsa mashič'má, mazhájámá/mazhágámá.

harvest s'é. አዝመራ፣ መዝኑር; anjaahá madádá zanzéén.

has mad. አለው; bac'ágá, daac'.

hat s'é. ባርሳማ; kúp'a.

hatch *mad.* ፳፻፻ሺ(ለምሳሌ እንቀሳሌ);
bad'ád'agásá/daad'ád'as mátá ishamá.
have *mad.* አለው; bíic'ágá/díic'.
hazard *s'é.* አደጋ፡ ስቃይ፡ መከራ፡ ቅጂ; shagáawá,
maat'íns'ak'wá.
hazardous *s'e.'ga.* አደገና; gantsamá, manasámá.
he *gaanzh.sé.* አስ; ah, aŋ, ame, ahó.
head *s'é.* ፻ሻ; ílk'wá.
head of state *s'é.* የኢትዮጵያ; tísa, etamad'a1a1k'w
nneyá.
headache *s'é.* ፻ሻ የሙታት; mad'úú ílak'wá.

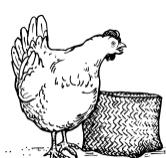
headband *s'é.* ፻ሻ ገዢ የሚታሰር (ለምሳሌ ፍጥ
ቦግዳት ገብ); dá abíisalák'wá.

heading *s'é.* ርዕስ; taasamá.
headline *s'é.* አርብዕት ካና; taasamá gabas'aná.
health *s'é.* መና; magahatsá / mafac'atsa.
healthy *s'e.'ga.* መናዊ፡ ለጠና የሚሰማማ.
heap *s'é.* ከምር፡ ቁልል; mahans'ák'omá.
heart *mad.* ሂሳብ; gookoga.
heat *s'é.* መ-ቁጥ; maáokogwá.
heavy *s'e.'ga.* ከባድ፡ የይለቅ; maagooma.
hectometer *s'é.* መቶ መቁጥር; hekátómetará.
height *s'é.* ከፍታ፡ ቁመት፡ maíyaak'w magooma.

helicopter *s'é.* ፩ለብተት; elekooftera.

hello የለዥ; yeelo.
helminthes *s'é.* የተሳ ዓይነት; shook ica.
help *mad.* ፻ሻ፡ አዝዘ; batab'agátsa, daatab'atsa.
hemisphere *s'é.* ጽፍዎች ክበብ፡ የአለም አጋጣሽ፡
maab'ashil ebanneya.
hen *s'é.* ዘርፍ; matá.

her *gaanzh.sé.* የእሱ፡ እሱ; aŋ, al aŋ, yede.
herb *s'é.* መጋቢት ቁጥል/እዑ; daa etaadaç b'aga.
herbal *s'e.'ga.* ከእዑዎች የሚገኘት; loorág etífk'otan
s'eeda etaadaç b'aga.
here you are እንከ፡ ወሰኑ፡ የሆነ; bac'aga, daac'.
he's . አለው; daawotan, daain.
heterogeneous *s'e.'ga.* መ-ህክም፡ ቁይጥ (ድ-ብላቅ);
mancaçdá etígamats kaflaçá.
hibernate *mad.* ከረምትን በእንቅስቃሴ ማሳለፈ
(ለእንሰሳ); mab'as'tsa.
hide *mad.* ይጠቀ፡ ምረኞ፡ ስወረ; maab's'k'owma.
hide *s'é.* ቅጽ; Beeyá.

high *s'e.'ga.* ከፍታ፡ የይለቅ፡ ጥልቅ; mooha.
higher term *s'é.* ከፍተኛውን ወጪ የያዘ ተርጓሜ;
baabak'w ganzana.
highland *s'é.* ከፍታ ባታ፡ የጋ; endoomowá.
highlight *mad.* አጥልቶ ማስቀት (በመከለስ)፡ በማው
ማቅመቅ(በቀለም); mátagashámá
kamágaháma.
hike *s'é.* የእንደገብ ጥብ; maahaatak'oma.
hill *s'é.* አቀበት፡ ከረብታ; baadagasta.

him *gaanzh.sé.* አስተኛ; áŋ, áha.
hind legs *s'é.* የእሳ እግር; caogwa al boŋgwa.
hinder *mad.* እያናዋል፡ አስተኞቷል;
Etiib'aaséeyook'wa.
hippo *s'é.* ጽማይ; ኧንጂ.

his *gaanzh.sé.* የእሱ; alááho, al ah.
historical *s'e.'ga.* ቁርከዋ፡ የጥንት; s'íína.
historical sites *s'é.* ቁርከዋ በጥምት; goomeísh
s'íína.
history *s'é.* ቁርከ; s'íína.
hit *mad.* መቁጥ፡ ለጋ (ክብ); bab'acaga.
HIV/AIDS *s'é.* አቻኬይስ / አይስ; desá.
hive *s'é.* ቅጂ; zájwá.
hm *s'é.* ፩ከተማቁት; hekátómetará.

hoe s'é. ሙስጥኩ; tabá.

hold mad. የዘ፡ ገታ; mad'ak'owshama.

holiday s'é. በዓል; okamuusa.

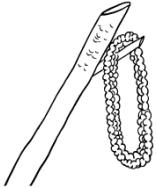
holistic s'e.'ga. አጠቃላይ; káoomá.

home s'é. በት; mas'a.

homework s'é. የበት ስራ; madada al mas'a.

homogeneous s'e.'ga. የሚመለከት; maanzaaha da.

hook s'é. መሰቀም፡ መንጠቅ; dámtsíhak'w da.

hop s'é. ካለ፡ ምለ; gárashawá.

2 • መ-ብዴራል አለ፡ ምለ; maat'owila.

hopper s'é. የሚከተሉ የሚነጥር; mantaraçak'wa.

horizon s'é. አይማካል; nzágozá.

horizontal s'e.'ga. አግዳሚያ; maangadílamá.

horn s'é. ቅጽሕ; jík'wá.

horn of Africa s'é. የአፍሪካ ቅጽሕ; k'w afrika.

horrible s'e.'ga. አሳሳቢ; manasadá.

horse s'é. ፍረሰ; faraasá.

hospital s'é. ማስተዳደር; hospíala.

hostile s'e.'ga. የተባኞ፡ የጠተት፡ የከርሱም; mansdá abáát'oç b'agá, alagatímá.

hot s'e.'ga. ጥቃት; gookwgwá.

hotel s'é. ማቴል; mas' mafagwá, hotéélá.

hour s'é. ስዓት; saatá, anjaaha.

house s'é. በት; mas'a.

how high የዚያ የህል ክፍ የለ; zaants maiik'ooma.

how long የዚያ የህል ገዢ; okiil zaantsaka .

how many ስንት; zaantsa.

how often ስንት ገዢ; zantsa anjaha.

how old are you? ዕድሜው ስንት ነዥ?; zantsa gíízhaaluu.

how wide የዚያ የህል ስራት; eeyíyelama.

hue s'é. ቁለም; dagosha.

human being s'é. የሰው ልጅ; balaadamá.

human right s'é. የሰው ልጅ መ-ብት (አብዛኛው መብት); mazeeç moota ala balaadama.

humanitarian s'é. በት አድራሻ; Matab'aats eyatsabaa.

humid s'e.'ga. ምተብት የዘለ; mahab'amá.

humidity s'é. ምተብት; mahab'amá.

humour s'é. ለዘመዣ መዋጥት; magaha gaasíyá.

humus s'é. በስጣን (በማክበርያት የሚያገለባ); manjéé'a nneyá.

hundred s'é. መቶ; Bala.

hundred thousands s'é. በመቶ ሂያዥ; bála ebála.

hundreds s'é. በዘዴ መቶ; woobaç bala.

hundreth s'e.'ga. መቶች; mas' balá.

hungry s'e.'ga. የተራብ; etaak'ob'a.

hunt mad. እለ፡ አይናንድ; gab'eenja, gab'ahá.

hunter s'é. አያዝ; etamashk'wá.

hurt mad. እየ፡ አሳይቷል; mashaŋatsamá.

husband s'é. ባል; d'açíimá.

hut s'é. ካይ; kógwá.

hydro s'é. አውሃ ማይል የሚገኘ; gírba aya.

hydroelectric s'e.'ga. አውሃ የሚገኘ አሌክትሪክ መሞኑሙያ ayamaanja.

hydrogen s'é. አይኖርሱን ገዢ; haayadrojín.

hyena s'é. ፍ-ብ; eyemílya.

hygiene s'é. መና አጠቃላይ; mayízhatsma.

hygienic s'e.'ga. ገዢዎች የተመለቀ; etaayízháátsa.

industrial *s'e.'ga.* የኢትዮጵያ; industriya.
industrialized *s'e.'ga.* በኢትዮጵያ የደንብ; etáfagágá kanduustriya.
industrially *matáb'.* የኢትዮጵያ; Nafaabííraka.
industry *s'é.* ከኢትዮጵያ; Faabííraka.
inequality *s'é.* አካላት ያልሆነ (ተበለቤቸ); máánzahçamá.
infant *s'é.* ቤቶት; duwa.

infect *s'e.'ga.* በከላል/መረዳት; etabaanasá.

infection *s'é.* ተተላለፈ በሽታ; mad'úa etamád'ak'wa b'aga.
infectious *s'e.'ga.* በሽታ (በኢትዮ በጀርባው የሚተዘለፈ); maatish mad'ljútsa kab'agab'aga.
inference *s'é.* መረጃን መስረት እድርሻ መደምጻች; namáhwáns'ak'w ንግasha bíç'arak'on ንግashá.
infertile *s'é.* ስም ያልሆነ(ለምንት የለለው); eetabaakomac'a wuúça.
infinite *s'é.* መዶራዊ ወይም ማለቂያ የለለው (የሚያልቂ); kats gomadaashma.
flammable *s'e.'ga.* የሚሰራ፣ የሚንድ፣ የሚቀጣል; etabaabas' mabála.
influence *mad.* ተዕዕኖ አሳይሩ፣ አስተያየት; matuuuguk'uma.
infrastructure *s'é.* መስራት ለማት (መንገዶ፣ ተለ፣ አለዝተሬኝ፣ ወዘተ); k'aac'a alífla mas'a.
ingest *mad.* መብት(ምግባዎች ወደ ስዕስት ማስገባት); masanga.
inhale *mad.* ወደ ወሰጥ እያር ስበ; mataa'a zabá.
injure *s'é.* ጉዳ፣ አበላሽ; daashants, daaharabash.
injury *s'é.* ቁስል፣ ጉዳት; bísa.

ink *s'é.* ቅልጭ; dagosha.

inland₁ *s'é.* ገዢ የኢትዮ (ክሙዳቸ); ala eeба metam.
inland₂ *s'e.'ga.* ወደመግል ከዚ የገዢ; nílneya.

inorganic *s'e.'ga.* አ- አርጋኝ (ህይወጥ የለለው፣ አርጋኝ ያልሆነ); etaabas'a mada oragaaníká.

insect *s'é.* ካፍሳት; yídaçammbídda.

insecticide *s'é.* ተባይ ማጥፊያ; biya al didádá.

inside *s'é.* ወሰጥ; níílama.

insoluble *s'e.'ga.* የሚይጻች የሚ; etákwo manjashaak'wá.

inspired air *s'é.* ወደ ወሰጥ የገዢ እያር; mataa'a zabá.

institution *s'é.* ተቋም; mas' gaahá.

instrument *s'é.* መሳሪያ; k'aac'ak'aac'a.

insufficient *s'e.'ga.* በቂ ያልሆነ፣ የሚይበቂ; etabaakawo maad'abaagwá.

insulator *s'é.* አሌተረሱ (መ-ቀት) የሚያስተላለፈ; etaako maatíshak'w gook eleektríkiya.

integer *s'é.* ከተደደር (ከዚው በታች ያሉ ቅጥርች፣ ካርንድ፣ የመቆጠሪያ ቅጥርች ስብሰብ); íntíjeera.

integral multiples *s'é.* የኢትዮች በከተች; máfágáç íntíjaera.

integration *s'é.* ወ-ሀይት፣ መቀጥጥ; mab'as'açmá, máhuçama.

intelligent *s'e.'ga.* ባልሁ; etamagamama, etalafáája.

intensity *s'é.* ፍይል፣ ጉለት፣ ጥንካራ; maheeshamá.

intercostal *s'é.* ጉድን አጥንትን የሚይዘው የሰውነት ካፍል; tac'a etaaí nílaango fateya.

intercourse *s'é.* መገኘት፣ ግብረ ስር ግኘገኘት ማድረግ; maamafá.

interdependence *s'é.* አንዳ ለአንዳ አስፈላጊ የሆኑ/የሚያደርግ ነው; mañgesilsa.

interdependent *s'e.'ga.* ለአው ለጋ የሚደግኝ/ለለለው አስፈላጊ የሆኑ የሚይችል; matad'ash mac'aílak'wá.

interest *s'é.* 1. የሚውቅ ፍላጊት; maheeshamá.

2. ወለድ; maamabijiçmá.

3. *mad.* ስሜትን ስበ; mapajmá maheeshamá.

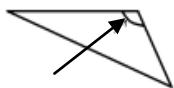
interesting *s'e.'ga.* አስደናቁ፣ አስደሳች; magáhamá.

interfere *mad.* ማልቂ ገዢ; makoshaná nangísha.

inter-governmental *s'e.'ga.* በመንግስት መካከል; nilaangw t'isa.

interior *s'e.'ga.* ወሰነው (ከውሰጥ የኢትዮ); Nilama.

interior angle s'é. **ወ-ስጥዋ አንጻል**; yála anjálá.

internal s'e.'ga. **የወ-ስጥ፣ ወ-ስጥዋ**; alaíflama.

international s'e.'ga. **አለማካቃናዊ**; ebanneya.

interpret mad. **መተኞተን፣ መተርጋም**; mángashátsmá, mac'agásamá.

interrelated s'e.'ga. **ቢጥብቁ የተያያዘ፣ የተቆሬነ**; Etcocod'aakoogeesha.

interrogative sentence s'é. **ጥያቄያዊ ቤትር**; maalák'osta manjokosçíngashá.

intersect mad. **አቅረብ**; góanzañá dábaad'aak'osha.

intersecting s'e.'ga. **የሙያቁርጥ**; maaç'eeratsmá.

intersection country s'é. **መስቀልና መንግድ**; maaç'eeríl çaanjihá.

interval s'é. **ከፍታ በታ፣ ጥብ፣ እረፍት**; maambas'ílema.

interview s'é. **ቍላ መጠየቁ**; maalak'otssa, mat'ó maalok'otsa.

intestine s'é. **አንድት**; çíila.

into etmaand.çá. **ውደ ወ-ስጥ**; kílama.

introduction s'é. **መግበያ**; makohwá.

invasion s'é. **ወረዳ**; mazaalatsmá.

inverse s'e.'ga. **የልብጥ (መቀነስ የመደመር፣ ማባት የማከራል ግልባም ስለተች ፍቃው)**; maangalilamá.

invert mad. **የለበው/ አይደረም** mánguñilamá.

invertebrate s'é. **የደርባ አጥንት የለለችው**; çáambídadá damaanzhiíg zhakomá nabojgomá.

inverted mad. **ተገልበው የተኞል**; maac' maçsamá.

investigate mad. **መረመረ**; malak'otsamá.

invitation s'é. **ማብዝ**; makoda maságwá/mafagwá.

involve mad. **እሰጣ (በንድ ጉዳይ)፣ እሰተፈ**; daahoos.

iron s'é. **1 • በረት**; sohwá, soowa.

irregular s'e.'ga. **የልተስተካከለ፣ ከተለመደው የወጪ፣ እርከትን ያልተከተለ**; ac'aago saama.

irrigate mad. **በመሰም ወን ማጠማት**; shataawiyá / macees aya.

irrigation s'é. **መሰም**; Gale macees aya.

irritant s'é. **የሙያውያው፣ የሙያስክም ነገር፣ የሙያስክምም**; womaçamá.

is mad. **የወ፡፣ እለ(ከመኖር ጽር በተያያዘ)**; cen.

island s'é. **ይልት(በወን የተከበበ መረጃ)**; gaat'ok'w aya.

isn't **አይደለም፡ የለም**; kamaats.

isosceles s'é. **ሁለት አካል ነጥቶ የለት ሰነት ገን**; ísosalásá.

isolate mad. **ለየ፡ ነጠለ**; maaceetsama.

issue s'é. **የሙያውያው፣ ጉዳይ፣ ህተመት (ለጊዜም)፣ እያለ**; etákójgishama.

it gaanzh.sé. **እስት (ለልቁ)** da.

italics s'é. **የልቁል አማካል ዓይነት(መመም/ፖልል ዥለ)**; mángadíl çamák'ota.

ivory s'é. **የዘሁም ጥርሰ**; k'oszaahana.

J - j

jacket s'é. **ሻኩት**; jííba, jaaketíya.

January s'é. **ጥር**; ebuitakaaca.

jar s'é. **ገንዘብ፣ ማሰር**; kooga, ciyka.

jealous s'e.'ga. **ፌኑተና**; eetagak'olíyla.

jelly s'é. **ዘላማልግ ልብሽ**; ilc'ab'a, ilfb'a.

jewellery s'é. **ዘማዣ**; mandaayoon da /mankuta/.

jingle mad. **ማቁጭኤል (የቁጭኤል ዲጂል)**; máísás síbíla nagwígab'c sahwa.

job s'é. **ተግባር፣ ምራ**; madáda.

join mad. **አይደለ፡ እሰተሳሰሩ፣ እንጠጣሚ**; maakutasamá, baakutagása.

journal s'é. **መዕለት**; mak'ot, gabas'áná.

journalist s'é. **ዘዘመና**; damañgishats ñgasha.

journey s'é. **ጥብ**; matsá.

joy *s'ē. Ɂñ᷑;* gaangáyila.

jug *s'ē. Ɂ᷑;* maasíyá.

juice *s'ē. Ɂ᷑᷑᷑;* mab'a

s'aç gad'ahajá.

juicy *s'e.'ga. Ɂ᷑᷑ ወ᷑ የ᷑᷑ የ᷑᷑;* çájá
etaac'aya gashal.

July *s'ē. Ɂ᷑᷑;* dub'íja.

jump *mad. Ɂ᷑᷑;* maak'ola, baak'olça.

June *s'ē. Ɂ᷑;* k'odá.

K - k

keep warm *mad. Ɂ᷑᷑(መ᷑᷑ ስ᷑;* bad'ayyatsa, daad'aahat.

Kenya *s'ē. Ɂ᷑᷑;* keeníya.

kettle *s'ē. Ɂ᷑᷑(እንደ ጥ᷑ ማ᷑᷑ ዓ᷑᷑);* zíígade
jíidaagwa.

key *s'ē. Ɂ᷑᷑; ፩᷑᷑;* daagac'íila.

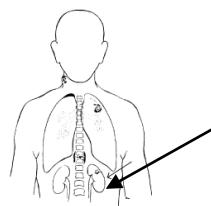

key word *s'ē. Ɂ᷑᷑ ቅ᷑;* báca çangashá.

kick *mad. ሂ᷑;* maatuubama.

kidnapping *s'ē. መ᷑᷑;* matshoma.

kidney *s'ē. Ɂ᷑᷑᷑;* çácacá.

kill *mad. ገ᷑᷑; Ɂ᷑᷑;* mashak'ooma.

kilo *s'ē. Ɂ᷑᷑;* kíílo.

kilogram *s'ē. Ɂ᷑᷑᷑᷑;* kílo graam.

kilometer *s'ē. Ɂ᷑᷑ ማ᷑᷑;* kíílograama.

kind *s'ē. Ɂ᷑᷑᷑;* sook'a.

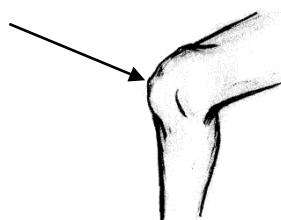

king *s'ē. ገ᷑᷑;* tísa.

kitchen *s'ē. መ᷑᷑ ሂ᷑;* mas'masagwa.

km/dm/m/cm/mm *s'ē. Ɂ᷑᷑ መ᷑᷑ (ዶ᷑᷑,*
መ᷑᷑/መ᷑᷑/ቤ᷑᷑ መ᷑᷑/ መ᷑᷑/ መ᷑᷑)
mílímétárá.

knee *s'ē. ጥ᷑᷑᷑;* k'uç'íçakwa.

knife *s'ē. ሂ᷑᷑;* caaga.

knock *mad. አ᷑᷑᷑;* መ᷑᷑; bo'ócgatsa.

know *mad. ሂ᷑᷑;* ተ᷑᷑; አ᷑᷑; Magaemaemá.

knowingly *matáb'. አ᷑᷑᷑;* አ᷑᷑; mazahamá.

knowledge *s'ē. አ᷑᷑᷑;* ilk'wa.

L - 1

a lot s'é. የዘት; baabácéma.

laboratory s'é. አብራተቻር; laabaraatoriyá.

labour s'é. ስራ; መሬተዋጥ; madama kagírába.

lack s'é. እጥረት; እመት; k'amámeya.

lake s'é. ፈይቅ; tíla.

lamb s'é. የበግ መቦት; díd mea.

lamp s'é. ቁጥስ (መብራት); faanosa.

land s'é. የዕጻር/መሬት; neeyá.

land locked s'é. የባሳር ወደብ የሰላው; saauya.

land lord s'é. የመሬት ባለቤት (ቤት); etanneya.

land owner s'é. ባልርሱት; Bala maeemarats.

land surface s'é. የመሬት ገዢ; b'agak'osennea.

landmark ነዑቶ የሚታይ /ተአቂ የሚከራፍ/:

የአካት; shunnta.

landmass s'é. የዘና መሬት;
nneaeetbeeyaaadç'k'aaya.

landscape s'é. ጭዕ-የዕጻር (ተራሮዎች መንበት መዘት);
k'osaneá.

language s'é. ቅንቃ; saa.

larger s'e.'ga. ተአቂ; wobátsmá.

large-scale s'e.'ga. የዘና መጠና ስራ; Babílla
goomííya.

largest s'e.'ga. ተአቂ; wobátsmá.

larva s'é. እቩ (ገኘ አዲስ የተፈላጊ ፊጻር);
çadúmá.

larva s'é. እቩ; baabak'w çadúmá.

late s'e.'ga. የሚዘገበ; asíya`átsaanjgó.

lateral s'e.'ga. የተዘጋጀ; b'agáma alaçanea.

lather s'é. የአሙና እረቅ; beya.

latitude s'é. ከምድር መንበት ወደ ስሜንና ደቡብ ያለው·

የመሬት የሃሳብ መሰመር (ከከርድ);

namaawaka gaca eetíg nnea.

latrine s'é. ጽንት ቤት; mas'a anzá,mas'afagá.

laugh mad. ቅዴ; gaalowa.

law s'é. የንብ: ሆኖ; maayatok'wá, mínda.

lay mad. እንቀሳል ማለ: አስቀመጣ: ማለ; baíshagá.

layer s'é. ክፍል: ደረጃ: ተደራቢ; mantab'ilmá.

mad. ደረጃ; maatab'ák'omá.

lazy s'e.'ga. ተነፃ; eetegaanzewa.

lead to mad. አስከተለ: አስገኘ; etabaako
mahúlashmá.

leading (life) s'é. ህይወትን መምራት; Mawirama.

leaf s'é. ቀጠል; s'es'aja.

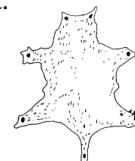

leak s'é. የሚያደለ ቁጥሪ; maambojshoma.

learn mad. አውቅ: ተማሪ; gamash.

leather s'é. ቅዳ; Beeyá.

leathery s'e.'ga. ቅዳማ: ቅዳ መሰላ; beya.

leave mad. ተወስኝ: ለቀቅ; Kaelaarác'a.

leaf s'é. ቀጠል; Maabaçeshama.

left (direction) s'e.'ga. ገዢ; ela yuuza.

leg s'é. እገር; Cagowa.

legend s'ē. አረ. ታርክ; s'ína alasa.

lend mad. አበደት: አዋሳ; Maataak'oma.

length s'ē. ልማምት; mátázák'omá.

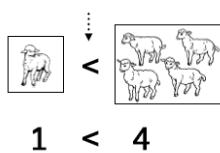
lens s'ē. ሌንሰ; lens.

lentil s'ē. የዕሰ; Mísira.

leopard s'ē. አቦ ስማኑ; ísha.

less than ደንብ; máhaaláçámá, duduuma.

lesson s'ē. ትምህርት; Magamashama.

let's አስተ እን...; abeeya.

letter s'ē. አላት; çasa.

2 • ደብዳቤ loorágá gatíga.

lettering s'ē. የፈጸል አጥቃል/አየገፍ; mák'ota sadángéa.

level (flat) s'e.'ga. ማቅረብ: ያልካለ; Sisa.

lever s'ē. አቃማንኛ ሲቃም በረት; livera.

mad አንቀሳቀስ (በብረት)

liberate mad. ንግ አውጥ; daapáts eyaatseélá.

liberation s'ē. ንግነት; etáhakogook'wa.

library s'ē. ቤት መቅረብት; Mas'Looraga, laayíbraaríyá.

lick mad. አስ; t'et'a.

lie s'ē. ወጪት; puuta.

life s'ē. ህይወት: ካርድ: አድራሻ: ነበሮ; kaasha/gashakwa.

life span s'ē. ህይወት ሂመን; b'aga dabaaísh baabaç gazhá.

lifeless s'e.'ga. ህይወት የለለቸው; dárhíg.

life-like s'ē. ህይወት ያለውን ነገር የሚመለከ; mákotsa etaakotsa etamac'a kashamá.

lift mad. አነሳ: ወሰድ; Mmapaapualema.

light 1 • s'e.'ga. ቅሳል; daab'ce.

2 • mad. አያያዝ: ለከሳሽ; jíyas, jíhaas.

lightening s'ē. መብረቅ; paapelaast.

like mad. ወይም: እለት; maheeshama.

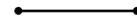
lime s'ē. ቅር; nnee yaampuura.

limestone s'ē. የጥሩ ድንጋጌ; gisha mála, gish maanda dogwa.

limit s'ē. መጠን: ላክ; diá/eeduba.

line s'ē. መሰመር; maatúúçamá.

line segment s'ē. ተማሪው መሰመር; çamantúçamá.

linear equation s'ē. ክፍተኞቸው ድግሪ አንድ የሆነበት

የኢትዮጵት ጥያቄ; maanzaahaçá alcámántúçamá, ikweeshiniya.

linen s'ē. ለብስ: የሚርቃቅ ዓይነት; mahaañc's madats dá.

linguistics s'ē. ስነወጣ (ቁጥቃን የሚያጠና); daako saa.

link mad. አያያዝ; etabaad'aak'otsa.

linking verb s'ē. አያያዝ: አገኘኝ ግብ; etamáád'aak'ots madamá.

lion s'ē. አንበሳ; gumba.

liquid s'ē. ልማት; Ayama. maand'ká da.

list mad. ሙሉዝ; mánzárílámá.

listen (to) mad. አቅመጥ: ስማ; gasíil.

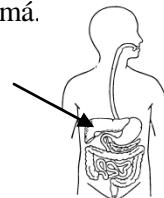
literature s'ē. ስነወጣ; mabaaç mak'oota.

litre s'ē. ለታርፍ; Liitár.

little s'e.'ga. ጥቂት; edíí.

live mad. መሞት; Maíiyá, moota.

liver s'ē. ጥብት; amámá.

livestock s'ē. ክብቶች; damac'ajik'wa.

lizard s'ē. አንስላለት; yaakwalía.

load s'ē. ቅኑት: ስክም; gasháç'a.

loam s'ē. ወልካ መረጃ (መረጃ: ጥቅር አላር የሆነ); saagoneya.

lobe s'é. የእር ላም (ትትና ማንጠልዥው የእር ካፍል); damaásas'éyá.

locality s'é. አካባቢያዊ ወረዳ; k'oweeba.

localized s'e.'ga. በኢንድ አካባቢ (ቆበለ) በጅ የተወስኑ; nameeta k'oebá.

locate mad. አመለከት ፌላን አገኘ; daanjashats, daab'aanj.

location s'é. አቀማመጥ; maaçák'wá.

locust s'é. አንበጣ; yaawída.

logo s'é. የፊርድት/የሚሸበር ወከይ አርማ; da etígagám dára.

lonely s'e.'ga. በጥና; taanjgalé.

long s'e.'ga. ለጥም; matazamá, maagoma.

longest s'e.'ga. ለቂሙ; matazamá.

longitude s'é. ክሳሽያዊ ወደ ምስራቅ - ምስራብ የለው የመራት የሂሳብ መሰመር (ከንተርብ); maaç'aríl nneyá baat'oesh nago peá kaats límá.

look (at) mad. አየ፣ መረመረ; gaamáts.

look after mad. መብቃ፣ ተከተለ(በአይነ); naabongo maagamastma.

look for mad. መብቃ፣ ፍላን; kaílça maagamastma.

look forward to mad. በጥናት መብቃ; kamasiítsa.

loop mad. ቅጋድ; maafánc'il sía.

loose 1 • mad. አገ አደረገ፣ ለቀቀ; maalílema.

2 • s'e.'ga. ለሌሌ; mahalaçmá.

lorry s'é. የባቡርት መከና; baabak'wt'círaja, laríbaya.

lose mad. ተሽነሱ፣ አጥ፣ ተረጋግጧ; dùúmacak'w.

loser s'é. ተሽናደ፣ ተረጋግጧ; dabúúmúchak'wá.

loss s'é. ማማት፣ ማጠር; maanzhígamá.

low land s'é. ገዢተኛ ቤታ(ቆሉ); kosha.

lower mad. አቅ አደረገ; duuduma.

lower class s'é. የታችቃው መደብ (ለሁበረተሰብ); Makoola kageeca.

lower term mad. ገዢተኛውን ወጪ የሞላ ተርም; mahaaláç ganzaja.

lowercase በኢንግሊዝ የከተታል ፍላጊ ተደርጋ ያልተገኙ (a,b,c); etíkoga mak'otuwá ka babók'w çás ñgaliziyá (a,b,c).

lump s'é. አበበት; jahá.

lunar s'é. የመረዳ; alab'ijsa.

lunch s'é. የወሰድ; ñgíilooká.

lung s'é. አንድ; bafá, fateyá.

lymph node s'é. ለማና የሚፈጻሚነት ቤታ (አንድ); nágó badaga áh'mfíyá.

M - m

machine s'é. 1 • ማጥነት (መስራቅ); maashééna.

2 • መከና፣ መስራቅ; maasheená.

machinery s'é. የተለያየ የመከና መማረያዥና አስራራቸው በኢንድነት የሚጠሩበት; maashééna.

made of s'e.'ga. ከ...የተሰራ; etabiídagá.

magazine s'é. መቆኗት፣ መጋዘን; maakazáána.

maggot s'é. የምጫ፣ የጽጾኖ ተአ; íca al bac'a, algad'ah já.

magic s'é. ጥንቃነ፣ አስማት; gaaféyá, kujurá.

magnet s'é. ማማት (በረትን የሚሰብ በረት); maaganítá.

magnetic s'e.'ga. ማማት ነት በረት; maaganítiká.

magnitude s'é. ሊክ፣ መጠን; mashaç b'agamá.

main s'e.'ga. ተለዋዬ; wobatsma.

main land s'é. ስራ የየበሰ ካፍል; wobíl nneyá.

maintain mad. መብቃ፣ አስከበረ፣ ሚከ; bahíic'agaats.

major s'é. የፍ፣ ከፍያለ; bac'aetamá.

majority s'é. አብዛኛው፣ የድጋጌ በልጏኑ; kabaabácamá.

make mad. ስራ፣ አዘጋጅ; magaatsama, magajatsama, dá.

make bed mad. አሳደ ማንጠር; maganats damamzhíga, maganats dámzhíga, ntála.

malaria s'é. ወጪ; mandaaraasha.

male s'é. ወንድ; gunzá.

malleable s'e.'ga. በቃዕቃ በቃለለ የሚታመና
(ተማሙ); manj'kulatsmá, manlac'atsmá.

malnourished s'e.'ga. የምግባ እጥረት በሽታ የያዘው;
mashaak'ob'a.

mammal s'é. አጥቢ. እንሰሳ; damaaçok'w kuwá.

man s'é. ስወ; b'aga.

management s'é. 1 • አመራር; etámcees ndowá.
2 • አስተዳደር; etamad'aak'ok'omá, t'isa

manager s'é. ስራ. አስከላይ (ለምሳሌ የእግዚህ ክሳ
ከለበ); etámace'e's ndowa.

mandate s'é. ተለፈነት; አይደለ መሰጣት; Madadaa
alama.

mango s'é. ማንጂ; la maanga.

manipulate mad. በዚበብ/መመዘዝ ወደ ገዢ ፍላጊት;
mad'aak'oshama kamazagílamá.

mankind s'é. የሰው ኮር; sookab'aga.

man-made s'e.'ga. ስወ-ሰራት; dá etabad ab'aga.

manual s'e.'ga. ተለቦትን የሚጠይቅ የእጅ ስራ;
maaggatok'wa.

manufacture s'é. 1 • ማምራት; መሰራት; Maleema.
2 • የተመረት; የተሰራ; etídák'w
nafaabaríká.

manure s'é. አበት; ፍጋ; anza hosa.

manuscript s'é. በእጅ የተገኘ ቅርቡ: የበሸፍ ድሁፍ;
kaela etabídíla.

map s'é. ክርታ (የመራት); caarta.

marathon s'é. የሚራ-ቶን ፍጋ; maaraatóna.

March s'é. መጋቢት; k'ohojítá (gorá).

margin s'é. የርቻት; ህክም (በዕለም የርቻ
የሻ); naçaneyá.

maritime s'e.'ga. የበትር/የመርካብ; Maahó eye k'wa
aya.

mark mad. የሚከተሉት; shantá.

market s'é. ብወ; suuga.

marmalade s'é. ማርማላት; Maar maalaat.

marriage s'é. የበታች; ተክር;
Maanjaara/magaaraak'wa/.

married s'e.'ga. የገዛ/ የገዛት; etamjaarak'w ካገፏ,
etamc' gunzá.

mascot s'é. ገጽ; rizágá.

mass s'é. ክብረት; gashaç'á.

master s'é. ጉዳ; yaambá.

mat s'é. ስለጋ; akutíiya.

match s'é. ተመሳሳይ; ክብረት; naakomá.

mate (v) mad. ልረዳል: የግብረ ስራ የንገኝነት አይደረገ;
dabaheegash kamaajarak'omá.

material s'é. ዕቃ; k'aac' k'aac'a.

maths s'é. ፊርማ; Gasanza.

matter s'é. ቁስ አካል; maatara.

mattress s'é. ፊርማ; madabok'w damazhagá.

mature s'e.'ga. በሰላም: የበሰላም; maínzamá.

maximum s'e.'ga. ክፍትና; mafagak'omá.

may dù.mad. ልማን ይቻላል; madá mafalash.

May s'é. የንብት; matá.

me gaanzh.sé. እኔ; ara.

meal s'é. የጠዋት; naaga.

mean mad. አሰበብ: ማለት ነው; ፍቃ ነው; çaleema.

mean (math) s'é. አማካይ; Baabaçama.

means s'é. በላሂት; መግለጫ; Makaala.

measure mad. ልተነት: ለክ; mmaad'aambama.

measurement s'é. መሰራርያ: መሰከላይ: የመጠን
አክ; mad'aambáma, maindamá.

meat s'é. ስጋ; bác'a.

mechanism s'é. አይደረገ: ስለት; አስራር; lafaajá.

mechanized s'e.'ga. በመሰራያ የተማሪ: ስረት ለሰን
(ለጥር መሰራያ); Lafaana, Mazhigílaçámá.

medal *s'ē. የሚዳለያ (ለሰርጾች ስያስንኩ፡ የሚሰጥ)፣ ንጽን፡ meedaalyá, meedaafyá.*

media *s'ē. የመገኘቶ አይ፡ makotsa etíd katk'wá /kajá.*

medical *s'e.'ga. የጠና /የህክምና; mídíkaalá.*

medical practitioner *s'ē. አከላም; mídíkaalá.*

medicine *s'ē. መድሃኒት; b'íya.*

medieval *s'e.'ga. የመካከለኛ ኮመን፡ gaab'ush gíizha.*

medium *mad. መካከለኛ; niilaanjogwá.*

medium building *s'e.'ga. በመካከለኛ ደረቅ የተገኝበት; Madek'wmáiik'w dá niilaanjogwa.*

medium height *s'e.'ga. መካከለኛ ካፍታ፡ Maab'alama magooohoma.*

member *s'ē. አባል; shookamá.*

men *s'ē. ስምቶች; b'aga.*

mend *mad. መንት አጥሳለ; mangahatsamá.*

medulla *s'ē. በጥ (የእንዲሁት መሂለቻው ለሰላነ ክፍል); saambaruk'oa*

melt *mad. መቁለጥ፡ መሙሙት፡ másmak'omá.*

menstruation *s'ē. የወር አበባ; gahajá.*

mental image *s'ē. አዶምርአዊ ጥኑል; makots dá níl saamb'irk'wa.*

merchant *s'ē. ንጋድ፡ Etázabáha.*

meridian *s'ē. የልማት (መራት የምትኩዘዴበት የግብር አንቀሳምናው ይበጣል፡); maarídíyáana.*

message *s'ē. መልዕክት; gatajá.*

metabolic *s'e.'ga. የምግባ በሆ኏ ወሰኑ መፈጸመትና ተቁም ላይ መዋል; maanzhíl damasá kada kajandá.*

metal *s'ē. በረት; soowa, sahwá.*

metalloid *s'ē. የተዋሁለ በረት; shok sahwa.*

metamorphosis *s'ē. መተና የቅርቡ ለወጥ፡ etabaanzhíl dídúma kawobatsmá.*

meteor *s'ē. ተወርዋሪ ስምያዊ አካል; dída palaaneta.*

methane *s'ē. ፊጥሮ የሚቁጥጠል ሚሬ; meeyataaná.*

method *mad. በደን፡ በልሆት; lafáanja.*

metre *s'ē. (መትር) የርዝመት መለከያ; índa, meetíra.*

miaow *s'ē. መያዣ (እመት የምታሰማው ዓይነት ዓይነዥ); mais ñiáawá.*

micro-organism *s'ē. ሪቁቅ ነፍሰት (ፍጥረት); mykrooskoopá.*

midday *s'ē. ቅትር; gaazayil oka.*

middle class *s'ē. መካከለኛ መደብ (ለሁበረተሰቦ); Mahaalíl mábuushíl mes'a.*

middle ground *s'e.'ga. አማካይ ለፍራ፡ yálaango neá.*

middle point *s'e.'ga. መካከለኛ ነጥበ፡ yílaango matágúsamá.*

midnight *s'ē. እከሳሽ ለለት፡ gaas'íl Maagaakwa.*

migration *s'ē. ስደት፡ Mabowa.*

milk *s'ē. ወተት፡ kuwa.*

milk *mad ላም መለብ; macakúw hosa.*

milligram *s'ē. (0.001 ዓይኖም) የከብደት መለከያ; mílí garaama.*

milliliter *s'ē. (0.001 ሌትር) የፊጥና መለከያ; mílí lítára.*

millimeter *s'ē. (0.001 ማትር) የርዝመት መለከያ; mílímetára.*

million *s'ē. ማለያን፡ milióóniyá.*

millions *s'ē. ማለያዎች፡ Mmílííyona.*

mind *s'ē. አለምር፡ አንተል; lík'wá.*

mineral *s'ē. 1 • ማቆሙ (ወርቅ፡ መዳብ፡ በር፡ መዘተ፡) da etík'oshanílneya aç'íya /mínaraalá.*

mine *s'ē. ጥናድና(ለማዳድና); Damk'osh aç'íya. mad. መቆራሪ(ማዳድና)፡ መቆበር(ለንሳ); dámak'osh áç'íya.*

minimum *s'e.'ga. ተንሽ፡ edíí, eeduubaa'a.*

minor *s'e.'ga. አነስተኛ፡ ተቁቅን፡ ቅላል; duumá.*

minute *s'ē. ዘቁቁ፡ daak'íika.*

mirror *s'ē. መስታወሻ፡ Maasandestema.*

miscible *s'e.'ga. የሚዋና፡ የሚደበለቁ; etíyahooça.*

miss *mad.* አጥ(ቁጥት ምት); የይንኑ ቅሬ; አመለጠዎ; macekamá.
missing *s'e.'ga.* ክደሉ; መኩ; ቅሬ; maatíisha.
mistake *s'é.* ስህተት; Maabacakok'oma.
misuse *mad.* የለሳግብ ተጠቀሙ; ተዘዝዝ; mazhagooshamá.
mix *mad.* ቅልቅለ; ደባለቅ; ለውስ; Maahooçámá, baanjeogaçá.
mixed fraction *s'é.* ቅልቅል ክፍልፌ; (አምስት 5 1/6); májhoç mámb'áshílamá/faraakashan.
mixed number *s'é.* ደብዳቤ ቅጥር; májhoç gánzaña.
mixture *s'é.* ቅልቅል; ደብዳቤ; mancaçamá.
ml/l *s'é.* ማረላልትር በላልትር; mílí lítara.
mode *s'é.* ኮዶ፡ስላት; lafaanja/c'aka
model *s'é.* 1 • አርክያ (አ.ከተለት የሚገበ); maceesa nnuduwa.
 2 • ቅጽ (የእንደ እዋ አምሳያ); maakotsama.
 3 • መከተል የተሰራበት አስራር; mad makotsá
modern *s'e.'ga.* አመኖች; Aarazíbaa'a (alaçííça).
modernization *s'é.* ስልጣን; Maanzhááyílá, mafagáák'wá.
modernize *mad.* አጥቃለ; አመኖች አደረገ; nalaçííça.
modification *s'é.* ማሽንል; mashaab'átsamà.
modify *mad.* አጥቃለ; ለውጫ; ገለዥ; ashaab'atsa.
moist *s'e.'ga.* አርጥብ; maanzímá.
moisture *s'é.* አርጥቦት; ተቻ; maanzímá, mahab'amá.
molecule *s'é.* የሚከተሉት ቅሬ; mad'ú b'agab'aga.
molting *s'é.* ዘዴ ወይም ልቦ ለመተካት የመርገኗ ሂደት; masamak'omá.
monarch *s'é.* ገንዘብ ነገነት; Tíisa alaagbata.
Monday *s'é.* ስኩ; yedumana.
money *s'é.* ገዝብ; bará.

monk *s'é.* መካከል; B'aga alo gaadaama.
monkey *s'é.* ቤንድር; daay'a.

monochromatic *s'é.* በእንደ ዓይነት ቅሬ; meta jíns dogoshamá.

monogamy *s'é.* አንድ ወንድ ካናድ ስት ጽር ዳብጀ; gasíya etígamulgakína.
monogram *s'é.* ቅርቡ (በስም የመሸመራዊ ሲደል የተመራ); monogárama.
monomial *s'é.* የሚመለያል (አንድ ተርጉም በታች የለው); moonomyálf.

monotheism *s'é.* በእንደ አምላክ ማመን; magamílá ká musá ká meetaam.
monsoon *s'é.* የንኩስ አይነት (ደቡብ የሚሰራው እስያ አካባቢ, የሚንቀሳ); Shook zuba.

month *s'é.* ወር; b'íja.
monument *s'é.* ፈዕማልት; ታለቅ ቅርቡ; tsamba/masaandats mazaza gashsa.

mood *s'é.* ባኩታ/ሰጣት; maíya, moota.
moon *s'é.* ሙሉም; b'íja.

more *s'e.'ga.* ተጨማሪ; kámtab'ama.
morning *s'é.* መዋጥት; saçmaængwá.
mosaic *s'é.* የተለያየ ቅለማት ያላቻውን ነገርች (ይንጂዚ)በመጣቀም ቅርቡት; ስእሎት የሚቀርቡበት ጥብብ; namákotsa etíkotan bemá.
mosque *s'é.* መስተዳደር; alasalaamba, mas' gadeer.
mosquito *s'é.* የወጣ ተንቃ; Jíc'a.

moth *s'é.* ቀሌ/ነቀበ; rúfa.
mother *s'é.* አኩት; eyá.

motion *s'é.* አንቅስቃሴ; mandatsa.

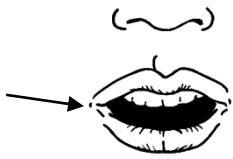
motive s'é. ፩፻፻፻; maajama.

mount mad. ፳፻ አለ; ተመጥ; ስይ ወጥ; matakotsmá.

mountain s'é. ፩፻፻; Dóólá, círzha.

mouse s'é. አይጥ; Buwá.

mouth s'é. አጥ; íílsa.

move mad. ተሽከርክ; ተጠዢ; ተንቀሳቂዴ; etamalañha.

moveable s'e.'ga. ተንቀሳቂዴ; maanzhílama.

movement s'é. እንቀሳቂዴ; Mandeetsa.

much በዘዴ; babáaç.

mucus s'é. ጽጥጥ; damakána alítá.

muddy s'e.'ga. የሙቃዴ; maaták'omá/b'ác'ák'wá.

mulch s'é. የገበድ; የቅጠል አራር ያጠል ማኅበድ; etaasagats áneya.

mule s'é. በቁለ; Bagla.

multi-faith s'é. በብዝ መልክ (መንገድ)ባለ በዘዴ እምነት (ለምሳሌ እንር); kondog baabaç cama.

multiple s'é. በዘዴ; et mafágacámá.

multiplication s'é. የሚበጥ; máfagáçámá.

$$3 \times 3 = 9$$

multiplication table s'é. የሚበጥ ስንጠረዱ; mánç'aríl saandúk'a alamafagaçáma.

multiply mad. አበብ; bígáfagáç.

muscle s'é. መንቂ; ja elá.

muscular s'e.'ga. መንቂማ; የመንቂ; bac' ja elá.

museum s'é. ቤተመዘገበ (መዘገብ); múúzíyeemiyá.

music s'é. መዘገብ; geea'á.

musician s'é. መዘገብቃ; etagaariya.

mutilation s'é. አካላን በመቆራጥ መተዳደት; mashatsa.

my s'e.'ga. የሬ; arm.

myself gaanž.sé. እራሬ; íílk'om.

mystery s'é. የማስታርድ; ለቁጥ ነገር; gabaashíya.

myth s'é. መሰረት የፈለመ ዕምነት; አራቸርቶ; ተረት; etáygash dagas'aha.

N - n

nail s'é. የወጪርድ; ጥቃር; mí-samaará.

name s'é. ስም; s'ea.

narrow 1 • s'e.'ga. መግቢ; máhálílamá.

2 • mad. መብቢ; maat'ahas'ílama

narrow-minded s'e.'ga. መግቢ አስተካክበ ያለው; maasaadatsama kádúduumá, masaadats ats ílk'wá.

nasal s'e.'ga. የአፍንዣ; jííta.

national s'e.'ga. በፌዴራል; shooka goobiípak'wa.

national park s'é. በፌዴራል ፖርክ; paaraka alak'oeba kooma.

natural 1 • s'é. ተሰጥቶ; maç musa.

2 • s'e.'ga. የተሸጠር; gazaazaMusa.

natural number s'é. መቀበረው ቁጥርች; ganzanjá.

natural resource s'é. የተሸጠር ህብት; mac'a alagazaz-Musá.

naturalization mad. የኢትዮጵያ አገልግሎት መያዝ; Etazeezega musá.

naturally matáb. ተሸጠርዋል; gazaz-Musa.

nature s'é. ተሸጠር; gazaz.

naughty s'e.'ga. ተንተለዋና; ባለን; eetagameer.

navigable s'e.'ga. ለተዘ የሚሆን/የሚመች(ለመሆነ; ለባህር); Damantsa nak'wa aya.

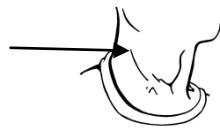
navigation s'é. የመሆነች እንቀሳቂዴ; እንቀሳቂዴን የመምራት ጥቦብ; Matsá nák'waya.

near mad. ተቋረቢ; ተጠሪ; d'iíc.

necessarily matáb. የባይ; da etaapangaatsa.

necessary s'e.'ga. አስፈላጊ; baapanjaatsa.

neck *s'ē. አንተት; b'ífa.*

necklace *s'ē. የእኑት ገጥ; dá abíisab'ía.*

nectar *s'ē. የአበባር/ወለላ; boolajá.*

needle *s'ē. መርሃ; laambíra.*

need *s'ē. ቅለት; አስፈላጊት; baapanjats.*

negative *1 • s'ē. አጽራቸ; maataak'omá.*

2 • s'e.'ga. አለታ (የአምንታ ተቀራኒ); etamaharabashmá dagoon da, negetívá.

negative space *s'ē. ስራ ለይ ያልማለ/ከፍት በታ; maambás'il neá.*

neighbour *s'ē. ንረት; maaçesmas'a.*

nephew *s'ē. የወንድም መያም የእሁት መንድ ላይ; duuduweebú duugunza.*

nervous system *s'ē. የነርስ ስርዓት; lafáajj jíb'á / mapúda al k'alak'as'a /nílazhakwá.*

nest *s'ē. የወኩ ጽሑፍ; c'ak'ow mata.*

net *s'ē. መረብ; ayiyaahá.*

network *s'ē. ክትወርክ (የተመሳለፈ መረብ፣ የሰውና የነገሪቱ የእርስ በርሃ በርሃ ግንኝነት/መመላለና); neetawuoraka.*

never *matáb'. በምራቸ; mmá.*

news *s'ē. ኮና/ወራ; gabas'aná.*

newspaper *s'ē. የዘመ; loorága gabas'áná.*

new *s'e.'ga. እንዲያደርግ; እዳለ; shoka yakwály etabaaísh níla ayá.*

next *s'e.'ga. ቅጥሎ፣ ተረኞ; naatígínama.*

nib *s'ē. የእስከበረቻ ጥኩ; k'osá jíloorágá.*

nice *s'e.'ga. ጥሩ፣ ድጋ; gaashalama.*

nicotine *s'ē. ታምብም መሰጥ ያለ ጽሑፍ ገጥረ ነገ;níkotíná.*

niece *s'ē. የወንድም መያም የእሁት ስት ላይ; duuduwbabuuduudagoona.*

night *s'ē. ሌላት; magamagwa, mayírgwa.*

nine *s'ē. ኮመና; esánáakw.*

nineteen *s'ē. አስራ ኮመና; atseernak'omaeesenaakw.*

ninety *s'ē. ኮመና; esána.*

ninth *s'e.'ga. ኮመና; bíl-esanáákw.*

nitrate *s'ē. ቁጥትራት; nyataareetá.*

nitrogen *s'ē. ቁጥርኬን; nyatarojaná.*

no *matáb'. አይደለም፣ የለም; madaango, madaače.*

nobody *s'ē. መንም; daagou.*

nod *mad. ኔሳሽ ነቅነቅ፣ ተወካወ; maziç'ak'w ilk'wa.*

noisy *s'e.'ga. መይሁታማ; eetgalunga.*

nomad *s'ē. ኮላን; damantsats nneya.*

none *matáb'. የወንም; emaane.*

nonfiction *s'ē. እውነትና/ልቦ መለያ; የአሁን; kootokoç s'ina .*

non-metal *s'ē. እ-ብረት አስተኞች; etabaakáwo madá kasahwa.*

normal *s'e.'ga. ታክክለኛ፣ እንከን የለለው፣ የተለመደ; mazhoshamá / maanzentsamá.*

north *s'ē. ስሜን; mowá, mb'á.*

North Pole *s'ē. የሰሜን ዘልታ; Namuc in Mowa.*

Northeast *s'ē. ስሜን መስራቅ; gompe okákamowa.*

northerly *matáb'. ክወደ ስሜን; Nalmowa.*

Northern *s'e.'ga. ስሜናዊ; kagw Mowa.*

Northwest *s'ē. ስሜን መስራብ; Mowá kogogca.*

nose *s'ē. ክፍንማ; itá.*

nostril *s'ē. የእናንዳ ቀደም; hoíta.*

not *matáb'. አይደለም; eeyaaango.*

note s'é 1. **ማስታውሻ**; dagasáázatsa.

2. **የበር ቅት**; bára.

nothing s'é. **ምንም ነገር፡ ፈቻዎ**; ootango daamatam.

notice s'é. **ማስታውቂያ**; mad'ahák'omá.

noun s'é. **አም**; s'eá.

novel s'é. **ልብ ወለድ**; ኃgasha k'ob'atsa.

November s'é. **ህዳር**; Beebe.

now matáb'. **አሁን**; Zíiba.

nuclear s'e.'ga. **ተክለዋር**; Nuukíleera.

number line matáb'. **የቀጥር መስመር**; c'aará gánzánjá.

number ray s'é. **የቀጥር መረጃ (ቀነት የለው መስመር ሆኖ ቁጥር የሚመለከበት)**; çáragánzajá.

obesity s'é. **ጠናማ የልሆነ ወርሄት**; mak'oc'á.

object s'é. 1. **ቀኑቁስ (ዕቃ)፡ ነገር ወሰን**.

2. **ተሳቢ(በአረፍተ ነገር ወሰን)**; etamaceetsamá,k dá.

observation s'é. **ምልከት፡ አስተያየት፡ የጋመራ፡ ማስተዋል**; máwid'ashamá.

observe mad. 1. **ተመለከተ፡ ተከታታለ፡ መበቅ**; mayírashama, bííragashá,mahulashama .

obstacle s'é. **እንቅራንት፡ መሰናከል**; gatsíc'a.

obtain mad. **እገኘ**; mad'abama.

obtuse s'é. **ዘርጋጥ እንጂል (በ900 እና በ1800 መካከላ ወለ)**; obatíusa.

occupy mad. **የዘንድ፡ ጽፈት፡ የረዳ**; mad'aak'oshámá.

ocean s'é. **ወ-ቂያኝስ**; eeya aya.

o'clock matáb'. **በአቶች**; na saatama.

October s'é. **ጥቅምት**; bééba.

odor s'é. **ሽታ፡ መክሬ**; maçaj dá.

of course maam. **እንደዚያ፡ በሚገባ**; eyaabamá.

number s'é. **ቀጥር**; gaanzana.

1,2,3,4,5,6,7.....

numeral s'é. **ቀጥር (አማካል)**; çáganzája.

numerator s'é. **ለክለው ቁጥር (በ7/8 ስት ሌክለው ይበላል)**; mowá.

numerous s'e.'ga. **ብዛት**; baabaçamá.

nurse s'é. **ነርስ (አስታማማ)**; naarsá, lahakíimá.

nursery s'é. **የቅጥር መስመር በታ፡ አዥል ህግናት**; gomaish dída.

nutrient s'é. **ንጥረ ምግባር**; magahá damásá.

nymph s'é. **የበረከብ አዋሽ**; maagoosít gaafá.

O - o

obesity s'é. **ጠናማ የልሆነ ወርሄት**; mak'oc'á.

object s'é. 1. **ቀኑቁስ (ዕቃ)፡ ነገር ወሰን**.

2. **ተሳቢ(በአረፍተ ነገር ወሰን)**; etamaceetsamá,k dá.

observation s'é. **ምልከት፡ አስተያየት፡ የጋመራ፡ ማስተዋል**; máwid'ashamá.

observe mad. 1. **ተመለከተ፡ ተከታታለ፡ መበቅ**; mayírashama, bííragashá,mahulashama .

obstacle s'é. **እንቅራንት፡ መሰናከል**; gatsíc'a.

obtain mad. **እገኘ**; mad'abama.

obtuse s'é. **ዘርጋጥ እንጂል (በ900 እና በ1800 መካከላ ወለ)**; obatíusa.

occupy mad. **የዘንድ፡ ጽፈት፡ የረዳ**; mad'aak'oshámá.

ocean s'é. **ወ-ቂያኝስ**; eeya aya.

offense s'é. **ማጥቃት፡ መሞራይ**; etámaat'aas'ák'omá.

offer mad. **ለጠ፡ አቅራቢ፡ አበረከተ**; maçama, maçoshama.

office s'é. **ቢሮ**; birowa.

office worker s'é. **የቢሮ ሲራተኛ**; damadáda nabírowa.

official s'é. **ባለቤልማን፡ አንድን መዋጅ የሚመራ ያኩን (ለምሳሌ የኢጣሪ ነገስ)**; etigagamaga.

often matáb'. **ብዘት ገዢ**; maduugo.

oil s'é. **ዘይት**; aya gíízek'wa.

old s'e.'ga. **እርሱ**; gaaza, gas'anjáma.

oldest s'e.'ga. **በጣም የረዳ፡ የፋይ**; etángaaazeega.

Olympic Games s'é. **የእለምነት መቃዬታዊ**; gaasíí oloonmpíya.

on etmaand.çá. **በ...አይ**; naak'owma.

on the left matáb'. **በስተ ግዢ**; neelaraç'a.

once matáb'. **እንደሸ**; Meetaak'w.

one s'é. **እንደሸ**; metaam.

one s'é. **የተለየ የእሳለ/እያንተ**; k'omás'a metá.

onion s'é. **ሽዝርታ**; Suma.

only matáb'. **ብቻ፡ መሰል የለለው**; Kaçámá, kab'íima.

only child s'é. **ብቻ ላይ**; ats duwa.

opaque *s'e.'ga.* የብሔር የማያስተላች፣ ድብዳቤ; etámaataashak'w máyízhágwa.

open *mad.* ካለት፣ ገለጠ; maakorsama, bakoragása.

operate *mad.* ስራ፣ ቅጽ ጥገና እደረገ; opareetara.

operation *s'é.* ስሌት (መድመር፣ መቀነስ፣ ማባዛት፣ ማከፈል፣ መዘተ); çaa alagásánza.

opinion *s'é.* አነተያየት; maçángashá, mañgash ngasha al k'unza.

opponent *s'é.* ባለጠሪ፣ ተወካይ (የእንደ በታን); búúta.

opportunistic *s'e.'ga.* እድር ባይ፣ ተለማማይ; razagá.

opposite *s'e.'ga.* ተቋራኬ; Maacalama.

opposition *s'é.* ተቋጥሚ; etamakook'wmá.

or *etmá.çá.* ወይም; wolaa.

oral presentation *s'é.* በቋል ማቅረብ/መግለፅ; mañgáshats ngasha kasa.

orally *mad.* በቋል; kasa.

orange *s'é.* በርቱካን; Baartukwaana.

orbit *s'é.* የህወጥ; oraabítá.

order *s'é.* ቁልጥተካል; muuñhúláshamá.

ordering *mad.* ቁልጥ ተካል መጠበቅ; maahúláshámá, metaam kamaahulashama.

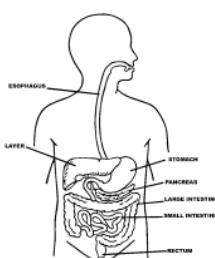
organic *s'e.'ga.* 1 • አርጋኝ (ህይወት የለው፣ በተረጥር የተገኘ); orgaaníka. 2 • የሰውንት; b'oogwa.

organism *s'é.* አርጋኝም (አይወት የለው ማንኛውም ነገር); damac' kaasha.

organization *s'é.* ዴርጅት; mañgahats t'ísá.

organize *mad.* ማደረጀት; máñgaahatsmá, mágok'omá.

organ *s'é.* አካላ፣; b'agámá.

Oriental *s'é.* የኩጥ የመስራቅ ስው; elíngaagatsa.

origin *s'é.* መስራት፣ መንገድ; goomat'ooshama.

original 1 • *s'e.'ga.* የመጀመሪያ፣ ውር፣ ቁጥማ; masík'ooma madama.

2 • *s'é.* ውር ስራ; maciin madama.

ornament *s'é.* ነጻንጥ; mandagoontsa.

orphan *s'é.* ወላይ አልበ; masha duwa.

orphanage *s'é.* የመት ልጅ ማሳደጋ; madugok'w gaduma.

ostrich *s'é.* በንገት; eb'íhola.

other *s'e.'ga.* ሌላ፣ ተጨማሪ; jeenda.

our *gaanzh.sé.* የገንዘብ; alákwa.

out *matáb'.* ወጪ; jaab'á.

outcome *s'é.* ወጪት; çamadadá.

outer space *s'é.* ከሀዋ ወጪ; b'agamá naçneya.

outline *s'é.* አነተያየት /የዕሁኑ ውር ውር ሂሳቦች ነገር; masík'w mak'ota.

outlook *s'é.* አነተያየት፣ አመለካከት; maç ngash alak'únza, maiyrama.

outside *matáb'.* ወጪ; jaab'á.

oval *s'é.* የጠላ ቴርጉ; malguñk'omá.

overcome *mad.* አሽንድ፣ ተወማ፣ አቋለለ; map'ak'omá.

overcrowded *s'e.'ga.* የተጨማሪነት; wobaç b'agá.

overgrazing *s'é.* ከመጠን በለይ ማሳደጋ; mashalá nasísá.

overlap *mad.* ተደረጋለ (ህለት ጉዳይ በእንደ ሌይ); kamantáb'ak'omá.

ox *s'é.* በራ; wod hosa.

oxide *s'é.* አክሳይድ; okasaayíd /magaha zabá.

oxygen *s'é.* አክስቃን; okasjína.

ozone *s'é.* አዝን; ozoona.

P - p

pace s'é. አርምና; madeeyedógwá.

pace maker s'é. አርሱም; የጥነት መሳሪ (በሩመ); et mat'omá kámdugáán.

packet s'é. ፖክ; paakeeta.

painful s'e.'ga. የሙያያም; eetamaagíshk'wb'aga.

paint 1 • *mad.* ቁባ (በት); ስለ(ስዕል); maadats dá.

2 • s'é. ቁለም (የበት፡የብረት); dagoosha.

painting s'é. ስሳ; mágatsma kadagoshá.

pair of s'é. ጥንድ; gááñgújá.

pair s'é. ጥንድ; gaanjújá, gaajunc'açámá.

palace s'é. ቤት-መንግስት; Mas' mat'isa.

palm s'é. መዳደ (የእጅ); mas'as'alaç ayagazak'wá.

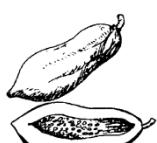
pamphlet s'é. አንበተኛ መዕዘት/ ቤት-ዕሁፍ; mahaaláça mak'otá, loorga.

pan s'é. መጥበቅ; eetseesoowa.

panorama s'é. ተኩይነት፡ አጠቃላይ የመራት አቀማመጥ ሆኔታ; káoomá gobaac's agomáish neá.

papaya s'é. ፖፕያ; paapaya.

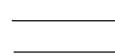

paper s'é. ወረቀት; s'aloorga.

papier mache s'é. ለቅርብ ማውጣት የተዘጋጀ ወረቀት; másheená aláloragá.

paragraph s'é. አንቀጽ; maagoo negísha metam, mashac'amá.

parallel s'é. ቴይቶ (መሰመርች የሚይገኘት ወይም አርብ በርብ የሚይቻለው ሲሆን); máánzhoshamá etááko mandáátsa.

parallelogram s'é. ፖራሌሎም ግራም; paaraalalgraamíyá.

parasite s'é. ጥንቃና ነፋሽ፡ በሰው ተከና የሙያር; damaahalash ílak'omá.

parent s'é. መላቅ; daago ebaa.

part s'é. ክፍል፡ ድርጅ፡ ፍንታ; daab'ashíl,alaagad'bá.

partial s'e.'ga. ክፍል፡ ያልተፈለም; édií.

participation s'é. ተሳትራ፡ መካከል; makohoshaná.

particle s'é. ቅንጣት; eduulá.

particular s'e.'ga. ልቶ፡ የተለያ; maahacamá.

partner s'é. ዝእኛ፡ ወደፊት፡ አቶ፡ እኩያ; mazha, wodaazhá,maanzaháma.

party (political) s'é. የፖ.ለቲካ ቤታን (ስብሰብ); poolootitika.

pass *mad.* አለፈ፡ ቁልሙ፡ ሙለ; matíisha.

passage (text) s'é. የመግቢት; çámak'óta.

past s'e.'ga. የለፈ; etaatishaga.

past tense s'é. የለፈ ጉዘ; maatsh anjahá.

paste s'é. ለመፈጸም; makot loraga kafas'a nab'agamas'a.

pastel s'é. ባለቀለም መመራ; kakawomá aléwotaagá adgoshá.

pastoral s'e.'ga. ክብት አርብ; maapok'oç lamaana.

pastoralism s'é. ክብት ማርቀት; maambízaç lamaana.

pastry shop s'é. በሰብት ቤት; mas' basakutá.

path s'é. መገኘድ; çanjahá, ndowá.

pathogen s'é. በሽታ አምራክ ማይወት ያለው ነገር; díd dá etaataage mad'úutsa.

pathway s'é. የእግዚ መገኘድ፡ ማለፈያ; çaanjah cogwa, ndó cogwa.

plant s'é. ትዕ; mpaç já.

plantation s'é. ስራ የእርጥ ስፍራ; wobíl nney maléyá.

plant mad. ትክል; ትክል እቅመ; ኮሬ; Etíkokoga, etabukoshá.

plastic s'é. ጥብትክ; laastíka.

plate s'é. ካሁን; mbarakoho sahwá.

plateau s'é. ተረራ ሲያ የሚገኘ ይፈጸለ በታ; Maanzaahaayíl nnaja nák'w dóólá.

play mad. ተመዝዋት; Gaasíya.

player s'é. ተመዋች; dagaasiya.

please እባካሁ; meetsán.

pleasure s'é. መደሰት; ይስታ; maanjagahíila.

plot s'é. ቁራም; እድማ; ስራ(በአበላድ) ውስጥ የታሪክ መጠላለፍ); maaç'arak'omá.

plot (graph) mad. ገጽና እውጣ; graafa.

plough 1 • mad. ማረጋገጫ; tabá.

2 • s'é. ማረጋገጫ; tabá.

plumber s'é. ዓንዲ. የሚሰራ ባለሙያ; etamagahats baamba.

poacher s'é. በህግ ወጥ መንገዶች; የሚያደግኞች; etamashok'w da namansaç çnjahá.

pocket s'é. ካሳ; kurazhúw.

poem s'é. ግጥም; maakusak'w ñgashá.

point s'é. ካጥበት; በታ; gomatugúsama.

point of view s'é. እንዲር; kalabá bawot adaan.

point to mad. እመለከተ (መቆመ); batígágátsa,

poison s'é. 1 • መርሃት; እስራይ; mac'eehaçadá.

2 • መርሃት; danamac'eehats da.

poisonous s'e.'ga. መርሃት ያለው; መርሃቶ;

mac'eehats da / domashásá.

polar mad. የልጻዊ; poolaara.

pole s'é. 1 • የልጻዊ (የሰጠኝ የደበብ); shíl nneya.

2 • መልክት; macana.

policeman s'é. ጽልሳ; poolísá.

policy s'é. ጽልሳ (እመራር; እቅዴሞ); etamacees nney ka poolsa.

polish mad. ወለወለ; መረጃ; meefílamá/makahatílama.

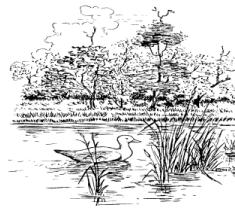
political s'e.'ga. ጽልተክዊ; puuloturka.

pollination s'é. የተክለዋች ድቀል; mác'eehaç aya.

pollute mad. በክላ; gac'eeha /manasaçamá.

pollution s'é. መብክል; mac'eehaçamá, mahíícmá / manasaçamá.

pond s'é. ክፍ; kuramá.

pool s'é. የገኘ ወሆኑ (መዋና); aymat'ak'uyíl ja.

poor s'e.'ga. ደግሞ; etazhíiga.

popcorn s'é. የበቀለው ቁልጂ; ልጋዳች; mjök'oç baafokwááçá.

population s'é. ህዝብ; B'aga, waraamba.

porridge s'é. ገጋድ; ñgagalabok'wá.

portion s'é. ደርጋች; mad'bamá.

port s'é. ወደብ; k'os aya, sa aya.

pose mad. መቀመጥ/መንሳት (ይቻ ለመንሳት/ሰሳል ለመሳል); kamati fotowa,kamakots makotsa.

position 1 • s'é. እቅማመጥ; gomísha.

2 • እመለከተ; mawiragwa.

3 • በታ; gomaíshama.

4 • ስልጣን; t'isama.

5 • mad. እመለከተ; በእንደ በታ እነቀመጥ; daangashats, daat'ots nagomaishma.

positive s'e.'ga. ደግሞ/የሚያጠሩር; maahoçamá

positive space s'é. ስራ ሲያ የዋለ በታ; maandás'íl neá.

possible s'e.'ga. የሚቻል ላይን የሚቻል; gwaafééshá.

post office s'é. ጽልታ በታ; mas' posatá.

poster s'é. የተለጻል ማዘታውች; etíigatíigagéts kamakotsa.

posture s'é. የሰዕነት አቅም; moot b'ag b'aga.

pot s'é. ማስር; ጽዴት; jaará.

potash s'é. ፖቃናየም; potasha.

potato s'é. ድንቃ; andonaazá.

potential s'é. አቅም; በወሰጥ ያለ አቅም; aنجá.

pound s'é. ፖወንድ; (የገዢዎብ ስም); powond.

poverty s'é. ደህንት; zhíga.

powder s'é. ዘቂት; gahashá.

power s'é. 1. የይል; gíraba.

2. የይል ቁጥር; nak'omá ganzanjá.

power plant s'é. የየይል ቁጥር; gírba alajá.

practical s'e.'ga. ተግባራዊ; magahamá.

practice s'é. ልምዶች; maŋkulilama, mand'áambamá.

pray mad ተለጥ; gadeera.

precipitation s'é. የዘኝበት መጠን; maiic damá.

precise s'e.'ga. መንቃቃ; ጥብቅ; ተከክለኛ; etamazé b'agamá, kotákoçamá.

predator s'é. አድማ የሚኖር አውራ; gab'ahá.

predecessor s'é. ቀኅማሪ; etamacéesa, etábasík'wá.

predominately matáb'. የሚሰላመት (አብዛኛምች); etamumacák'oma.

preface s'é. መቅረም; macés, ndowá.

prefer mad. 1 • ይለጥ; መረጋጭ; ወደፊ; mapajamá, maceetsama, maheshama.

prefix s'é. ቁድመ ግንድ ቁጥያ; masík'w matab'ak'namá, makotanama.

pregnant s'é. ካፍሰ መር፣ እርጥብ; etagazamohwá.

preposition s'é. መሰተዋዬኝ; maafeesha.

prepositional phrase s'é. መሰተዋዬኝ ሆኖ ሆኖ; maandogonáts maanzburbutjgasha.

presence s'é. መገኘት፣ መኖር; maíisha.

presentation s'é. አቅራቢነት; mangashatsamá.

preservation s'é. መጠቅ፣ ማቆጥ፣ ምግባ

ለጽግም ገዢ ማቆጥ; etámazeeçáma, mat'tsmá.

preserve mad. 1 • አቅም; መጠቅ; mat'otsmá, etámazeeçá.

2 • በደንብ መጠቅ (ለምሳሌ ደንብ); daazéç kagashaamá.

pressure s'é. ገራት፣ የምንቀት; mafac'amá masaanza.

pretty s'e.'ga. ቁንቃ; maanadogoonaamá.

prevalence s'é. በበዛት፣ በስራት (መገኘት፣ መኖር); mafagaçama, kawobílamá.

prevent mad. 1 • ተከላከል; b'aandaç /gakaç.

2 • አስቀረ; maad'ahasamá, magarzaçáma,

preventable s'e.'ga. መከላከል የሚችል; Etámfaalásh magárzácáma/ magakaçamá.

prevention s'é. 1 • መከላከል፣ አስቀረም መከላከል; magakaçamá, masík'o magakaçamá.

2 • መከላከል; mab'aandaçamá /magakaçamá.

preview s'é. ከመከናወነ/ከመታየት በፈት ቁድሞ ማሳየት; masíts matagatsamá.

previous s'e.'ga. ቁልማት፣ ልተኛ፣ የፊር; etabaasík'wá, líbaadamá.

price s'é. የቅር; bánama.

prickle s'é. አጥቃ; cíçá.

priest s'é. ቁስ; cíísá.

primarily matáb'. በመሰረቱ፣ በመጀመሪያ ደረጃ; madamá.

primary s'e.'ga. የመጀመሪያ፣ ወር; masík'omá, etamá.

primary colour s'é. መንገድ ቁለም (በመሸሻ፣ ቁልማት፣ ስምምነት); gomaat'osh dagoshá.

prime meridian s'é. የመሰረትና የእራትነት የሚለነት ክስና ይመር በግራንቃቻ ወደ ይበት የሚደርሱ የገዢዎብ መሰራም; praaýim merídýaana.

primitive s'e.'ga. እሳቀር፣ ያልሰለበት፣ የጥንት; etakolagáç kábonjwa.

principle s'é. መመሪያ፣ ደንብ፣ መርሆ; da abígaawotak'wá.

print s'é. አተመ; maddak'w loragá.

printing s'é. ማተመቷት; madák'o loragá.

prism s'é. **ጥርዝም**; prísamá.

prisoner of war s'é. **የወሮ ጥዃትና**; débííd'aak'ogsha.

private s'e.'ga **የግል**; alílák'wá.

problem s'é. **ጥያቄ**: **ችጥር**; maalak'tsa, shágaawá.

proboscis s'e.'ga **የዘንብ አጥ (ሙጥ)**: **ከጥበብ የዘንብን**; wozeer zhaaná, k'obés mbeyá.

process s'é. **ሸፍት አስራር**: **ዘጋጀ**; kamawírash nndoma, gaahamá, lafaanjá.

process mad. **አስዋጅ**: **ደረሰለ**; magahatsamá, mahwaans'ak'omá.

produce mad. **አመራት**: **ሰራ**: **አቀራብ**; mantígasama, madaama /gaaha/

producer s'é. **አጥጋች**; etamadama.

product 1 • s'é. **የወሮ**; çadamásá, çama.

2 • s'é. **የሰነድ**; çamá, gad'hamá mac'ama.

3 • s'é. **ፍር**; çamá.

production s'é. 1 • **የፋይ-በረከት ውጤት**; çäabaríka.

2 • **የወሮ**: **ውጤት**; çadamasá, mad'abamá.

productive s'e.'ga. **የሚታማ**: **ለማ**: **ጥቅም የሚሰጥ**; eta çáma.

professional s'é. **ባለሙያ/ሙያተች**; damagámaçá.

program s'é. **የሰራ ዕቅድ**; mac'ak'wá, anjaha.

progress s'é. **እርምጃ**: **መዝግኑል**; maceets da, mashaamb'atseema.

project s'é. **አቅራቢ**: **ወጥን**; proojeektá.

prominent s'e.'ga. **እውቅ (ገነኩ፡ ስመጥር)**; magamak'wa.

promise mad. **ቍል** **የብ**: **ተስሩ ስጻ**; maçasá, daagaat'owíl.

promotion s'é. **እድገት**: **ሽመት**: **ማስኅናት**; et bafagagaak'wa, etas'éá.

pronoun s'é. **ተወለጠ** **ለም**; s'e etamataak'omá.

pronunciation s'é. **የቁጥት የእነጣበብ ሆኖታ**; malak'ots çangashá.

proofread mad. **ቦማንሳብ ማረጋገጫ**; kamajagáhatsama.

proper s'e.'ga. **ተገበ**: **ተከከለኛ**; kandoma, kaçnjgashá.

proper fraction s'é'. **ሁንና ክፍልፏይ (ቦክፍልፏይ)** **ለእነዚ ቁጥር ከታህተይ ስ.ምንስ ለምሳሌ** 4/6: 3/5: 2/7; mañgáhats mámb'áshílma.

proper noun s'é. **የተወቂነ ስም (የእንዲ ስወ የግል መጠሪያ ስም)**; sé b'aga meetaam etíkaóga.

properly 1 • matáb'. **በአማብብ፡ በትኩክል**; kamagahámá.

2 • **ሙሉ፡ በሙሉ**; ka miic'ak'oma.

property s'é. 1 • **መገ**; mootatsá.

2 • **ርስጥ፡ ገብረት፡ ህብት**; mac'a.

proportion s'é. 1 • **ክፍል**; maaç'arak'oma.

2 • **አንድ፡ ነገር ክሌላው ጽር በመጠን ያለው** **ማንኛነት**; maanazázahats da kajinda.

mad 3 • **አመማጠኝ**; maanzahámá, maawíratsamá.

proportional s'e.'ga. **የተመማጠኝ፡ እነፈ የሆኑ**; etabnzahaak'wá.

proportionally matáb'. **እነፈ፡ የተመማጠኝ**; maanzahak'omá.

prosperity s'é. **በፊግና**; mofaga k'wá.

protect mad. **ተከላከለ**: **ሙቀ**; magarzaçáma, mazéecm.

protective (adj) s'e.'ga. **ተከላከለ**; etamgakaçamá.

protection s'é. **መከላከለያ፡ መመበቀያ**; mab'aandak'omá.

protein s'é. **ጥርቶን**; mad'ak'w masagwa / protína.

protein s'é. **ጥርቶን (ገንቢ የማግበ)**; mad'uk'w da /protína.

protozoa s'é. **ጥርቶዢ(እኔወ ህዋሳ)**; protozoá.

protractor s'é. **ጥርቶዢኬትር**; protaraakátara.

proud s'e.'ga. **ከኋ**; et baaca, et mashaagwa.

provide mad. **ሰጻ**; maçamá.

puberty s'é. **አቅሙ እዳም፡ እቅሙ ሂዋን**; etwokohwaamatá, etomaaragadéyá.

public s'é. **የወንብ፡ ሆነብ**; Alab'aga, waraamba.

publish mad. **እሳተመ**; madak'w loorágá, dád'aak'osh, bad'aak'ásha.

pull mad. **ተተት፡ ንቅስ**; cééts, daaceesh.

pulley s'é. **በከራ(መዘዣ-ር)**; malañahamá.

pulse s'é. **የአብ ምት (ጥርቶ)**; maab'ac k'únza.

punctuation s'é. **እርጥት ነጥብ**; moot matugasama.

puncture s'é. **የተበሳ ቁጥር**; etabuwaambuhoshá, gaambuhwá.

punish mad. **ቍጥ**; maçítá.

punishment s'é. **ቍጥት**; maçítatsmá.

pupa s'é. **እዋ**; çadídamá.

pupil s'é. ተማሪ፡ የዓይን በለን; dámagamáshamá.
pure s'e.'ga. ጽዕሱ; mayízhaçmá, mayízhatsmá.
purpose s'é. ዓላማ፡ ፍላት፡ ጥያይ; dabaana, maheshma.
push mad. ጽፎ፡ ተማኑ፡ ስደድ; çátash, daatakon, daamacash.
put mad. አስቀመጥ፡ አስገባ; mat'otsamá, makohok'onamá.

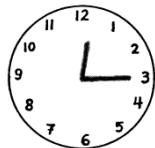
put on mad. ለበሰ፡ አጠቃቃ፡ ጥራ(ዶስቱን); maísatsama.

pyramid s'é. ተረሙዳ፡ (ጥብዕ መካከለኛ አሚራክ ወሰኑ የሚገኘ); pííramida.

Q - q

quadrilateral s'é. አራት ነን; tajinamá nzaç.
qualify mad. በቃት አለው (ስራው ለመስራት)፡ ወደ ማቃተለው የውጭናር ካር አለፈ (በአጭርት); etamac' garabá, mainzamá.
qualitative s'e.'ga. ጥሩት ነይ የሚያተኞ; maalaandatsamá.
quality 1 • s'é. ጥሩት የለው፡ ቅለታ; magahamá.
 2 • s'e.'ga. ቅለታ፡ አይነት፡ ተመራዋነት; etamakaalashamá.
quantitative s'e.'ga. መጠን ነይ የሚያተኞ; da etímb'ashíl kamanzançamá.
quantity s'é. መጠን፡ በዛት; maiçamá.
quarter s'é. ካብ; gaab'ushil maab'ushilamá.
quarter after s'é. ካብ በጀላ; náboñgo maab'ashíl maab'ashílamá.

quarter to s'é. ካብ ተዳይ; daas'haas kamayíc'aak' maab'ashíl gaab'ashílamá.

queen s'é. ጽግነት; T'ísa.

question s'é. ጥያቄ; maalak'otsa, maarak'otsa.

question mark s'é. የጥያቄ የሚልነት; çamaalak'otsa.

quickly matáb'. በፍጥነት; kamaasasíçama.

quiet s'e.'ga. 1 • በፍጥም፡ በጣም; awotanaango.

2 • ወጥ ወለ; etabaagadaago takatak.

quill s'é. ለጽም ለገ፡ የመቆ በእር (ለመቅለም፡ ለመቆበም); matáza/mágo bémata.

quintal s'é. ካንተል; kontaala.

quotation s'é. ተምህርት ጥቅና; çamaad'aak'ok'omá.

quotient s'é. አንድ ቁጥር ከተከለለ በጀላ የሚገኘው ወጪት; alaagad'bagwá.

R - r

rabbit s'é. ጽንቶ; Gotaha.

racket (sport) s'é. የቴክስ መመዣቃ; jimaati téénasá.

radiation s'é. መረጃ; gaandal oká.

radio s'é. ለዲዮ; raadíyá.

race s'é. ወጭናር (ለጥምኑ የፊርድ እሽቃድድም); maanzazahacogwá.

radius s'é. በከበብ ወሰኑ ከመሆል እስከ ዝር ወለ ወቃት; ráádísá.

railway s'é. የገዢዳ፡ መስመር; çaanjah baabuura.

rain *s'ē. ՚ነፍ፡;* dama.

rainfall *s'ē. ՚የነፍ፡ መጠኑ፡;* macadamá.

rainforest *s'ē. ՚ነፍ፡ በሚሱካት አካባቢ. ՚መግና ደን፡;* gaacaç adamá mará gat'ok'w ajá.

raise *mad. 1. ՚አስተ፡ አቅሙ;* anaanaasá.

2. *՚እረሻ፡ መቻዣ፡;* madamakanamá.

rake *s'ē. ՚ቁጠ፡;* s'íñja.

range *s'ē. ՚ከለ፡ መጠኑ፡;* kagomahatak'omá.

rank *s'ē. ՚ማከራጥ፡;* maík'ooma.

rapid *s'e.'ga. ՚ፈጥ፡;* masíitsa.

rapid water *s'ē. ՚ፈረሰ ወጥ፡;* Booha aya.

rare *s'e.'ga. ՚አንቀጽ፡ ልቶ፡ በርቅ(ለምሳሌ እንሰሳ፡);* kodohwá.

rat *s'ē. ՚ክይጥ፡;* Buwá.

rate 1 • *s'ē. ՚ዋጋ፡;* banamá.

2 • *mad. ՚ገመተ፡ ያረጋ ስጠ፡;* mawíramá,

rather than *՚ከለ ይልቅ፡;* Nab'agabaa'a kagaat.

rating *mad. ՚በረረ ማሳቀመጥ፡ መሙፈ፡;* kamaík'omá mat'otsamá, kamt'ootsama kamaahulshama.

ratio *s'ē. ՚ተመዘዋዴት፡;* reeshowa.

rational *s'ē. ՚የዚዛዢታዊ (በምክንያት አይ የተመዘሩት፡);* raashánaal.

rational number *s'ē. ՚በከፍልናይ መልክ ሌ.ገለ የሚችለ ማንኛውም ቁጥር፡;* raashanaal gójanjá.

raw *s'e.'ga. ՚ጥሩ፡ ያልተቀቀለ፡;* maamidama.

ray *s'ē. ՚መረጋር(መንኛ ነጥብ ያለው መድረሻ የገኘ ለለለው ቁጥር መሰመር የሚሰጥ ስምሮ፡);* c'aara.

reach *mad. ՚ደረሰ፡;* madaasha.

reaction *s'ē. 1 • ՚የሰጠት መልሰ፡ የጽርጠት የሚገኘ፡;* maatarák'omá.
2 • *՚የአንድ ፖሮት የሚያስከተላው ሆኖታ (አዕራ፡);* maatarak'omá.

read *mad. ՚አነበ፡;* marok'otsama.

realistic *s'e.'ga. ՚ተከከለኛ፡;* etamsaanzatsamá kagashaamá.

realize *mad. ՚ተገዢበ፡ ተረዳ፡ ሲወመ፡;* kamkadaasha daad.

rear *mad. ՚አቆሙ፡ እረሻ፡ እኩል፡;* maamabíizaçama.

receive *mad. ՚አበ፡ ተቀብለ አነጋገረ፡ ይረሰው፡;* mataáaama.

receiver *s'ē. ՚ተቀባዩ፡ የስልክ ማያመሙ፡;* mataatsma.

recent *s'e.'ga. ՚የቅርብ ገዢ፡;* Alamad'íicík'wanjaha.

reciprocal *s'ē. ՚የተገለበዣሽ፡;* maangalilák'omá.

recognition *s'ē. ՚መታወቂ፡;* magámaák'wa.

recognizable *s'e.'ga. ՚የሚታወቂ፡ የሚለው፡;* etabuzahá, mácañgasha kab'agá.

recognize *mad. ՚አውቃ፡ ለየ፡;* daazahash, daagam.

record (sport) *s'ē. ՚ከበረዣስናን (ለምሳሌ የፋይ መጋድር፡);* mataa'é ríkárdá.

record (music) *mad. ՚መቻዣት (ለምሳሌ መዘዣ፡ ያጠና፡);* masajanma (ap'ná).

recreation *s'ē. ՚መዘኅናት፡;* mashaaywa.

recruit *s'ē. ՚የአንድ በድን አባላ የሆነ ስወ፡;* mada kashookama.

rectangle *s'ē. ՚ረከታንጠል (እረት ቁጥተኛ ገጽ፡ / ማከዘተኛ የለት ቁጥር፡);* rektaanjagíla.

rectangular *s'ē. ՚ረከታንጠልዊ የሆነ፡;* rekátaanjgála.

rectum *s'ē. ՚ፈጻሚ፡;* sahonzá.

red *s'e.'ga. ՚ቁይ፡;* meetsma.

reduce *mad. ՚ወነስ፡ ነቅ እረጋ፡;* dab'shak'w, daahalaac, daabutak'w.

refer *mad. ՚አቅረብ፡ መቀበ፡ እንዲታይ መሸ፡;* etamatígatsama.

referee *s'ē. ՚የሰጠርት የኝ፡;* etamç'ark'w ñgásha.

reference point *s'ē. ՚ስለ እንደ፡ ሁኔታ የሚያስረዳ ህቁ/ሁሳብ/ከሰተት፡;* eetm tigast matugasa.

refinery *s'ē. ՚ማጠሪ በታ መያዣ ተቀም (የነጋድ፡);* malak'owííl ñgashá.

reflect *mad. ՚እነየ፡ ገለዣ፡;* májgashatsmá.

reflection *s'ē. ՚የወጠራቅ፡;* Maandaçámá.

reflex <i>s'ē. የምኑ አንጻል ወይም ጥናለከኩ አንጻል</i> (1800 እና 03600 መካከላ የለ); rífalíkasa.
reforestation <i>s'ē. አካባቢን መልስ በደን መሽፈን;</i> manjokulíl makoko ja nak'o ebá.
refrigerator <i>s'ē. ቅርቃ (ማቀበቀን);</i> fríijíya.
regain <i>mad. አገኝ፡ አሰመለስ፡ መልስ አገኝ;</i> daab'aar, daakwaak'w,daakwaayé daab'aar.
region <i>s'ē. ክልል; maç'arak'w nneyá, kílila.</i>
regional <i>s'e.'ga. ክልልዊ; kílíla /maaç'arak'o nnyá /.</i>
regulate <i>mad. መብት፡ ተቆጣጠረ;</i> baazeegaç, baanzanç.
reign <i>s'ē. ጽግድ፡ አገባብ; madat'asa, mad'aak'w nneyá.</i>
relate <i>mad. አሳይቷል; maakotsama, baakogatsa.</i>
related <i>s'e.'ga.I. የተገኘነ የተዘመኝ (በኢት ነጥልና);</i> dabaad'aak'ots kashokamá, mahá meta etabaawotá. 2 • የተዘመኝ፡ የተገኘነ; etabaakká, dabaad'aak'otsá.
relation <i>s'ē. ጽግኑት; maahawá.</i>
relationship <i>s'ē. ጽግኑት፡ ነጥልና; maad'aak'otsma, daleeba.</i>
relative 1 • <i>s'e.'ga. አሳይቷል (በደም ወይም በጋብቻ);</i> dalééba. 2 • የተዘመኝ፡ የሚንቀዬር /የሚውያዥ; dawaand zaahá.
relatively <i>matáb'. 1 • በሙጣት; emaavíramá, kajandíílamá. 2 • ስ.ነዥዻ፡ ስ.አሸጻ፡ ስ.ገኘና;</i> maawiírlamá, nagwaanzahashá, nagwaahawá.
relax <i>mad. ቅነስ፡ መንፈሰት አይነ፡ አለለ;</i> maataak'wmá, madahaaháb'amá.
relaxation <i>s'ē. አለለ፡ አፍታታ;</i> madahaahab'amá, manc'ak'ílamá.
relay race <i>s'ē. የእራት ቁጥጥለውን ውድድር;</i> maanzazahacogwá namand'ahak'o zhuulá.
release <i>mad. ስዋዕ፡ ሂደት;</i> daazhas, daac'ak'as.
reliable <i>s'e.'ga. የታመኑ፡ ተመኑ፡ ፍቃድ;</i> etabúúgamak'unzá, magaha b'aahá, etakotakoçamá.
relic <i>s'ē. ቅርቡ; síla.</i>
relief <i>s'ē. ፍቃድ፡ እረፍት;</i> daac'ak'as, maafuc'ak'wá.
relieve <i>mad. አቃለለ፡ አስቃገበ፡ ጽሑፍ;</i> maalaac'camá.
religion <i>s'ē. ሆይማጥት;</i> mas' masá.
remainder <i>s'ē. ቅሬ;</i> gaa'eshama.

remains <i>s'ē. ቅሬት አካል፡ አስከራን፡ የርስራን;</i> ga'aeesha.
remember <i>mad. አስታውስ;</i> saáñzás.
reminisce <i>mad. በማስተዋል ተኋገረ;</i> kamáasaanzatsamá mangashaats.
remote <i>s'e.'ga. ፍቃድ;</i> maahatak'oma.
removal 1 • <i>s'ē. አስወገድ;</i> daapok'wíízhan. 2 • <i>s'ē. መነሻት;</i> dufarak'wizhan.
remove <i>mad. 1 • አስወጣ፡ ቅነስ፡ አስለዋዕ;</i> mapak'oma kaçaneyá. 2 • አስወገድ፡ ነቅል፡ አስወጣ; maceetsízhanamá, maatak'wíízhanamá.
renewable <i>s'e.'ga. ሌታደስ የሚችል የገዢ;</i> etíkaalash maanzhílamá.
repeat <i>mad. ደገሞ;</i> maakurílamá.
repeatedly <i>matáb' በተደረጋመለሁ፡ በተከታታይ;</i> mañkulílamá.
replace <i>mad. ተካ;</i> makolak'onama / maanzhílamá.
represent <i>mad. 1 • ወከላ፡ ገጽ;</i> etabut'otsaná, mañgashatsmá. 2 • ወከላ; mat'on jandá.
representation <i>s'ē. ወካልና፡ ተጠሪነት;</i> etí'oogana.
representative <i>s'e.'ga. ተወካይ;</i> etabúút'otsaná.
reproduce <i>mad. አሳያ፡ ቅጽ፡ ጽጋ;</i> daatígats, sajaná, maapok'ocamá.
reproduction <i>s'ē. መራብት;</i> mapak'wá.
reproductive organ <i>s'ē. በልት፡ መራብ አካላት;</i> ç'owá.
reproductive system <i>s'ē. የመራብ መንገዶች፡</i> ነርአት; lafáája almaapák'wá.
reptile <i>s'ē. በደረሰት የሚሳቦና የሚራመኝ ቅጠረኞት;</i> dámceéyíflá nánneya.
request <i>mad. መጠየቅ;</i> maalak'otsa.
require <i>mad. ፍለት፡ ፍቃድ፡ መዋዕ;</i> daakarak'w, daapanj, daalak'ots.
reread <i>mad. መልስ ማንበብ;</i> makolil malok'otsama.
research <i>s'ē. ጥናት፡ ምርመራ;</i> mantsak'oma.
reserve <i>mad. ቅጠብ፡ የዘዴ;</i> maaééshamá.
reservoir <i>s'ē. የጠናበቅ፡ የወጪ ማጠረቀሚያ;</i> aya yílagaca.
residue <i>s'e.'ga. ቀጥሞ፡ አተለ;</i> yíízamá.
resist <i>mad. አገኝ፡ ተቋቋሙ;</i> dugagaañats.
resolution <i>s'ē. መፍትሬ፡ ቁርጥ ማስጠና፡ መሳሪ;</i> maçasama.
resource <i>s'ē. ህብት;</i> damac'á.
respect <i>s'ē. ክብር፡ አከብርት;</i> Maashiíç'atsa.

respiration s'é. ታንኩጥ; mashakwá.

responsibility s'é. ሂሳብነት; mad'aak'o t'ísa.

responsible s'e.'ga. 1 • አምነት የሚጠበቅ፣ ታማኝ; magamíla t'isa.

rest s'é. አረፍት; maafúlhok'wa, maafuuc'ak'wa.

restaurant s'é. ምግባር ቤት; mas'nga.

result s'é. ወጪት; çamá.

resultant force s'é. መላክ ፃይል; makwaak'w girba.

retain *mad.* የዘ፡ አስተዋዕ; mad'aak'oshamá.

retell *mad.* መልክ መናገር; daakwaayé daangash.

retention s'é. መያዝ፡ መቁመር; mad'aak'oshamá.

retire *mad.* ለቀቀ፣ ጥሩታ ወጣ; daagabas'ash, daapats t'oráta.

retirement s'é. ጥሩታ; et makad'ak'w madádá, et zhíg madádá.

reverse *mad.* መገልበጥ፣ ወደ ኔለ መሸሪ; mákolá, boñgwá.

revise *mad.* ካለሁ፣ አሽኑለ፣ ለውጥ; baakolgaça, daashaamb'ats.

revolution s'é. 1 • ከተት(መከተርክር)፣ አብቶት; malañhá.

2 • ከተት፣ ለውጥ; maandañjá, maanzhílamá.

reward s'é. ትልማት; maçadá.

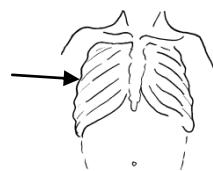
rhino s'é. አዎራሪስ; awurarísá.

rhyme s'é. በት (ቦግጥም); magámasa auraarísá.

rib cage s'é. የትናን አጥንትን የያዘው የደረሰት ክፍል; maatatas zhakwá.

rib s'é. ትናን (የደረሰት አጥንት); zhako k'uunzá.

rice s'é. ፈን; ruzá.

rich s'e.'ga. ሁብታም፣ ወጪ፡ ለም; ták'á/etámac'má, mazhagamá.

richest s'e.'ga. በማም ሁብታም; etamac' lamaaná.

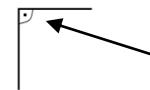
ride *mad.* የለበ፣ ተጋዘ; matokwa nabonogoma.

rift s'e.'ga. ለንጥቅ (የተሰነዥ); etabúúntwílá, etaab'ak'ágá.

right s'e.'ga. ተከከል፣ ልከና; kootakomá.

right (on the) *matáb'.* ወደ ቅና; kogw eráágunzá.

right angle s'é. ማእከናዊ አንጻል (900); mákosh angála.

right s'é. መብት; k'owééla.

ring s'é. ቅለበት; sahook'ootsítsá.

ripe s'e.'ga. የበሰለ; maíynazamá.

ripple s'é. ትንሽ ጥናድ; máhalats ndó ñgashá.

risk s'é. 1 • አደጋ ለመመ የሚችል ነገር; da etababaataage yedagwá.

2 • ለጋጥ; gat'éá.

rival s'é. ተወካናር ተቀናቧኝ፣ ተይከከል፣ ተጋጠሚ; dábaaŋgaráb namaanzazah cogwá.

river s'é. ወንብ; lígacá, ílgícá.

road s'é. መንገድ; çangaaha.

roast *mad.* መበለ (ለምሳሌ ለጋጥ); manok'ots bac'á.

robbery s'é. ኦርፈያ፣ ቁማያ፣ ገጥቁያ; damaaŋgózháts b'agá, damatshó dab'agá.

rock hewn s'é. በጽሕጻዊ የተሰለ ህመልት; Mazeeza giisha.

role s'é. ማኅ; mad'aba.

roll *mad.* መቀለ; kílamá.

roof s'é. ባረም; k'waamas'á.

room s'é. ክፍል; límas'á.

root s'é. መንፈያ፣ መንሳ፡ ለጋጥ; gobaagadeesha, taahá.

root word s'é. ወጥ ቅል; bac'a çngashá.

root s'é. ለጋጥ፣ መንሳ; tahá / tanjamá, gomadeeshamá.

rotate *mad.* ቴክሮክሮ; daalañaha.

rotation *s'é.* ጥክሮክሮት; malañaha, maaluluwa.

rough *s'e.'ga.* ታክሮ፣ ከረከጥ ላመንገድ፣ የልተገነግኝ፣ ሌላተገነግኝ; máhacánjamá.

round *s'é.* ዘርፍ; malañhá nagaandínja.

round off *mad.* አበጋጋ;

macádák'oma/máhót'ak'omá.

route *s'é.* መንገድ; çaaangaaha.

row *1 • s'é.* ፊደል፣ ተርቃ፣ መጽሕፍ; yibaagaanjid.

2 • mad. ቅዱል. (ይልብ) mak'oohomá, (ka lamaadiya)

rub *mad.* መለመል፣ አሽ፣ አጠ; másabíbatsmá.

rubber *s'é.* 1 • ሌቅስ; lap'isa.

2 • አስተሳ; Lasatíka.

rubbish *s'é.* ይጤጥ፣ ጥሩት; sabúúd'a, ncíjá.

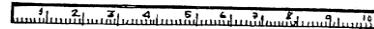
rubbish collector *s'é.* የፋይጥ መጠራ-ቀሚያ; da etabuuuhwaans'ak'on suubad'á.

rude *s'e.'ga.* ባለሁ; shoodaasíya.

rule *1 • mad.* ባለሁ-ጽግጅ; maanjatak'wá.

2 • s'é. ሂሳብ፣ ያንብ፣ አገባብ; ኧgash t'ísá, maawotak'wá, etamatatab'ats b'agá.

ruler *s'é.* ማስመራያ; jmántúçámá.

run *mad.* ዓጠ፣ ተወካይ; madugwa, duwaanzáhá cogw.

run off *mad.* እየተንቀረቀረ ወረዳ; maík'w madagwa.

rural *s'é.* የጤጋጌ; k'os eba.

rust *s'é.* አገት; máhajíç sahwa.

S - S

sac *s'é.* ቅዱል መሰላ የእንዲት/የተከለ አከል; da baawotaats eb'aga çaaambídadá /eb'aga já.

sack *s'é.* ፕሮ (ከጥ); shoowaalá.

sad *s'e.'ga.* አነማኝ; daawís'aaç.

safe *s'e.'ga.* ደህን፣ ተንቀቁ፣ አስተማማኝ; deek, maíya gashal,

safety *s'é.* ደህንነት; Maíya kamgahama.

salamander *s'é.* የእንስላለት ዓይነት; janas yaakwaalíyá.

saliva *s'é.* የሙቀ; gaant'ak'awá.

salon *s'é.* የእንግሊዝ መቆበያ ቤት; mas'kodahowá.

salt *s'é.* መውሃ; saná.

same *s'é.* ተመሳሳይ; makomá.

sample *s'é.* ፊመ-ጥ; kamaakotsa.

sand *s'é.* አሻም; saasámá.

sandal *s'é.* የነጠል መሆኑ; sandala.

sanitation *s'é.* ተወካይ፣ ገዢዎ; mayízhatsá.

satellite *s'é.* አተገዢት/ሰው ስራ መንከራከር; saatalaaayítá.

saturate *mad.* አረጋብ፣ አበከበብ፣ አረብ; mahab'atsmá.

Saturday *s'é.* ቅዳሜ; du-Musá.

save *mad.* አስቀመጣ፣ አበራቀመ፣ አይ; madílama, mat'otsamá, mandiilama, ndííl.

say *mad.* አለ; makárá, makalá.

scale (weight) *s'ē. ክብደትን ለመለከት የሚጠቃዋሚው መሰራም (ማረጋገጫ)*; kamaínd gáshía ,kílowá.

scale (drawing) *s'ē. ክርታ ስይ የሚታይ ቁጥር (ለመለከተና ለመመዘገብ የሚያገለግል ጥልከት)*; shajtá etamagamúgats çganzaaja nakaaratá.

scalene *s'ē. የተለያየ ስነት ኢንባላ ያገኘው ስነት ነጥቻ;* janas damac' tajanamá okááng.

scale *s'ē. የእነ ቅጽ;* begosha.

scan *mad. በዓይነት ቅጽ(አንድን ሰህፈት)*; daawr kak'waaçamá.

scarce *s'e.'ga. ቀርቡት የወጣ;* mab'ahaçamá.

scarcity *s'ē. አጥረት;* zhígamá.

scar *s'ē. ስወነት መተልተል፣ ወቅሬት፣ መሳኔ (ለስወነት)*; mák'ot kohosá.

scatter *mad. በተነስ በታተነስ ንስነስ;* daazal, daanzalaç.

scene *s'ē. በታት፣ ስፍራ፣ ሆኖታ;* gomáish, k'onneya.

scenery *s'ē. ተክለዋንት (የበታት)(ለምሳሌ የተራራ);* mootagomaíya.

school *s'ē. ተምህርት ቤት;* mas'amagamashma.

science fiction *s'ē. አይንዳዊ ልቦለድ;* gatawá alak'waab'ítsa.

scientific *s'e.'ga. አይንዳዊ፣ አመኅዊ;* saayíntafíká.

scissors *s'ē. መቀስ;* lamaajagaasá.

score *s'ē. ካጥቢ፣ ወጪት፣ ጥብ (ለምሳሌ የእግዚአብን);* matugusamá, gad'aba.

scoreboard *s'ē. የወጪት መቀልም ስለም(በቅርቡት ካሳ፣ በመረጃ ካሳ ወጪድርሻ ወቅት);* loorag çama.

scorekeeper *s'ē. የወጪት ተቆጣጣሪ;* etamzeç çámá.

scratch *mad. ቅቶ፣ ዓመት፣ አከከ;* daahoko, mak'ohos'amá.

screen *mad. መጋደጋ፣ መጋደጋ;* maanahaçmá, magatatsmá.

screen grid *s'ē. ማግላያ፣ ወንፈት;* saafaayá.

screw *s'ē. መፋኞች;* damanc'ak' sahwá.

sculpture *s'ē. ቁርቆ (የገዢ-ለትና የመሰሳሰት);* mákotsá etíd katák'wá.

sea *s'ē. ባህር;* eyaa'aya.

season *s'ē. ወቅት;* kwaah.

seasonal *s'e.'ga. ወቅታዊ;* kwaahamá.

second *s'ē. ካከኑድ;* sekondá.

second person *s'ē. በእኔታ መደብ;* b'aga bíl-baand.

second/sec hour/hr day/d *s'ē. 1 • ካከኑድ;* sekondá.
2 • ካከኑድ; sekondá.
3 • ቅን; sekondá.

secondary colour *s'ē. በመንጥ ቁለጥም የሚጠኝ;* maahuulash dagosha.

secretary *s'ē. የአራ;* etamak'otama.

secrete *mad. ማመንጻቸውት;* gomadééçamá.

sector *s'ē. የካንድ ህብረተሰብ /አካውሃ ኮርፍ (የገዢ ኮርፍ);* kamac'amas'á çaanjah zabaha.

security *s'ē. ተጥታ፣ ደህንነት፣ ጥበቃ፣ ወሰኑና;* magakaç maashk'wá.

sedentary *s'e.'ga. መቀመጥ የሚያበዛ፣ ስፍር የሚኖር;* Etámhesh maísha.

see *mad. አየ;* míyid'agwá, biiragá,daayid'.

seed *s'ē. ኮር;* shooká.

seedling *s'ē. ቅን;* mapáç ja.

segment *s'ē. ጥማጅ;* maaç'aríl já.

self *s'ē. ጥኩ፣ ጥኩ;* ílak'wá, aráílak'om.

selfish *s'e.'ga. ጥኩ ወካድ;* mafeesh /maheesh ílak'omá.

self-sufficient *s'ē. ጥኩ የቻለ;* etámkaalash ílak'omá.

sell *mad. ቴክ;* makodák'omá.

semiarid *s'e.'ga. በከኔል ዲረቅ;* edíflá baaça'.

semi-circle s'é. የማኩ ክብ (መ-ለካብ ያልሆነ);
maab'ashíl malañhak'omá, máláñhák'omá.

send *mad.* አከ; matíigama, batígágá.

sensation s'é. ልቶ ስጋጥ; jínd mangasatsmá.

sense s'é. ስጋጥ; ህዋስ; maajgasásá.

sentence s'é. የረፍት ነገር; mañkos çángasha.

sentence structure s'é. የእረፍት ነገር አውቃር; madak'w mañkos çángashá.

separate 1 • *s'e.'ga.* የተለያ; etááhacagá.

2 • *mad.* ገንዘብ; ለየ; daab'áshíl.

September s'é. መሰከረም; Gwaandéya.

sequence s'é. ተከታታይት; ተራ (ወረዳ); maasik'oma ka maahulashamá.

series s'é. ተከታታይ ተመሳሳይ ነገር; da etabaanzaha, maahuláshamá kashokamá.

serious 1 • *s'e.'ga.* ትኅሁ; ከከታራ; አሳሰቢ; mazhígama, mañas'ilaca.

2 • እንተጠበብ; አሳሰቢ; አሳቢ; ከባድ; aluupajá hii, aluusaanzatsá, etamat'ééts b'agá, mashíimá.

serve *mad.* አገልግሎ; maab'aadaçá, maakaarac.

service s'é. አገልግሎት መሰጠት; ጥቃም; etabaaç da kab'agá.

set 1 • *mad.* መለቁ; ፕሮራ; límá, daat'osh.

2 • *s'e.* ስብሰብ; maahwáns'ák'wa.

set a record (sport) *mad.* ክብረዥስን አስመዝግበ; gírb nea.

setsquare s'é. ሲተስከዋር; gomáhwááns'ák'w skweerá.

setting s'é. መቁጥር; gomáisháma.

settlement s'é. 1 • *መሰራፈያ ቤት;* gofleeba.

2 • ቅኝ ጥብት; makoodama.

3 • አስተሳር ዓይኖር; Goomíísha, goileeba.

4 • የሞንግርበት አካባቢ; gomaíshá nak'o ebá.

seven s'é. ስባት; tsí tsabánd.

seventeen s'é. አስራ ስባት; atseer nak'omatsítgabaand.

seventh s'e.'ga. ስቦታ; maaçarakoma tsítsábáand.

seventy s'é. ስባ; yet síts.

several s'e.'ga. ቀነት; wobaçamá / baabáçama.

severely *matáb'.* አይለቅ; ከባድ; womok'omá, mashíimá.

sew *mad.* ስፋ; macímámá.

sewage s'é. ቅጥጥ; አጠላ ነገር የሚተለፈበት; manasaç ayá.

sewage plant s'é. የቅጥጥ ማስቀመጥ ተቋም; guma'ámbuk'w hacajá.

shade s'é. ጥላ; ማጥቆር; barabad yeedaanjá.

shade *mad.* ክለለ; አጠላ (ለምሳሌ በመቀበት); madágúçámá, madátsmá.

shadow s'é. ጥላ; masaanjála.

shaft s'é. ሆንጻ; ክፍናንድ; በልማም; zaangá.

shake *mad.* አውቀዣ; አንቀጠቀመ; mazazíic'amá.

shall *dú.mad.* የወደፊትን መማለሽ ሌሎት ጥበ (እንደ will); kabojogwá kawotan adá etamanjashutsá kamatab'atsmá kaaíína.

shape *mad.* ቁርጂ አበቃ; makotsa, b'agamá.

share s'é. ደርጋች; አከለም; mad'abamá.

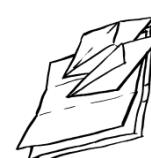
sharp *s'e.'ga.* 1 • ስል; የዚለ; ስል; womasamá, mawítasamá.

she *gaanzh.sé.* አዲ; edá.

shed s'é. መጠለያ; gomazhiiga.

sheep s'é. ባጋ; jaaja.

sheet (paper) s'é. ወረቀት; loorága, s'é loorága.

shelf s'é. መደርደሪያ; gomant'ots káác'ak'aac'a.

shell s'é. 1 • ቁርሬት; beemá.

2 • ቁርሬት; የመደኑ ጥያት; በንል; bemá/ahomá.

shelter s'é. መጠለያ; mas'a.

she's አለት; çak'waagashá.

shift *mad.* ለመጠቅ አስራ ዓይነት; daanzhíl, daatashak'w.

shine *mad.* ወለዥለ; መረጥ; አስራ (እብረዥስዎ); maanzhílamá, mat'araag, majahasamá.

shiny *s'e.'ga.* ብሔያማ; የሚያጠረቀቁ; mashad oka, maandaçamá.

ship (boat) *s'ē. ሙርሱ; maçamá.*

shipping *s'ē. በመርሱ እቅዴችን ማጋገብ; etabícats k'aac'ak'aac'á mab'orak'omá.*

shirt *s'ē. ፍማት; jíba.*

shocked *s'e.'ga. መደንገጥ; matamazá/mamatsíya/.*

shoe *s'ē. ፍላጂ; b'aka, caapá.*

shoeshine boy *s'ē. ስልተር; dámefáts caapa.*

shoot 1 • *s'ē. ሻር ቁርጉሚያ; malea' k'waatsatsamá.*
2 • *mad. ተከሰ፣ ወረወረ፣ መጠቀ (ለምሳሌ መግከራከር); batíggá, daashamb.*

shop *s'ē. ስቅ; mas'makodok'w dá/suuk'á.*

shop assistant *s'ē. የስቅ ጽዋ ሌሞት; etamatatab'ts etamakodák'w da násúuk'á.*

shop keeper *s'ē. የስቅ ስቅ; etásuk'á, et suuk'íyá.*

shore *s'ē. የርጅ (በወጣ የር የሚገኘ መሆኑ); gaat'ok'w aya.*

short *s'e.'ga. ክፍር; map'alamá.*

short hand *s'ē. በማሳዣ በጽጥነት የመቀራጥ ዘጋ; bab'algátsa.*

short story *s'ē. አጠቃላይ መለያ; mab'ál s'ína.*

shortage *s'ē. አጥረት፣ ማዝኑ; maazhiigamá.*

shortest *s'e.'ga. በጣም ክፍር; bac' map'alamá.*

short *s'ē. ቁምጣ; sareya.*

shout *mad. ዝግበኛ; malúngwá.*

show *mad. አስተያየት፣ አስረዳቸ፣ ገለዥ; daatígats, daaŋgashats.*

shrub *s'ē. ቅጥቅሙ; matashák'omá.*

shun *mad. እች; mahatamá.*

shut *mad. ኮንድ፣ መፈፀጊ; maháánç'ásamá, baahanç'agasá, daahanç'as.*

sick *s'e.'ga. በኩታች; mad'úútsama.*

sickle *s'ē. መግዴጊ; góoda, maac'adíyá.*

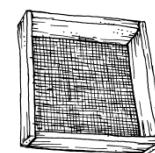

side (geometry) *s'ē. ገን፣ ገዢ; Tíigíná.*

side effect *s'ē. ተዕዕዣ፣ ትግር; ganasá, mashajamá.*

sideline *s'ē. በመሬወች መግኑ ተረጋ የለ መስመር ; kaapats eyaakutá kaçnneya bua'mbuk'w kaelá.*

sieve *s'ē. ወንፈት; saafaayá.*

sign *s'ē. ሚአከት; shantá /çá.*

signature *s'ē. ሂርማ; shantá, matagúmá.*

significance *s'ē. ቅጥቅነት፣ ታላቅነት; kotakoç ኯንሽá barajgashá.*

significant *s'e.'ga. ተርጋም የዘነ፣ ታላቅ፣ ወፍ; mac'ak'as çñgashá.*

silt *s'ē. ያለአ; yagalañjá, aya etabaahwaans'ak'w malea'k'os nneyá.*

silver *s'ē. በር (ማእያን); bará, fáda.*

similar *s'e.'ga. ተመሳሳይ; maakoomá.*

similarity *s'ē. አንድ፣ ዓይነት፣ መመሳሰል; meta janasamá.*

simple machine *s'ē. ቁሳ መከናወች፣ መሳሪያወች; maleea'k'o maasheena.*

sing *mad. ኮንድ፣ ዘመን; mb'anya, gea'.*

singer *s'ē. ኮኔች; eta gea'.*

single *s'e.'ga.* የእንደ ለእንደ መዋጥ (ለምሳሌ
በተኩስ); taanjale taanjgalé.

sister *s'é.* እህት; óoé/dííbam/.

sit *mad.* ተቁመጥ; እረዳ; ish.

sit down *mad.* ተቁመጥ; ísh kaneya.

site *s'é.* ቦታ; ስጽሃ; gomisha.

sitting room *s'é.* እንባካ ቤት; mas'a kodahwá.

six *s'é.* ስድስት; maaç'eh.

sixteen *s'é.* አስራ ስድስት; atser nak'oma maaç'h.

sixth *s'e.'ga.* ስድስተኛ; bíl-maaç'eh.

sixty *s'é.* ስልሳ; yamáác'.

60

size *s'é.* መጠን; ልክ; maíitsa, maíyaák'wá.

skeleton *s'é.* አጥንት; k'wazhákwá.

sketch *s'é.* ጽጋፍ; አስተዋዕለ; mágáhá.

skilful *s'e.'ga.* በቀ ታላማ ያለው (በለሙያ);
etámac'áluk'wá.

skill 1 • *s'é.* ክህሎት; ታላማ;

mákaalashmá/máfaalashmá.

2 • *s'é.* ክህሎት; magamashama,
magamák'omá.

skilled *s'e.'ga.* ታላማ; ክህል; መያ; Makaalama.

skim *mad.* ጽፋ ጽፋ መጽሑፍ (ለምሳሌ ጽብሰ);
mancalatsáma, mayk'olilamá.

skin *s'é.* ቅድ; Beeyá.

skirt *s'é.* ጽርፍ ቅሚስ; aho-máishasha.

sky *s'é.* ስማይ; goza/wguuza.

slant *mad.* አጋፊ; አዘነበለ; maanjadíílama.

slaughter *mad.* አረፈ; mashb'ímá.

slave *s'é.* ባሪያ; Odaaha.

sleep *mad.* እንቃላፍ; çamazhaga/mazhiga.

slice *mad.* መተረ; ቁረጌ; mat'amamá.

slide (photo) *s'é.* ፊልም (የፍቅር); fíílamá, fóótowá.

slimy *s'e.'ga.* የሙያ የሙያ የሙያ; máb'ab'aá.

slope *mad.* አጋፊ; አዋጅ አለ; baanjadíl.

slow *s'e.'ga..* ነገ የለ; ተታታ; magááhá, magánj.

slowly *matáb'.* በቀበታ; በሀገታ; suutí/kaamala.

small *s'e.'ga.* ተንሽ; díí.

small intestine *s'é.* ተንሽ (ቀምና) እንደት; mahalaç
çila.

smaller *s'e.'ga.* ተንሽ; dáduumá.

smallest *s'e.'ga.* በጣም ተንሽ; máhaalatsmá,
duduumá.

smell *s'é.* ቅታ; maçínjatsama.

smile *s'é.* ፊንታ; magahalaça.

smoke 1 • *s'é.* ምብ; d'ak'wá, d'íd'a.

2 • *mad.* አመሰን; አመን; d'ak'w maanjá
/saajo maanjá.

smooth 1 • *mad.* መለሰለስ; málaetsmá.

2 • *s'e.'ga.* ለሰሰስ
(የሞይሻኬ); mab'ab'alatsama.

smolder *mad.* የለበለባ ቅስ በቀበ ተቁመለ;
majísák'omá.

smudge *mad.* አመማለቂ; máharabashamá.

snake *s'é.* አባቢ; horá/hola/.

sneeze *mad.* አስተብሰድ; baakatasé.

snigger *mad.* በማሽኑት ስቃ; kagaab'atsa barowa.

so *matáb'*. እንደሸህ: በጥም: አስከዴህ; e'baáh.

soak *mad.* ካራዘለ: አበበበ: እራሳ; manashatsama.

soap *s'é.* ስሙና; saamúna.

social *s'e.'ga.* ማህበራዊ; mahwaans'ak'wa.

social service *s'é.* ማህበራዊ አገልግሎት; waadaha B'aga.

society *s'é.* ሚስቴተስ: ማህበር; Maahos'eetsa b'aga.

socio-economic *s'é.* ማህበራዊ አካውጣዊ; kamahuons'atsa macama.

sock *s'é.* ክልሳ; áhoocagwa.

sod *s'é.* የፌርፍ የበላብ የቧቧ; málaláç'a neá.

soft *s'e.'ga.* ለስላም; mfuc'acáma.

soil *s'é.* ክረር; nnuya.

solar 1 • *s'e.'ga.* የዕለታዊ; sooleera aloka.

2 • *s'é.* ብሔሪ; oka.

solar system *s'é.* አርክት-ዥሔሪ (ዥሔሪ ተእዛቶች); oka ka plaaneta.

soldier *s'é.* መቶር; lagaawuuda.

solid 1 • *s'é.* ፍጥር (መጥር); mazhagak'o dá.

2 • *s'e.'ga.* መጥር(ፍጥር): ድጋጋ: መዝኬ; maćeek'o da.

soluble *s'e.'ga.* ባንቃ; masamak'omá.

solution *s'é. 1 •* መመመት (የባንቃ); masimamá.

2 • መቀኑ; macaagasama..

solve *mad.* ዲ.ቁ: ተረዳ: መራ(ሂሳብ ካብ); bagamaga badagá, mc'ak'asáma.

solvent *s'é.* ክንጻል; aya / maand'aka aya.

Somalia *s'é.* ስማያያ; símaaleya.

some *s'é.* ጥቅት: ተንሳ; dudumá.

somebody *s'é.* እንደ: ስወ; b'aga metaam.

something *s'é.* እንደ ነገር; dáámetaam.

sometimes *matáb'*. እንደንደ ገብ; okámetaammetaam.

son *s'é.* መንድ ልጅ; guzaduwa.

song *s'é.* ክራን; amb'anjá.

soon *matáb'*. በቅርቡ: ቅለ; zíýa.

sore *s'e.'ga.* የሚችውቸው: የሚያገው(ለቀሰል); bísa.

sorry *s'e.'ga.* የሚያሳይ: ይቅርታ መጠዋቅ; etaagís'aca.

sort *mad.* ሌዋ: ክራለ; maab'áshílamá.

sound effect *s'é.* እንደአስፈላጊነት ጥቅም ሌዋ እንዲችው ተቀም ወጪ; janásá alamaísasa.

soup *s'é.* ጥርብ; ac'aama.

source *s'é.* መንገድ: የሚገባ; gomaat'oweeshama.

south *s'é.* ይበብ; gacá.

South Pole *s'é.* የደቡብ የወልቻ; yííbagacaa.

southeast *s'é.* ይበብ- ምስራቅ; yííba pea kaguía.

southerly *matáb'*. ክወደ ይበብ; nagaaca.

Southern *s'e.'ga.* ይበብዎች; gacá, kosha.

southwest *s'é.* ይበብ -መራራብ; gacílimá.

sovereign *s'é.* ገንዘብ ወይም ገንዘት: ነገር መንግዘት : የሁሉ በሌሎች; t'ísa.

sow *mad.* ክራ; mawaashamá.

space *s'é.* ቤታ; maambás'ílámá, gomisha.

spade *s'é.* ክከተ; maká.

sparse *s'e.'ga.* ጥቅት: የተበታች (ዘርማራ); edíí etbazílaga.

spawn *s'é.* እንቀሳለ (የእንቀራረብ: የዓሳ---); íshagoshá / íshyaagoodá.

speak *mad.* ተናገድ; gabas'áná.

spear *s'é.* መር; d'agwa.

specialized *s'e.'ga.* ከተለየ አለማ/ ስራ ጥር የተያያዘ; etáshaab'aatsa.

species *s'é.* በተዋና ነገር: አይነት; balanjá.

specific *s'e.'ga.* ልቶ: የተወስኑ; dúmaahalaçamá.

spectator s'ē. **ተመልከት**; damirashama.

speech s'ē. **ንግግር**; manjiísha.

speed s'ē. **ፍጥነት**; mama cogwa.

spell mad. **እሳያ: የፌ**; matí gatsma, mak'ootama.

spelling s'ē. **የቃጥነት አቀፍ**; mak'ot çasa.

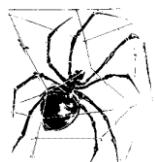
spend mad. **ለጻ: እጻ**; daahawos.

sperm s'ē. **የወንድ: ዘርፍ ተረም** (ሰጥረም); anjeeá.

sphere s'ē. **ክብ የሆኑ ነገር (አካል)**; máláñahák'omá.

spice s'ē. **ቁሙም**; janas çajá.

spider s'ē. **ሽረዳት**; yentaatooha.

spit 1 • s'ē **ለንቻ**; maç'adamá.

2 • mad. **ተቻ**; mät'ak'uçamá.

splatter mad. **ረጋብ፡ ተራጋጥቅ**; mazátatsma ka aya.

spoil mad. **እበላሽ፡ እዋላቂ**; daaharabash, daanasats.

sponge s'ē. **እስጥንቸ**; saponjá.

spoon s'ē. **ማንከያ**; maanká.

sport s'ē. **ስፖርት**; íspóórta.

sportsmanship s'e.'ga. **ስፖርትዎች መዋጥት**; magamak'w b'aga nasaporta.

spot s'ē. **ሽፍታ (ለት ላይ የሚወጣ)፡ የልከት፡ መቃወቅ**; yeet'alowa.

spray 1 • mad. **መርመራት፡ የማርቀሻ**; mazatamá.

2 • s'ē. **የሚረጥ(ለምሳሌ ወሄ)**; mazatamá.

spread 1 • s'ē. **መሰራጨሙት፡ መራቢት፡ መሬመት**; maambízaçama.

2 • mad. **እራብ፡ እሰ**; maapok'wçmá.

spring s'ē. **ምንጭ፡ ይደግ፡ ተለጥቹ ነገር**; maacaceetsama / manzamát'ama.

spring (water) s'ē. **የምንጭ ወሄ**; maac'aya.

spring balance s'ē. **የመለከያ መሳሪያ**; maacáceets zooda.

sprint 1 • mad. **ሽመጥበ (ለምሳሌ በእውቅር ፊጻ)**; maantahoçamá.

2 • s'ē. **እውቅር ፊጻ**; mb'al maduga.

square s'ē. **ካራ (እራት ማሳዣን)**; kaareya.

squared s'ē. **እንድ ቅጥር እርስ በርሰለ ሁለት ገብ ሌላዊ(4²=4x4)**; skwerá.

squash s'ē. **ቆጣ**; patuuwa.

squeeze mad. **መመቀ፣ ተጨነ፣ እመቀ**; mák'awoc'ama.

stability s'ē. **መረጋገጥ**; maatuuguk'uuzá.

stable s'e.'ga. **የተረጋገጧ**; Etaatuugugwak'uuzá.

stadium s'ē. **ስታዲየም (የስተርት መማወች መግል)**; saanjgá.

stage s'ē. **ደረጃ፡ መደረጃ**; maiík'wa, daanaza.

stagnant s'e.'ga. **የቆሙ መሄ፡ የተና፡ የሚደንቀሳቀል ነገር**; maad'ahas aya, aye kuwá.

stalk mad. **እረባ**; mahulama.

stalk s'ē. **እንዳ**; jaampa.

stamina s'ē. **የርታት፡ ጥንካራ፡ ዕናት**; Makaalashama, mazhagatsmá.

stamp 1 • s'ē. **ማህተም፡ ተምብ**; shytá.

2 • mad. **እተሙ፡ ቁረጥ**; tugw, matugumá.

stand mad. **እቀሙ፡ ቅል**; maíya.

stand up mad. **ተነሳ (በደግ እስ)**; Fad'ats.

standard s'ē. **መፈጸም፡ ደረጃ**; Maík'aaama.

star s'ē. **ከተብ**; bízhá.

start mad. **ቁመሩ፡ እመነጨ**; mat'óoshámá.

starve mad. **ተራብ**; masha.

state official s'ē. **የመንግስት ባለቤልዣን**; Bíiko maangíisíita.

statement s'ē. **እባባል፡ ቅል፡ መግለጫ**; maijká njgasha.

state s'ē. **የዘት፡ እንር፡ ሁኔታ**; etamad'aak'w nneá.

stationary s'e.'ga. **የሚደንቀሳቀል የቆሙ**; etabaakawo mandaatsá.

stationery s'ē. **የጽሁፈት መሳሪያ**; k'aac'k'aac'a almak'ota.

statue *s'ē. ԿՈՎԱԴԻ ՓԸԾ (հՆՇԹԵԴԻ ԻՔՆՉԵՐԻ ՔՄՆԸՆ ՔՆԱ)*; Maceesa nndaawa.

status *s'ē. ԻՌԸ ԾԱՊՅԻ ՄՆԺԻ*; gomíya.

stay *mad. ՔՊ*; mashíndaak'wá.

steep *s'e.'ga. ՓՐ ՔՆ (ԱՔԸՆ ԱՂՋԱ)*; mazhoosh dola.

stem *s'ē. ՊՅԵ*; ja.

step *mad. ԴՈՒ ՀԵԼՈ*; daakoho, steepiyá.

sterile *s'e.'ga. ԹՎԻՆ*; etágadia.

sterilised *mad. ԻԽԾՎՈ ԿԻ ՀԵԶԵՐ*; eytsbaa.

sterilization *s'ē. ԻԽԾՎՈ ԿԻ ՊԵԶԵՐ (ՊԳՄԻՆ)*; mahíñç'ak'oma.

stick *s'ē. Ք-Ա*; maaç'ark'wjá.

sticky *s'e.'ga. ՔՄԱՔՄԱԿԻ*; fees'a.
mas'ab'ák'amá.

stiff *s'ē. ՔՀՓԻ ԹԵՀԻՇ*; máwítás da.

stigmatize *mad. ՈՒՇԻ ԻՎՈԲԻ ԹՎԵԱ ԾՐՈ*; gants s'eeya.

still *matáb'. ԿԲԻ ԽՄ-ՇՄԱ: ԱՌԻՄ-Շ*; daas'haak'w, neanç'a.

still life 1 • *s'ē. ՈՍՅԵՄԴԻ ՔՆ*; etábakaáiğásh kakaashámá.

2 • *s'e.'ga. ՔՄԵՐԻՓԻՓԻ*: ՀԿՇԵԴԻ ՔՆՄՈ:
mágahá kashá.

stimulant *s'e.'ga. ՔՄԱՔՆՔՎՖ*; etazhígalaçmá.

sting *mad. ԿԵՐ (ԱՂ-Ո)*; maík'omá.

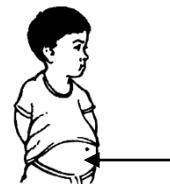

stippling *ՈՄՈՄՈԾ ՀԵՄԻ ՈՆՈՌՈՈ ԴՈՓՄ*

ԹՎԱ; madok'w makotsa kamtugusa kamk'otaçama.

stir *mad. ԿՊՈԱ: ՈՄՈՒԹ*; baandíl.

stomach *s'ē. ՄՔ*; ílá.

stone *s'ē. ՔՆՉԵՐ*; gísha.

stool *s'ē. ԿԵՆՊՐԸԾ*; k'wat'a/tuugwa/.

store *s'ē. ԹՎՈՒՈՈՒ: ՊԳԻՄԳԻՇ*; mahwaans'ak'omá.

store-house *s'ē. ԹՎՈՒՐ*; mas' maahwaans'ak'wá.

storm *ՊԸՆԱ : ՀՄ-ԱՅ ԿԿ-Ո*; zub aya, masharñáñ zub aya.

story *s'ē. ԻՎԵԴԻ ԺԵՒԻ*; yedaagiza.

stove *s'ē. ՊՐԵՔ*; gíishagaazhlá.

straight *s'e.'ga. ՓՐԻՑԻ ՓՐԵԼ*; mazhooshama.

strain *s'ē. ԹՎՈՒ/ԹՎՈՒԴԻ ԿՄԲ ԱՆԻՈՄԸ Ք-ՀԸ*; macetsamá.

strait *s'ē. ՊՊԱԾ ԹՎԻՄՄ*; yíla aya.

strategy *s'ē. ԾԱԴԻ*; mac'ák'wá.

straw *s'ē. ՌԱՊ*; tsanja.

stream *s'ē. ՔՀԵԴ*; b'aak'á.

streamline *mad. ՀՎՊԱԾ ԱՆՔԻ: ԱՔՀԵՇԵԴԻ*

ՈՄՓՔԸ ՀԿԴԱ; matígats gomaçk'wá.

street *s'ē. ԹՎՈՒՐ: ԴՔԸ*; Çáángaha.

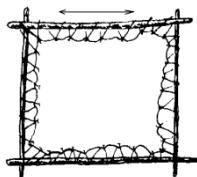

strength s'ě. **ጥንከራ**; mazhagamá.

strengthen *mad.* **አውኅዘረ**; manzhíígatseema.

stress s'ě. **ቍንቀት**: **ደካም**; mamaawa.

stretch *mad.* **ዘረጋ**; maacáceetsama / manzamát'amá.

strict s'e.'ga. **የማያወለውል**: **ጥበቅ**; kamazhagák'omá.

string s'ě. **ገመድ**; símá.

stripe s'ě. **ስለዎነት እና የሚታይ ስንበር**: **ምልከት**; ba'ak'a.

strip *mad.* **መለጥ**: **ማውለቅ**; dác'ak'ats.

s'ě . **ቍረው (የእንደገኘ ነገር ሌምሳ**
የሙርቁ); maaç'aramá.

stroke *mad.* **እኩና**: **ዶሰስ (ለምሳሌ ባምን)**; mab'as'a.

strong s'e.'ga. **ማንከራ**; mazhígítsama.

structural s'e.'ga. **ቅርጽ**: **አውማመጥ**; mángahátsmá.

structure s'ě. **አውቃፍር**: **ህንጻ**; mootatsa.

struggle s'ě. **ተግል**; Bad'aak'ooga.

studio s'ě. **ከሚራ**: **የተለብነት ጥርጋገጠ**
የሚችለዎት/ የሚተለፍዎት ክፍል; gomafad'a footuuwa.

study *mad.* **አውና**; mayírlma.

style s'ě. **ዘዴ**: **መንገድ**: **ሰላም**; lafääjañá.

subject s'ě. 1. **የተምህርት ዓይነት**; janás looraga.

2. **ባለቤት (በኢትዮጵት ነገር ውስጥ የጋራት**
የሚፈልግዎ); etama.

submit *mad.* **አቅረብ**; matígashmá.

subsistence s'ě. **ሀይወት ማቆያ ቤቶ**: **መሞራያ**; mafalashama.

substance s'ě. **ቍስ አካል (በእንደገኘ በተወስኑ ሁኔታ**
ቍማ ልዘት የሀይወት ይዘ የሚገኘ); dá etabaac' b'agama baad'aak'osh gomaisha (saabstaansa).

substitute s'ě. **ተለዋዋዎ**: **ተተክ**; gaanzhílamá.

substitution s'ě. **ተተክ**; mat'onama.

subtract s'ě. **ቍነስ**; daataak'o.

subtraction s'ě. **መቀነስ**; maataak'onamá.

sub-tropical s'ě. **መከተለኛ**: **መቀት የዓለም ክፍል**; eba edíí gookogoma.

succeed *mad.* **ተከናወነ**: **ግብ ደረሰ**; etaangatgatsa, daad'bats gomadamá.

succession s'ě. **ርከከብ**; etamhulashama.

successor s'ě. **የወተኑ**; makwaak'onamá.

suck *mad.* **መብ**: **መመ**; mafama.

Sudan s'ě. **ስዳን**; Sudaan.

suffer *mad.* **በቃጋር ተያዘ/ተጠመደ**: **ተሰቋ**:
ቍመመ; kamashañama, bugad'áak'osh, daag acakaago, mashajatsama, mad'utsamá.

sufficient s'e.'ga. 1 • **በቋ**; madaaláma, matíítamá.

suffix s'ě. **ድሁረ-ግንደ**: **ቍጥም(በቋል መጨረሻ**
የሚችለዎ); matab'ak'onamá kogw mac'arashama.

sugar s'ě. **ስኬር**; sakwaara.

sugar cane s'ě. **ሽንከራ አገሪ**; jaamp sakwaara.

suitable s'e.'ga. **አመታ**: **ጥቅ**: **ተሰማማ**; maanjeahatsma, gomaghágwa.

sulphur s'ě. **ስላራር**; saaláfar.

sum s'ě. **እምር**; maahoçamá, majóçámá.

sum up *mad.* **አጠቃለለ**; kakawomá, kamaafunc'atsama.

summarize *mad.* **ማጠቃለያ ስጠ**; baafunc'agátsa,

summary s'ě. **ማጠቃለያ**; maç'arashamá, makád'ashamá.

summer s'ě. **ቢጋ**; çooká.

summit s'ě. **ሚና**; k'os dóólá, k'o çírzha, k'odóólá.

sun s'ě. **ቦንድ**; oka.

Sunday s'ě. **እሁድ**; E-Musa.

supply s'ě. 1 • **አቅርብ**; etamataa'ema.

mad. 2 • **ማቅርብ**: **መሰጠት**; mataa'emá.

support *mad.* **መደገፍ**: **መርቀት**: **እርዳታ**:
matagutsmá, maatáb'átsa.

surface s'é. 1 • የእንደ ነገር መ-መቅ ካናል; b'agaçanneya.	
2 • የመራት መ-መቅ ካናል /እኩል; b'aga nneya al çanneya.	
3 • ገዢ (ለት ለሆት የሚታው); k'osa nneya abaañgamaats .	
surface area s'é. የገዢ ስፋት; gomaat'os nneyá.	
surplus s'é. ተርፍ: ከሚፈለጉም በላይ; maambíhaçmá.	
surprise party s'é. በደንገት መያዥ ስጋድስት; bugaahaats kamanjgashats masagwá.	
surrounding s'é. በአካባቢ; k'oweeba.	
surroundings s'é. አካባቢ; fíl eba, k'oweeba.	
survival s'é. መቻሪያ: መቻቻም; maambíhaçamá.	
survive mad. ተረጋግጧ; የነ; dáámbíd.	
suspect mad. መረጋገጫ; mas'ahatsmá, mas'ayátsamá, mas'aatsamá.	
suspense s'é. ልብስቻቸ (ከንቡ); etamataash k'unzá.	
sustainable s'e.'ga. ሙሉቻቻዊነት ያለው; etaad kadaagozá.	
swallow s'é. የወጣ ስለቀበ; matajk'omá kailá.	
swamp s'é. ለገረግ: አረንቹ(መ-ሰጠ መ-ሃ ያለበት); gomaad'ahas aya , eemalanjesa.	
swarm s'é. መንጂ (የንብ: የእንበጥ); mahwans'ak'wá/máhaans'ak'w kacá.	

sweat s'é. አብ: ማሳብ; gawookogwá.

sweater s'é. ተራብ: jíba.

sweep mad. መረጋ (ለምሳሌ ቤት); makahatí mas'a.

sweet s'e.'ga. መኅዋ; mmeenamá.

swim mad. የጥና; mátabá na aya.

swollen s'e.'ga ያበበ; mazhít'amá.

syllable s'é. ቁለም/ሁሂ (የእንደ አናባቢና እንደ ተናባቢ ያምሳሌ ቤት); mamb'ashíl cángasháh.

symbol s'é. 1 • የማልከት; shañata, shalá.

symbolism s'é. ተምሳሌ-ት; çasa.

symmetrical s'e.'ga . የተመማጠና የተመማዘት: ተመሳሳይት ያለቸው ሁሉት ነገሮች (ስለአ); maanzáhamaamá.

symmetry 1 • s'é. አካል የሁን (የተመማጠኑ

/የተመሳሳይ); maanzak'omá,

2. የመመሳሰል ሁኔታ (ሁሉት ነገሮች)መናር; maanzahamá.

symptom s'é. የማልከት /የበሽታ/ shajt mad'utsa.

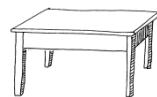
synonym s'é. ተመሳሳይ ቅጽ; etabaanzah mac'ak'asamá.

synthesize mad. አማካር ገብ: daadak'w / daagahats.

system s'é. ደምብ; da abuugaawotak'wá.

T - t

table s'é. መረጃ; maangadíl tugwa.

table of content s'é. መግመፅ; mapak'wa, mpák'omá.

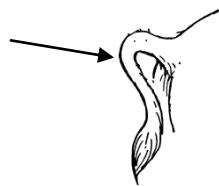
tackle mad. መልጋ: መለ; maakatashama, bazítágá.

tactile s'e.'ga. የሚደሰብ; mándezelá.

tadpole s'é. የንግድር (የእንቀራረብ ዓይነት); womarak'waak'wá.

tail s'é. ተልታ; tsia.

tailor s'é. አበሳ ስራ; etmacama ahwa.

take away mad. ወሰድ: ጥር: ተቀበለ; taa'a, daakarak'w, daagaarak'w.

take turn mad. ተረ. በተረ; meta ka meta.

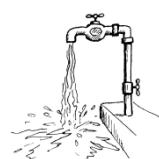
talk mad. ተናገደ: አዎሮ; daangasha.

tall s'e.'ga. ለቃም ታሪካ; matazamá, magoomá.

tale s'é. ለማም ታሪካ; mataza / mago s'ína.

tannery s'é. የቆዳ ፍብርሃ; nagugaahééç beya.

tap water s'é. ጽው-ሁ ወጪ: የዕንዲ ወጪ; mayízhaç aya etaanzhíg mínaraalá.

tar s'é. የመንገድ መሰራም ፍንድ; maças ndowá.

target language s'é. ተርጉም የሚከኞደለት ብንቃ; mac'ak'as sa.

tattoo s'é. ጽዋስት; mak'ota.

tattoo mad. መካከል (መወቂር); maç'ad'ahatsmá.

taxi s'é. ታክሲ; takasá.

tea s'é. ጽይ; shaaya.

teach mad. አስተማረ; matíigatsama.

teacher s'é. መምህር (አስተማረ); etmatígátsamá.

team s'é. በ-ድን; maahons'atsa.

teammate s'é. የበ-ድን ዘዴኛ (የአንድ በ-ድን አባላት); maahos'atsa.

teamwork s'é. የበ-ድን ስራ; madada almaahos'átsa.

teaspoon s'é. የጥያ ማንከያ; makaashaaya.

technique s'é. 1. አላት; lafáája.

2. ችሎም; makaalamá.

3. ቲክኑክ; tíkánik.

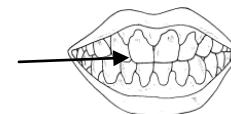
technologically matáab' ችሎምነት; tíkánolojía.

technology s'é. ችሎምነት; tikanolooga.

teem mad. ተተረረረረ: ባለ; dúic'ak'w.

teenager s'é. ወጣት (ከ20 ዓመት በታች); gaashalá.

teeth s'é. ጥርስ; k'osa.

teff s'é. መፍ; d'aafa.

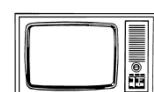
telecommunication s'é. ተሌከመ-ቻዬት (ስልክን ተ-ቻዬት: ተሌከስት: ወዘተ); téeléyá.

telephone s'é. ተሌይን; telefoona.

telescope s'é. ተሌስክፕ; taléésakopá.

television s'é. ተሌቢ-ሽን; taléévazhína.

tell mad. ተናገደ: አለ: ገለዥ; bañgashagá.

temperature s'é. መጠን መ-ቁጥር; gokowga.

temple s'é. በተመቅደስ (የዕለም-በታ); mas' maak'adasá, gombi gadeera.

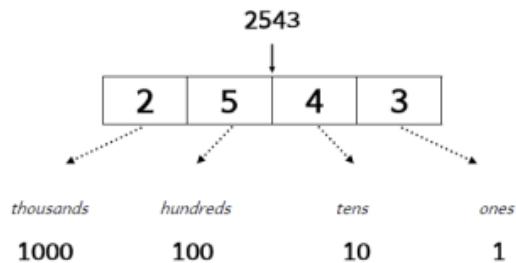
temporary s'e.'ga ለተዘመ; sahaata.

ten s'é. አስር; Atser.

ten thousands s'é. አስርስቶች; ebála atser.

tennis s'é. ተኩስ; tanasa.

tens s'ē. አስርጥ; k'omás'atser.

tense s'ē. ጥብ(የአሁን፡ የዕለድ፡ የተጠበቅ); anjaaha.

tension s'ē. የግብት; masaanzatsamá.

tenth 1 • s'ē. አንድ አስረቻ; bíl-atseer.

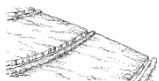
2 • s'e.'ga. አስረቻ; maç'ark'oma Atseer, bíl-atseer.

term s'ē. በመደመርና በመቀነስ ካለለቻ ጽር የተያያዘው ፈሳሽ ገልፅ ገለግ (ለምሳሌ 10+23 +3a ማስተካከለ አለታ); s'e' gasáánzá.

termite s'ē. የሰሳጥ; yaahaazhá.

terrace s'ē. አርሱ; maangadíl mak'osh nneyá ka aya nak'omoá.

terracing s'ē. አርሱ; maangadíl mak'sh nneyá ka aya nak'omoá.

test mad መረመረ፡ አየ፡ ፊጥነ፡
mad'aambama, míyírilamá.
s'ē. መ•ከራ፡; gad'aaba.

text s'ē. ደህኑ፡; cámak'ota.

textbook s'ē. መማሪያ መዕገፍ; looraga damagamashma.

textile s'ē. መርቃ መርቃ፡; t'aagá , t'aak'a.

texture s'ē. 1 • የእኩል ቅንጣቻ መሆኑት (አንድነት); manç'arak'w b'agamá.
2. ድር sigaaba.

than etmá.ቁ...፡; ka.

thank you አመሰግኞለሁ; daraamanash.

that gaanzh.sé. የ፡ አዘ.የ፡ የ፡; aleet, alat, baateetá.

the የታወቂ መሰተዋወር (አንድ ነገር የሚታወቂ መሆኑን ለመግለጫ የሚገባ); et.

nearest s'e.'ga. የዕረብዎ፡; maad'ácatsmá.

theatre s'ē. የተያቃቄ ቤት; Mas' gea'a, Gé'e dewáána.

them gaanzh.sé. አንስ፡; ammam.

theme s'ē. መልዕክት (ዋጭዎ); gataja.

then matáb'. አዘ.የ፡ በጽላ፡ የ፡; nagan, kabonogwa, alamá.

there matáb'. አዘ.የ፡ አዘ.የ፡ ዝርዝር፡ አዘ.የ፡ ስይ; nagan, kaleété, nagéét.

there is አለ፡ ይኖራል; daaín, déewotaan.

there was ነበ፡ ይኖር ነበ፡; daawotan, déégaawotanaí.

therefore maakos.ስለዕህ; naganajá.

thermal s'e.'ga. የፖሳ; mawokamá.

thermometer s'ē. የተከተት (የሙቀት) መለከ.የ፡; termometara.

thesaurus s'ē. በፈጸምቶች ተመሳሳይ ቅሳትን የያዘ
መዘገበ ቅሳት፡; maanzah çangasha etaad'aak'osh amak'otá.

these gaanzh.sé. አንዕህ; mamalán.

they gaanzh.sé. አንጻቢ / አንስ፡; maaho, mmaam.

they're አንስ፡ ፍቃዎ፡; mmaamtso.

thick s'e.'ga. ወፍጋም፡ እጅ-ብ ያለ (ለምሳሌ ደን); babatsma.

thief s'ē. አብ፡; etágalakwa.

thieves s'ē. አቦቻ; daagalakwá.

thin s'e.'ga. ስለ፡ ቅዢ፡ ጥቃቄ፡; mas'as'alamá , mahaalatsama.

thing s'ē. ነገር; díddá.

think mad. አሰበ፡; daasaanzats.

thinnest s'e.'ga. በጣም ስለ፡ የከና፡; bac' mas'as'alamá, mákúc'amá.

third 1 • s'ē. አንድ ሰነት፡; bíl-okaanj.

2 • s'e.'ga. ሚስተኛ፡; bíl-okáánj.

third person s'ē. ሚስተኛ መደብ (አሰ፡ አብ፡ አንስ፡); gom hwaans'ak'wma bíl-okaanj.

thirsty s'e.'ga. የጠማዎ፡; mashíl mbaaya, etashagíl ambaaya.

thirteen s'ē. አስራ መስት፡; Atseer nák'oma okaang.

thirty s'é. **መሳሳ;** yewok.

this gaanzh.sé. **ይህ / ይህ;** alá,

thorax s'é. **ክንጥ;** shíila.

thorn s'é. **አጥቃ;** ciòcá.

thorn s'é. **አጥቃ;** ciòcá.

those gaanzh.sé. **እነዚያ;** cíidá.

thoughtful s'e.'ga. **እስተዋዬ፣ ድጋ እናበ;** etamazhahashamá.

thousand s'é. **ጥ.ህ;** ey bala.

thousands s'é. **ጥ.ህወቻ;** babaç bala.

thread s'é. **ለትል;** map'ahaans'amá.

threat s'é. **ሰጠት፣ ባቃ፣ ማስፈጸራያ;** gat'eeeyá.

three s'é. 1 • **የሳንት;** Okaang.

3

2 • **የሳንት;** okaang.

thresh mad. **ውቃ;** dab'acáç.

throat s'é. **የጋር;** gorágóor.

throw mad. **ውረዥ፤ ጥላ;** maámbuma, daamb, báámbagá.

thunder mad. **አጥረሙሙ፤ በንግድ ተናገድ;** mangashíl sa, ḷgash gírbá.

thunderstorm s'é. **ካላደንደን;** masharañañ zubaya.

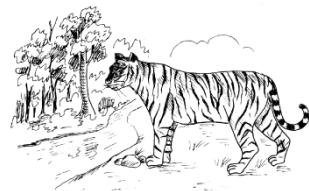

Thursday s'é. **አሁን;** zhaanea.

tick (correct) mad **ምልከት ማጽረግ(ለምሳሌ X);** mat'on shanjata.

tidy up mad. **አቦሪ;** baad'áak'ogáásha,

tiger s'é. **ንብር;** womezá/íshá.

till mad. **አረሰ;** daab'ak'áç.

tilt mad **አጋዳለ;** daangadíl.

timber s'é. 1 • **አንጂዢት;** macacíl ja.

2 • **ይን;** mabaabak'o ja.

time s'é. **ትዘ;** Anjaaha.

trial time s'é. **የመተካሪ ታዘ (ወቅት);** anjaaha mad'aambamá.

times 1 • **mad. ስ.ባ;** kaafagaaç.

2 • s'é. **አጥፋ;** mantab'açamá, maalác'açamá.

timetable s'é. **የጋቢ መለያ;** dá gyzínç Anjha.

tin s'é. **ቆርቆር;** k'waarak'waarawá, saarya.

tint s'é. **ቀበ;** daakots ka dagoshá.

tiny s'e.'ga. **በጣም ትንሽ፤ ጥቃቃ;** dúduumá.

tip s'é. **ማጋፍ፤ ጥርጥ;** k'osamá.

tired mad. **የከመወ;** gadaháta.

tissue s'é. **እላንድ አላማ የተሰማኑ የህዋሳት ስብሰብ;** símahá.

title s'é. **ርዕስ;** taasama.

title page s'é. **የርዕስ የሚገኘው ገዢ;** gomat'os taasamá.

to etmaand.çá. **ወደ / ለ/ እስከ;** ka'.

to be continued **ይቀጥለ;** dehulaagak'on.

tobacco s'é. **ጥምባም;** tíibaaka (tambaak'a).

today s'é. **ካሬ;** namaakaala, nookanaaba.

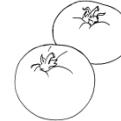
toe s'é. **የእባጊ ጥት;** k'ócogwa.

toilet s'é. **ሽንት ቤት;** mas' anza.

tolerance s'é. **መታገኝ;** mak'amak'oamá, maafáláshama,

tomato s'é. **ተማ-ተም;** badañjala/balaandureya.

tomb s'é. **መቶብር;** k'odáámashá.

tomorrow matáb'. **ነት;** kaçamaanjaw/a/kamaangw.

ton s'é. **ጥን;** tona.

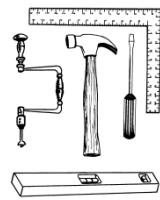
tone s'é. **የደምዱ ቁጥ (ደምዱት);** tona.

tonight matáb'. **ካሬ ማቅ;** kashamagaazhíga.

too matáb'. **ለግም;** kwe, çán.

tool s'é. **መሳሪያ(የእርጥ፤ የዕበዳት---);** ankahá.

tool *s'ē. መሳሪያ;* aŋkahá.

tooth *s'ē. ጥር;* k'osa.

top 1 • *mad.* ካፍ አለ; k'omá, kámb'á.

2 • *s'e.'ga.* ካፍተኝ፡ ላይ የለ; gók'oma, nák'oma.

topic sentence *s'ē. ፈይል ቅል (መንደርድር አረፍተኝ);* womák'o ንጉሽá.

topography *s'ē. የመሬት አቀማመጥ;* maísh nneya.

topsoil *s'ē. የገዢው የአራር ካፍል;* gomaat'os nneya alamoá.

tortoise *s'ē. ክላ;* kwaakob'a.

total *s'e.'ga. መቁሳለ ድምር;* kákomá, maahoçámá.

touch *mad.* ኃብ፡ ዘበስ (ዶስስ); daad'aak'ots, daand'aak'ots.

tough *s'e.'ga. መዝኩ፡ ካብድ;* mazhagatsmá, mashíma.

tour *mad.* ኮነኛ፡ ዘረ;

mantsatsamá, mand'ak'omá.

tourism *s'ē. የት-ቦኛት አገልግሎት;* magahá alamantsak'omá.

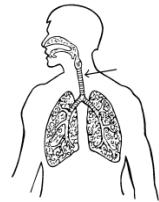
tourist *s'ē. ኮነኛ;* etamantsak'omá.

tournament *s'ē. ወዳድር (ለምሳሌ የሰራተኞች);* maat'óócogwa.

town *s'ē. ክተማ;* wobats eba / suugá.

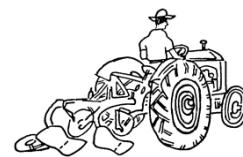
trachea *s'ē. የኩ የአየር ፣ንዲ (በሰው አካል);* fateeyá.

track *s'ē. የመሬቱ መሳሙር (ለምሳሌ ጽጋች የሚመጣበት);* mantúç ndó madugwa.

track and field *s'ē. የፈጻሚ የሚኖ ላይ ስፖርት የሚመሩበት ሲያዘ;* mantuyç ndo madugwá.

tractor *s'ē. ታራክተር (የእርጥ መከና);* tiraakateera.

trade *s'ē. ጽዋ;* zabaaha.

traditional *s'e.'ga. ጥንቃቄ ተኩለዋ;* gadeesa alootségada/ daagas'ahá.

train *mad.* አስለመነ፡ አስተማሪ;

makáç magama'cá.

s'ē. ቴበር; labaamburá.

transfer *mad.* አስተላለሁ፡ አዘዋው;

etamaataashak'omá.

transfusion *s'ē. ካክንድ ለው ወደ ለለ ለው ደም የሚዘዋው ሂደት;* mateeyatsamá.

transition *s'ē. ተማሪ;* maandará, maatiísha.

transitional *s'e.'ga. የታማሪ;* maandara.

transmission *s'ē. ማስረጋዙት፡ ማስተላለፍ;* mazaalatsamá.

transmit *mad.* አስተላለሁ፡ ተለለ;

maandaatsámá.

transparency *s'ē. ለውስጠ አስፈልጉ ማሳየት፡*

maízhíílama.

transparent *s'e.'ga. ጥል;* maanzeenátsmá.

transport *s'ē. ታራንስፖርት (የሚያገኘው);* traanspoórtiyá.

transportation *s'ē. መንገሻ፡ ማመለከት;* damantsa.

trapezium *s'ē. ታራፕිංግ;* traapízamá.

travel *s'ē. ታሪ፡ ተከተለ;* tsagwa.

treatment *s'ē. መንከባከብ፡ መመርመር፤ ባግበብ መቆኒ;* maakakíshamá.

tree s'é. ፩፻; ja.

trench s'é. ብግ; howaya.

triangle s'é. የለ ማስተኞች ቁርዕ; etamac' tíjanamá okaang, tírangílá.

triathlon s'é. የሰነት አይነት ውድድርች; janas, maanzázáh cogwa okaaŋj.

tribal chief s'é. የንነት አለቁች; mazhajílaç etamazéék'o b'agá.

triple s'é. ስነት አጥቃ; bíl-okaang maalac'ílamá.

tropical 1 • s'e.'ga. ጥቃቃማ አየር፣ ከምድር መገቢ በላይና በታች የሚገኘ የመሬት ክፍል ገር የተዘመደ; gomaawookagwá etabaawot nashíla nneyá kamoá kagacaakwe baagaanzah gobaat'os anneya.

2 • s'e. ከምድር መገቢ በላይና በታች በ23 ዓ.ም ውስጥ የሚገኘ የቀረበ ክፍል; nashíl nneya ka moá kagaca etaawot 23 díigaríya abuub'aar nanzanneyá.

trouser s'é. ባራ; sareá.

true s'e.'ga. አውጥት; çángashá.

trunk (elephant) s'é. ካንጻ. (የዝሁን); wozheerá.

tryout s'é. አንድ ስው ታስቦት ያለው የለለው መሆኑን መዋከር (ለምሳሌ የሰንጻ-ትኝ); maçançashá alaaawot alaa'emaake mawotamá.

t-shirt s'é. ተሽርቶት; jíba, jíba etíisagats nil ajwa janda.

tube s'é. ማጠራቀሚያ (የውሃ፡የደም---); gomaahwaans'ak'omá.

tuber s'é. ክብ ስር የአቶዎ; laasat'ígá?

tube s'é. ተብ፡እነትክ; maambojshama.

Tuesday s'é. የቅናት; was'íla.

tunnel s'é. መሽለክያ ኃ የቅናት; gomapetsá, haanzhowa, buuk'a.

turn 1 • s'é. ተረጋድ መቻጠራዎ; gomaalaç'ama, gomaalac'ámá, gomaadínjá.

2 • mad. ገለበዎ፣ አዘጋድ; daangalíl, daanjalaç, daanjoyíl.

turpentine s'é. ቁለምን ለማቅዎን የሚጠቀም ፈሳሽ; mák'ahád'ats dágoshá.

turtle s'é. አለ; kwáakob'á.

tusk s'é. የዘመና ጥርሰ; k'os zhaana.

twelfth s'e.'ga. አለው ቤትት; bíl- atserk'oma, mmiband.

twelve s'é. አለው ቤትት; atser k'oma mmabaand.

12

twenty s'é. የ፲; gacámá.

20

twice matáb'. ቤትቱ፣ ዓ.ጋዢ; yílabaand.

twig s'é. ቅምበጥ፣ ቅራር; málalú matashab'í s'anjá.

twin s'é. መንተዋች; gaangujá.

twist mad. መመዘዣ፣ ገመዶ፣ አዘጋድ; baant'il.

two s'é. ቤትት; mmabaand.

word problem s'é. ቁሳት ጥርጉበያዎ; mbaand.

typhoid s'é. ተሰበ; taayifooda.

type mad. ባታይት መከና መቻቃ; mak'otama kataayapá.

typography s'é. የሀትመት ሚራድ; taypogáráfia.

tyre s'é. ነማ; cogw larbiya, círaja, t'araambína.

U - u

ugly *s'e.'ga.* **አስቃያለ;** manasatsama, maacágáçá.

umbrella *s'é.* **እንተሳ;** áhowadamá, barabad yaadaangá, dagagá.

uncle *s'é.* **አንተ;** caamba.

under *etmaand.çá.* **ከናወ;** **ከ----** አንታ; nashama, kagacá.

underground *matáb'.* **መራት ወሰጥ፣ ወሰጥ ለውሰጥ;** níla neya.

understand *mad.* **ተረዳ;** **የበው;** kamaatab'atsa.

uniform *s'é.* **የደንብ ልብስ;** Ahowadanbá.

union *s'é.* **ጥምር;** májhok'oma nagometaaggwá.

unique *s'e.'ga.* **ልዋ;** **ፍንቅ፣ ተወካይኝ የለለው;** mañjacamá, magahamá.

unit *s'é.* **መለከታዊ፣ የወጪ ክፍል;** dagaínda, mab'uns'ak'w s'oowa.

unit fraction *s'é.* **አንድታው አንድ በቶ የሆነ ክፍል ተፋላቸው ተፋላቸው;** (1/6: 1/5: 1/3 ወዘተ); gomaísh mamb'ashlamá.

unit square *s'é.* **አንድ ክፍል ተፋላቸው እና ማትሪክስ/ የሆነ አንድ ማለሁ;** abígáind skwerá.

unite *mad.* **ተባበሩ;** **አንድ ሆነ;** daatab'ats.

unity *s'é.* **አንድነት;** metaaçáma.

unkind *s'e.'ga.* **ከኔ;** meta jínasamá.

unknown *s'e.'ga.* **የማይደገው;** etíko mazahamá.

untidy *s'e.'ga.* **የዕቃ የልሆነ;** manasamá.

untreated *s'e.'ga.* **አልተየጥሮ፣ አልተመረመረጥሮ;** makawo mad'aba b'íyá.

unwanted *s'e.'ga.* **የሚያስፈልግ;** et kóga mizhaats.

unwise *s'e.'ga.* **አለበለቤት;** et baabas' maaapajaaatsá.

up *s'e.'ga.* **አይ (የታች ተቁራኒ);** Akowa

upper *s'e.'ga.* **አይቶዎ;** nak'omá.

uppercase *የኢንግሊዝ ስም ልደት እንደ A,B,C ስነ;* çása al Ingalizá /ABC/.

upward *s'e.'ga.* **ውደ አይ;** kamoa'.

urban *s'é.* **የከተማ;** ek'ó eba.

urine *s'é.* **ሽንት;** fága.

us *mad.* **እናን;** dmtpatsa.

usage *s'é.* **አጠቃቀም/ አገባብ;** makamandatsa, makandeela.

useful *s'e.'ga.* **ጠቃሚ;** etabugandats ab'agá.

usually *matáb'.* **እብዛዣዎን ገዢ;** daaganadats, maduugok.

utensil *s'é.* **እቂ (የበት እቂ);** k'ac'ek'aac'a mas'a.

uterus *s'é.* **ማህበት;** samapok'wa.

utilization *s'é.* **አጠቃቀም;** magandatsa.

utilize *mad.* **ተጠቀሙ;** **ተገለጋለ;** magandatsa.

uvular *s'é.* **እንተል;** hob'íyá.

V - v

vacuum *s'é.* **አየር የለለበት በቶ ስፍራ;** baagadaga da.

valley *s'é.* **ሽለቅ;** dugacá.

value 1 • *s'é.* **ጥቃ (አስተት);** banámá.

2. **ጥቃም;** baná, magahá.

3 • *mad.* **ጥቃ ስዕ;** baná, çama.

valve *s'é.* **የደም ፈንደ;** ndó mahá.

van *s'é.* **የምንት መከና;** t'arrambína gacaandá.

vanish *mad.* **በኅ;** mánteeemá.

vanishing point *s'é.* **ተንቀኝ መለመርቻ ለተጥና የሚቻለበት በቶ;** gobaahoç açmantucámá.

vapour *s'é.* **እንዲለውት፣ ተን (ተንቀርቡ የሚገኘውን ወሃ;** mapulá.

variable *s'é.* **ተለዋዋዬ፣ የሚችሉያ;** etámaanzhílamá.

variation *s'é.* **ልይነት;** maacelama.

variety *s'é.* **1 • በዘዴ ውይነት;** babác jínasamá.
2 • **ለዕጥጥ;** damahacama.

various *s'e.'ga.* **1 • በዘዴ;** wobaçamá.

2 • **ልዋ ሌዋ;** mahalak'w maahaca.

vary *mad.* **ለዋዎዟ;** ama maanzhílamá.

vase s'ē. ڦٻاڻ ڦاڻڻڻڻ; damat'osen boraja.

vast s'e.'ga. ٻاڻڻ ٻاڻڻ ٻاڻ; wobaçamá.

vector s'ē. ٻاڻڻ ڦاڻ ڦاڻ (ڦاڻڻڻڻ); çaaangáha mág'úa.

vegetation s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ (ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ); matashak'w já.

vegetable s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; gohob'a.

vehicle s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; etamalañhá, etankalagíila.

verb s'ē. ڦاڻ; etámá.

vertebrate s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; damac'azhakomá naboñogomá.

vertex s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; gomaahomá.

vertical s'e.'ga. ٻاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; namoa' kagacá mazhoosha matúúçámá.

vertical addition s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; manzalaç manjhoçamá kagaçá.

vertically matáb'. ٻاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; namoa' kagacá maanzhosh mantúcamá.

very s'e.'ga.. ٻاڻ ڦاڻ; makoko já.

vessel s'ē. ٻاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; gobaæem azabá.

vet s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; b'ag.

vibrate mad. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; mabatamá /masítsá.

vibration s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; masítsamá /mantáhotsmá.

victim s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; etamashá, etabaashaná.

victory s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ (ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ); mamúcak'oma.

view s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; mayíd'agwa.

view finder s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; gomayíd'agwa.

viewpoint s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; máçangasha.

village s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; mawíragwá.

villain s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; etáganahá /etág'rába.

virus s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; vaayíraasa.

visit mad. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; bantsagok'wa, daabimusa, daalak'ots.

vital s'e.'ga. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; da etaapanjaats gashal.

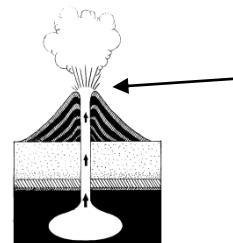
vitamin s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; vaayataamína.

vocabulary s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; ciò çáñgashá.

voice s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; maísasa.

volatile s'e.'ga. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; etabaapalaga kamásí.

volcano 1 • s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; maac'j nneyá.

volley s'e.'ga. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; maatíík'o yaakutá nagoza.

volley ball s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; yaakut ela.

volume 1 • s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; maíílamá.

2 • ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; gomad'aak'oshamá.

vowel sounds s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; maísasa alavaawola.

approximation s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; maísasa alavaawola.

voyage s'ē. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; mantsa.

vulnerable s'e.'ga. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; gom lee'émá.

W - W

wait mad. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; daats, daanshaago.

wake up mad. ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ ڦاڻ; mab'ak' nneyá.

walk *mad.* ተረመድ፡ ተንሽኝሁ; daaícago, daazééç.

wall *s'é.* የደግሞ፡ የንብ; b'agamas'á.

want *mad.* እለት፡ ወጪ; páñ, maahangomá.

warning *s'é.* ማስተካቃቸ፡ የልከት; mahadak'oma.

warp *s'é.* ወጥ ገበ አደረገ፡ አበላስ (ለምሳሌ ቅርዬ); manjk'ulatsmá.

warrior *s'é.* መረጃ; etmtiya, muhwá.

was *mad.* ካበር; beewota béédá.

wash *mad.* አመብ፡ ፖመብ; efaça.

wastage *s'é.* በከነት፡ ጥሩት; mazaalaçamá.

waste 1 • *s'e. ga.* ቁጥጥ፡ haçanjá, suubura.

2 • *s'é.* ቁጥጥ፡ anza.

watch 1 • *s'é.* ስዓት; anjaaha.

2 • *mad.* አቅ፡ ተመለከተ፡ ተከታተለ; daawírash, dayíd', daahulash.

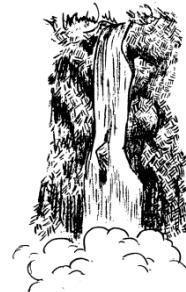
water *s'é.* ወጥ; aya.

water body *s'é.* የውጥ አካል; çaya.

water borne ወጥ ወለድ፡ jamah aya.

waterfall *s'é.* ቀኂቻ; buoho aya.

waterproof *s'e. ga.* ወጥ የማይቻልቻዎ፡ aya etaakawo mafagaaça.

wave *mad.* አርጊበበ፡ አወጣዎ; masíya.

wax *s'é.* ስም፡ faalá.

we *gaanzh.sé.* እና; akwá.

weak *s'e. ga.* ወከም; malee'émá, maree'émá.

wealth *s'é.* የዘረት፡ የብት; hágá, bara, mac' dá.

weapon *s'é.* የወር መኩያ፡ aŋkahá alamtííya.

wear *mad.* ለበሰ፡ አደረገ; ísats.

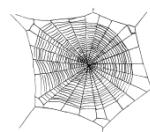
weather *s'é.* የአየር የዘረት (የአየር ሆኔታ); manzhiaáyíl zubá nooka nametam.

weave *mad.* ለከና፡ ለራ፡ አቀፍበረ; badaga.

weaver *s'é.* ጥማኬ; etamaáb'ác ahwá.

web (spider) *s'é.* ይር (የዘረት እንደምትመራው ዓይነት); yaantaatahwá.

webbed feet *s'é.* በቅና የተመሳሰቢ ማት; k'wacago matá.

wedge *s'é.* ተብልቻ፡ ወጥል; manshak'w maanjá.

Wednesday *s'é.* ዓብ; okazubá.

weed *s'é.* አረም; gaziyá.

week s'é. አጥጋት; kwááh çamáleya.

weight s'é. ፖርት: ክብረት: ማሬት; gashaç'a / gashiá.

weight s'é. ክብረት: ማሬት; gáshaç'a , gaínda.

welcome s'e.'ga. የሚያስደሰት: እርከታን
(እስታን)ለመግለጫ የሚያገለዋል; daafühúts
ila , maanjahilá.

well s'e.'ga. ደህን: ጥሩ; magánjámá.

well done s'e.'ga. ታሽ: (ጥሩ ስራ ስ.ስራ); dagaah
madadá.

well-behaved s'e.'ga. መዕጥ; magaha mootá.

were mad. ካርን (የ"Are" ዴክሏ ገብ ቀጥር);
nagwa bé.

we're እና ነን; ats íyala.

west s'é. የዚአዛቢ; límá.

westerly s'e.'ga. የዚአዛቢያዊያን አይነት; golima.

Western s'e.'ga. መጽ የዚአዛቢ; kogolima.

wet s'e.'ga. አርጥብ; daahab'aats / daadats aya.

what gaanzh.sé. የሚ; ntse, atsá.

what else? ላላ የሚ?; ntsé jínda?

what kind of? የሚ ዓይነት?; ntse janasmá?

what's the matter? የሚድን ነው ነገ?; ntsé daan?

wheat s'é. ስንዳ; sandéya.

wheel s'é. መንበሮ-ከር: ኃማ: መሬ (የመከናድ:
ወዘተ); daalañ / daanjalaç.

when gaanzh.sé. መቁ; kámaatsé.

where matáb'. የተ: መቆጥ; naandé, kaandé.

which gaanzh.sé. የተኞዥ; alabé.

whistle mad. ፍቅኩ ነፃ፡ አኩሙ; fíicaká / yataratará.

white s'e.'ga. ነም; mpúmá.

who gaanzh.sé. የሚ; woré.

whole s'é. መተላለፈ; míc'ak'omá.

whole number s'é. መተላለፈ ቀጥር; myíc'k'w ganzája.

whose gaanzh.sé. የዚህ; arowareya.

why matáb'. ላጥኩ; kantsé.

wide s'e.'ga. 1 • ስራ; wobílamá.

2 • የሆኑ; wobílama/baabílama.

wife s'é. ማሳተፍ; ኧባሳ.

wild s'e.'ga. መሬ ሲሆን፡ የልተገኘ፡ የሚከ የሆኑ;
mapaç dá.

wild animal s'é. የዚር እራጥት; dagazíya.

wildfire s'é. ስደድ እሳት; masago maanja.

wildlife s'é. የዚር እንስሳት/እዥጥት; dagazíya
kampaç ja.

win mad. አጥና: ጥቃ; múcak'w, mámucak'omá.

winner s'e.'ga. አጥና; etamaamucak'omá.

wind mad. ክረሰ; zubá.

wind s'é. ጽሄሰ; zuba.

window s'é. መስከተት; mashaç, gaambuhu mas'á.

windward s'é. ጽሄሰ የሚንቀሳበት አቅጣጫ; kazuba.

windy s'e.'ga. ነፃ-ቅ፡ ነፃ-ሳማ(ነፃ- የሚበካበት);
gwaíyaaç zubá.

wing s'é. ክንፈ; p'ap'á, b'ab'á.

winnow mad. ለንፃ-ስ በመስጠት ፍጻዎን ክእንቃብ
ለዋ; mak'oshama ka
maka,mamaçamá ka zuba.

winter s'é በታ; maadamá.

wire s'é. ጭብ; sícáká/sísálaká.

wire s'é. ጭብ; sícáká, sílaká.

wise s'e.'ga. መበብ፡ ብልህ;mazhagalaça.

with etmaand.çá. ወር; ka.

with love from ክፍቅር ወር ክ---- (በስጠት ወቂት
የሚጠቅም አገልለዥ); kamaangaahaçá
karámá.

without etmaand.çá. የለ----፡ ክ----- መሬ;
Kazhgamootaan, kazhig mootaan, bala.

wolf s'é. ተከላለፈ; yelaawa.

woman s'é. ለተ; ኧባሳ.

women s'é. አቶች; gááfa.

wood s'é. ደንብዬት; ja.

wooden s'e.'ga. የእንሰት ክልመት የተሰራ; manshak'w maanjá.

wool s'é. ስፋ; guzhá / ambaasaadáriya.

word s'é. ቀል; çángashá.

word problem s'é. የቃላት ጥርጉለም; mashaj çángashá.

work s'é. ኦሮ; gaahá.

workout s'é. የስፖርት ልማምድ; anjaha maŋkulíl madaspóóratá.

worldwide s'e.'ga. በሙሉው ዓለም፣ ዓለም አቀፍዋ; kawoomá nzanneyá, ebanneyá.

worm s'é. ታለቻት; maíca, wobáç íca.

worsen mad. አሳይ፣ ተሳይ; báámbúhash.

wrestle mad. ታገል; máák'orá.

wrestling s'é. ታገል፣ የታገል ወደፊርድ; maak'orá.

write mad. ያደ፣ ያረሰ (ዕሁፍን); k'ót, makota.

writing s'é. ዕሁፍ (ዕሁፈት); mak'otámá.

wrong s'e.'ga. የተሳሳተ፣ ስህተት; mááteeshámá.

X - x

xerophyte s'é. የቆሳ እወቅ(ተክል); et magamma.

x-ray s'é. አከሰራ(ራይ); ekas raay.

Y - y

yam s'é. አንዳ በይኩ፣ አንዳ፣ ስኩር ደንቻ
የሚመስላል ክስር የሚበቻል; una / yec'a.

yawn mad. አካው፣ አኅን ክፍት ታየ; daakawos/daahanjás.

year s'é. ዓመት; gazhá.

yellow s'e.'ga. ቤኩ; maambóónama.

yellow fever s'é. ቤኩ ወጣ; maamboon mandaraasha/ maasatawá.

yes matáb'. አዎ፣ አዎ; ayé, ayí.

yesterday matáb'. ተናንት; namágaazhagá.

yield s'é. የጠቃት; çadamáléyá.

young s'é. ወጣት; gaashala/gaashara/.

youngster s'é. ወጣት; gaashalá.

your s'e.'ga. የንተ፣ የንቧ፣ የርስጥ፣ የእናንተ; alau/árú/.

you're አንተ ነህ፣ አንቧ ነሽ፣ አናንተ ፍቻሁ; amawa, amawá, aça tso,

You're welcome የእናንድን ስወ፣ አስተያየት ተቀባዩት ማማቻቻን መማለቻ; alamet b'agá maçaŋgasha abíféésha.

yourself gaanzh.sé. አንቧ ሲስሽ፣ አንተ ሲስሽ፣ አናንተ ሲስሻሁ; amá b'agawaan.

Z - z

zebra s'é. የሚኒግ አሁያ; zábará.

zero s'é. አርሱ; zeerowá.